Drumul de la Bucureşti l-am parcurs în tăcere. *Eram* muţi, surzi şi orbi unul pentru celălalt. între noi doi era imposibil să se mai rostească vreun cuvînt. Cu toate aste, Mihai mă privea din cînd în cînd, încercînd să-mi surprindă lacrimile. Mă feream de indiscreţia lui, ţinînd capul întors în partea dreaptă. Nici nu plîngeam, de altfel. Daniel se juca între bagaje, pe bancheta din spatele maşinii. Cînd se plictisea, îşi băga capul între cele două scaune şi privea alături de noi drumul aglomerat din faţa noastră. După ce am trecut de Roşiori, mi-a cerut punga cu covrigi de pe parbrizul maşinii.

Hotărîrea mea de a-l părăsi pentru o vreme, îl supărase pe Mihai. Sau era poate doar simpla surpriză. Nu mă întrebase prea multe despre ce voi face acasă, aşa cum nici eu nu mă grăbisem să-i dau detalii. De unde era să ştiu ce mă aşteaptă acolo, după cinci ani de absenţă?

Luna mai era pe sfirşite. Pomii înfloriseră, iar drumurile erau uscate. Am reuşit să ajungem cu maşina pînă în faţa curţii. Uşa mare din fier forjat era legată cu două sîrme care ne-au rămas în mînă de îndată ce am

__ee,,eaiHtfi«»-i«fc..,

încercat să le dezlegăm. Gardul mare, din plăci turnate de beton, era întreg. Doar în partea superioră începuseră să se macine frunzele unm complicat arabesc. Am intrat pe aleea de ciment ce despărţea cele două intrări. De-o parte şi de alta, cioturi goale de trandafiri, dincolo de care începea un regat de bălării. Poarta mică ce dădea în curtea de păsări era fixată cu un cîrlig metalic. L-am ridicat şi uşa, care aşteptase parcă un duh eliberator, s-a deschis smgură.

Casa părinţilor mei, în schimb, era surprinsă să mă vadă şi mă întîmpina pleoştită: ferestrele încruntate, acoperişul cu ţigle lipsă, turtit la mijloc, vopseaua de pe uşa închisă cu ditamai
lacătul, scorojită.

Nu aveam cheie. Unde o pusesesem acum ! cinci ani?

Exista un singur lucru pe care mi-l aminteam de la înmormîntarea mamei, drumul înapoi spre Bucureşti, cînd ne oprisem la o staţie de benzină să bem un suc. Cred, dar nu
sînt sigură, că o amncasem.

Mihai a lăsat cele cîteva geamantane cu haine pe prispa casei şi s-a uitat la mine. Refuzam în continuare să-l privesc. îmi făceam de lucru. cu pungile în care arucasem cîteva| pîini. Copilul se oprise lîngă fintîna din mijlocul) curţii şi se uita în adînc. A luat o piatră, al aruncat-o înăuntru şi a aşteptat să-i audă| plescăitul. Din interiorul cercului strîmt şi întunecat a ţîşnit uri roi de viespi. Speriat, Daniel a început să ţipe şi sa alerge spre noi! Viespile s.au ri<Ucat îa aw, au roit cîteva minute
deasupra fintînii, după care s-au aşezat în crengile părului uscat de lîngă cuptor.

Inainte de a ne părăsi, Mihai a încercat să-şi ia rămas bun de la Daniel. Mie nu mi-a spus să mă întorc cu el la Bucureşti. Dar mă privea în-tr-un fel fară echivoc. Paragina din jur era atît de descurajantă. Era şi el la fel de copleşit ca şi mine. Mă prefăceam că fac ordine în bagaje în timp ce Daniel începuse deja să exploreze curtea.

A ieşit pe poartă nebăgat în seamă. Zgo-motul motorului s-a auzit vreme îndelungată, ca o chemare. Aşezată pe marginea de ciment a prispei, l-am ascultat cum

se stinge. Cu privirea urmăream în acest timp freamătul viespilor ce se cuibăreau pe crengile uscate ale părului neroditor.

Acum cinci ani murise mama, într-un accident, la doi ani de la moartea tatălui meu. De-abia îl cunoscusem pe Mihai, exact în luna în care absolveam o facultate tehnică. El era de trei ani ingmer şi arn hotărît la puţină vreme după aceea să ne căsătorirn. Deşi nu o cunoscuse pe mama, la înmormîntarea ei, el dusese tot greul. El şi cele cîteva din rudele mele, care mai trăiau.

Ne-am cumpărat apoi un mic apartament în Rahova pe care l-am mobilat simplu, cu piese ieftine, disparate, găsite în consignaţii. Aşa cum arăta acum, cu două dulapuri din lemn masiv în sufragerie, cu o bibliotecă cumpărată din talcioc, cu un recamier scîrţîietor, două fotolii fără braţe, un pat strîmt în dormitor şi un şifonier cu trei uşi de la naşa mea, casa arăta bine. în loc

„„.eaiieeAltt'"-'

de covoare, pe jos aveam rogojini, acopente cu un covoraş de lînă, iar la ferestre perdele de m.

Daniel avea patru ani şi, evident, urmind legile geneticii, îmi semăna. Mihai îşi păstrase acelaşi serviciu, iar eu, după cinci ani de secretariat la o firmă de import-export, fusesem concediată.

Am stat acasă două luni de zile, timp în care mi-am cusut la maşină două rochii, am recitit cîteva cursuri din facultate, am citit cîteva opere neînsemnate ale unor autori mari, am tricotat un pled şi am căzut ca o pacoste pe capul Ilenei, fosta mea colegă de facultate.

Două luni m-am bucurat de dimineţile în care puteam să-mi beau liniştită cafeaua în balcon. Profitam de clipa de tăcere, după plecarea lui Mihai şi înainte de trezirea copiliilui. După cinci ani descopeream plăcerea de a privi micul cartier de case ce se întindea dincolo de blocul nostru. De la etajul zece, urmăream cum se revarsă primăvara în micile grădiniţe, mărginite de coteţe şi alei de ciment. Cu fiecare nouă dimineată în sufletul meu se insinua o tristeţe copleşitoare. Şi totul mi se trăgea de la casa părăsită din colţul străzii. Acolo, un bărbat în vîrstă sosea zilnic în jurul orei nouă, călare pe o bicicletă ruginită pe ale cărei coarne se bălăbăneau agăţate două pungi de plastic. îl urmărisem din prima zi cum se apucase să cureţe butucii de vie, să dea la o parte crengile uscate de pe cîteva răsaduri de ceapă. Micul petic de grădină avea şi cîţiva pomi, cărora le văruise tulpma şi le tăiase crengile uscate de pe poale. După cîteva ore de

trebăluit prin curte, se aşeza la măsuţa din faţa căsuţei, scotea din sacoşe cîteva cratiţe şi începea să mănînce.

La cîteva zile de cînd îl descoperisem, auzisem şi primul cocoş care-mi întrerupsese un somn agltat, plin de vise întunecate, lichide, cu mări nesfirşite de apă tulbure. Cu puţin timp înainte de ora patru mă trezisem şi prin fereastra întredeschisă îi auzisem ţipătul, acelaşi pretudindeni şi pentru totdeauna. De atunci, înainte de revărsatul zorilor, ceasul meu interior mă trezea pentru a asculta ceasul lumii.

După ce mînca, bătrînul se întindea într-un şezlong la soare şi adorrnea cu pălăria trasă pe faţă. Era ora la care-l părăseam şi eu. Ştiam că după ce se trezeşte, îşi pune vasele murdare în pungi, încuie cele cîteva unelte în magazia din spate, îşi ia bicicleta şi pleacă.

In timpul somnului său îmi vedeain şi eu de ale mele. Imi pregăteam masa de prînz, cartofi cu ouă sau carne, şi beam o cană mare de cafea. La cîteva zile, ştergeam în silă praful, aspiram covorul, fără să mă ating de colţuri sau locurile ascunse. Mîncare găteam la cîteva zile. Norocul meu că eram destul de pricepută. Fără să cunosc cine ştie ce reţete, încropeam ciorbe reuşite, pilafuri şi ghiveciuri acceptabile chiar şi după ce treceau cîteva zile peste ele. Mihai nu era deloc pretenţios. îşi încălzea singur mîncarea şi-i presăra puţină verdeaţă pe care i-o lăsam tocată mărunt într-un păhăruţ de sticlă. în jurul orei unu, plecam de acasă. Mergeam cu autobuzul pînă la Piaţa Unirii de unde luam apoi maşina

11
eeeeSetofc. ••

104, spre Ileana. Coboram la Podul Izvor şi de acolo, pejos, pînă pe Ostaşilor.

Acolo locuia Ileana, fosta mea colegă de facultate. Ne cunoscusem în prima zi de şcoală, făcusem toată facultatea sub autoritatea ei şi rămăsesem prietene. în urmă cu doi ani se certase cu tatăl ei, care nu-i accepta în ruptul capului iubiţii, şi plecase de acasă cu un student la actorie. Schimbase cîteva gazde, din ce în ce mai scurnpe şi mai prost plasate. Ileana avea un dar extraordinar să se certe cu toată lumea şi mai ales cu oamenii de care depindea. o scotea din sărite orice fleac şi o dădea imediat pe scandal. Acum nimerise cel mai prost. Plătea o chirie exorbitantă, un milion pe lună, într-un bloc ce stătea să se dărîme, pe o stradă fără lumină şi departe de orice mijloc de transport. După fiecare rnutare se alegea cu cîte un obiect de la vechii proprietari. Acum avea o zestre şchioapă, dar aproape completă: o canapea desfundată, un şifonier masiv cu o uşă lipsă, un covor rupt la mijloc, un aragaz căruia îi funcţiona un singur ochi.

Cu banii o duceau chiar mai bine decît noi, deşi nici unul nu era angajat. Ileana dădea meditaţii, Ivanjuca, din cînd în cînd, cîte un rol episodic de figurant prin filmele nemţeşti ce se tumau în metrourile bucureştene.

Picam oricînd la ei, cînd mîncau, cînd făceau dragoste, cînd aveau musafiri. Aveam şi cheia mea, pentru zilele cînd nu erau acasa. Sîrnbăta şi duminica stăteamechiar mai mult. In celelalte zile doar cîteva ore. încercam să fiu acasă cu un sfert de oră înainte de întoarcerea lui Mihai

12

astfel încît să am timp să-l hrănesc pe Daniel. Cînd îl vedeam intrînd pe uşă, la ora şase după - amiaza, eram îngrozită să nu-mi dea vestea proastă „Ţi-am găsit de lucru".

Mult timp îl petreceam cu Ileana în bucătărie, devenit datorită aragazului, un fel de de living naţional. Acolo mîncam, ne beam cafeaua, discutam. Aveam în sfirşit timp să vorbesc cu Ileana. Femeia cu mintea ca briciul, care nu putea fi înduioşată de nimic. Eu eram ţinta principală a cinismului său. Eu cu trecutul meu. Eu care aş fi vorbit la orice pas despre mine, despre nefericire, care eram gata oricînd să plîng. Eu care aş fi vrut să-i povestesc ei de bunica, de bunicul, de surorile tatălui. Şi de fiecare dată, Ileana îmi răstălmăcea spusele, le întorcea cu susul în jos, le făcea de nere-cunoscut. Se întîmpla ca ori de cîte ori mă aprindeam şi-ncepeam să mă apropii de un anume miez al trecutului meu, apărea Ivan (Ivan Botnovschi era din

Chişinău). Cu moţul lui roşcat, cu buza sfirtecată sus, în partea dreaptă. Ileana îl privea ca pe o izbăvire, eu îl blestemam. II hrănea cu exces de grijă şi drăgălăşenie, dar eu nu plecam decît la ora cinci, exact la timp pentru a ajunge cu un sfert de oră înaintea lui Mihai. Eram pisăloagă şi obositoare, dar acasă mă plictiseam. După-amiaza, amintirea acelei grădini, inutil îngrijită, mă descuraja. Dimineaţa îmi plăcea să-l privesc pe bătrîn de cum intra cu bicicleta pe şoseaua Sălaj. Dar imaginea şezlongului gol, rezemat de zidul casei, mă înspăimînta ca o prăpastie.

13

Soţul meu. era o persoană de care nu mă puteam plînge. Ne căsătoriserăm din dragoste. Acum aveam impresia că dragostea noastră ar fi putut fi puţin mai mare. Era modest şi moderat în toate. Era curat şi elegant, dar nu exagerat. 11 plăceau mesele bune, dar nu făcea scandal cînd aveam două zile la rînd, la masa de prînz, mîncare de cartofi. îşi lăsase o mustaţă cam stupidă. Dragostea ne ieşea din ce în ce mai rar. Aveam impresia că nu numai sexele ci şi trupurile noastre se respingeau. Chiar şi patul păstra cîteva conformaţii neplăcute ale întîlnirii noastre intime. De fiecare dată cînd mă pătrundea, parcurgeam în gînd toate momen-tele dezagreabile ale acestei mecanici. Uneori mă durea mijlocul, alteori genunchii şi în-cheieturile picioarelor, iar alteori, bărbia lui îmi apăsa dureros clavicula. Uneori era suficient să ne mutăm la celălalt capăt al patului, pentru ca lucrurile să iasă bine. Dar, din comoditate, nu o făceam prea des. Din cauza lui Daniel nu puteam să ne iubim în timpul zilei, cînd indecenţa propriilor noastre gesturi făcute pe lumină, breteaua unui maiou căzută pe braţ, sau chilotul lui atîrnîndu-i pe un picior, făcea ca sexualitatea să devină erotism.

Soţul meu era suficient de conştiincios ca să nu fie nici promovat, nici dat afară. Seara se culca la ora 23.00, după ce se termina al doilea film de la PRO TV. înainte de a se băga în pat, îi strigam lui Daniel să se spele pe dinţi. Ştia că îndemnul se referă la el. *Se* enerva în surdină dar fiind atît de scrupulos nu mai reuşea să-şi păcălească conştimţa. După ce trăgea zgomotos

apa de la WC, îi striga el însuşi copilului să meargă la baie.

După două luni, însă, cînd am descoperit că mă înşeală, toată viaţa mea a fost dată peste' cap.

Am luat hotărîrea dintr-o dată şi fără dramatism. Nu am făcut gesturi inutile, nu am facut scandal, nu am plîns. Daniel va veni cu mine. Tu ai să mă duci cu maşina. în rest nu ştiam ce va fi, ce voi face acolo, cît voi sta şi mai ales cum.

Satul unde mă născusem se găsea undeva între Roşiori de Vede şi Drăgăneşti Olt, cam la 16o kilometri de Bucureşti. La paisprezece ani plecasem la liceu şi de atunci nu m-am întors decît în scurte vizite, în vacanţe. Casele prăpădite, uliţele pline de praf sau noroi, mirosurile şi oamenii de acolo nu-mi lipseau. Alor mei nu le duceam dorul şi vizita lor la Bucureşti mă enerva. Pe Mihai mi-l cunoscuseră aşa că muriseră fără să ştie ce am ajuns şi cum se aranjase viaţa mea.

Nu mai aveam nimic în comun cu locul unde reveneam acum. Şi, rnai ales, nu-l acceptam ca fiind originea mea. Nu exista un singur lucru care să mă atragă aici, căruia să-i fi simţit lipsa. Tot timpul nu făcusem decît să ignor trecutul şi să mă îndepărtez cu forţa de el. Mă enervam cînd firele subţiri ca de păianjen ale amintirilor mă ţineau pe loc."

De-a lungul drumului de două ore de la Bucureşti pînă în sat, mă gîndisem la adevăratul motiv al întoarcerii mele aici. Mihai nică înşela. Nu era mai bine să ne certăm niţel?

Să ne scoatem ochii, să ne luăm de păr? Chiar şi Mihai regreta liniştea care căzuse *peste* întîmplare. După cinci ani, familia noastră avea nevoie de accidente. Fuga şi căderea în nefericire erau soluţii extreme, periculoase.

Orice gîndea Mihai, un lucru a înţeles bine. Scandalul ar fi început de-abia în clipa cînd ar fi încercat să mă împiedice să plec. Cred că nu i-a scăpat un lucru esenţial; după atîţia ani în care nu pronunţasem deloc acest cuvînt, i-am spus că vreau să plec acasă.

MAI

în cele cîteva ore cît mi-am făcut bagajul, înainte de plecare, cotrobăisem prin toate ungherele casei, după ce credeam că-mi va fi de trebuinţă. De cînd eram căsătorită nu facusem niciodată bagajele pentru mine. lar acum eram foarte încurcată. Nu plecam nici la mimte, nici la mare, nu ştiam dacă voi sta o săptămînă, o lună sau un an. Cît timp trăise mama, eu fusesem un musafir acolo. Nu faceam mîncare, nu încălzeam apă, nu aprindeam focul în sobe. lar acum nu mă pricepeam deloc să-mi gîndesc şederea într-o casă părăsită. Nu puteam să derulez o zi de la cap la coadă, în acest loc. De aceea mi-am redus bagajul la minimum. Aruncîndu-mi ochii şi prin rafturile bibliotecii, m-am oprit la două titluri, *Robinson Crusoe şi Vineri sau Limburile Pacificului.* In cea mai neagră tristeţe care mă încercase vreodată, am avut o scurtă senzaţie de bucurie. Nici vorbă că eu nu puteam fi ei. Dar un fior mi-a trecut pe şira spinării. Pentru mine, putea începe aventura.

La data la care am ajuns acasă, grădina era un rai. Verde şi alb. Plăcut mirositor. Jumătate

din suprafaţă era ocupată cu via care dădea acum în floare. Corzile, netăiate de cinci ani, se lungiseră pe pămînt, apoi se înălţaseră şi se îmbrăţişaseră, formînd un hăţiş violent în care nu se mai putea intra. în cealaltă jumătate, unde părinţii mei cultivau lucernă pe o porţiune, iar pe cealaltă, legurne, creşteau ierburi. Cele mai umile şi mai agresive plante; urzici, ştevie, ştir, pelin, rapiţă, pir, lobodă, lăstari de pruni, meri, corcoduşi, răsăriţi din sîmburii răspîndiţi de păsări. Copacii pe care-i ştiam de cînd eram mică erau şi ei acolo, uscaţi şi noduroşi: doi meri, doi peri, un prun şi un corcoduş.

Pe lîngă aleea ce unea poarta mică de cea mare, înfloriseră petuniile, plante perene şi rezistente, cu acel clei dulce-amărui pe sepale. Scăpaseră de mama, care distrugea în fiecare primăvară tot ce era natural şi creştea de la sine, pentru a sădi tot felul de plante, fără miros, cu petale intens colorate şi aspect ceros de flori din plastic. Toată vara îngrijea acele flori fandosite, cu bulbul umflat ca un testicol atins de hernie.

Regele florilor, trandafirul, era, însă, de departe, favoritul mamei. Relaţia lor de iubire era atît de la vedere, încît toată lumea le purta gînd rău. Mama, atît de mîndră de virilitatea masculului vegetal, îl sădise chiar la marginea bordurii de ciment. Cînd micul răsad de sub borcanul întors cu gura în jos crescuse şi se maturizase, tijele lui, pline de ţepi, acaparaseră aleea. în primăvară, ghimpii care-i invadau trupul semănau cu unghiile puilor ieşiţi din găoace.

Toamna, însă, cînd floarea se pregătea

18

e

sa. izbucnească, cînd sepalele verzi se opuneau, cu ultima energie, exploziei de petale roşii-vişinii, deveneau adevărate gheare de vultur. Prindeau cea mai mica neatenţie ca să ţi ăe agaţe de haine, să-ţi sfişie pielea. Cînd toată grădina era pîrjolită de soarele verii, trandafirul sfida imperiul de plante gălbejite cu verdeaţa sa. După ce florile îşi risipiseră, inutil, pe pămînt, seminţele, trandafirul era în călduri, umplînd aerul cu feromonii săi. După moartea fernelei, bărbătuşul se sfrijise şi el. Urzicile şi loboda vulgară i se înfăşuraseră pe tulpină, pînă la bulbul-testicol, chircit în scrotul păros. Din tidelitate pentru iubita dispărută, el le rezista, se opunea demersurilor sexuale ale acestor curtezane.

Eram nepăsătoare la lupta vegetală din juru.l meu. Imi croisem doar o cărare îngustă pînă la unul dintre meri, unde îmi instalasem o masă şi un scaun. Daniel, în schimb, se simţea ca un explorator în Africa. L-am învăţat să prindă acel mic monstru al pămîntului, pe care noi îl botezaserăm Moş-CocoIoş, cu un băţ şi un pahar cu apă, i-am facut o plasă pentru prins fluturi şi l-am învăţat să urmărească muşuroaiele de cîrtiţă. De la genunchi în jos, picioarele lui deveniseră hărţi sîngerînde, iar pieliţele unghiilor era'u franjuri vii. Faţa arsă de soare, peste buze, o crustă groasă, albicioasă, străbătută de-a latul de crăpături dm care ţîşnea sîngele, părul mare, încîlcit, plm de praf, dopuri de ceară în urechi.

Nu-l supravegheam în nici un fel. Aproape că nu ne vorbeam. Cînd vroiam să-l hrănesc, îi puneam pe o farfurie două felii de pîine cu

19

pateu şi i le lăsam pe masă. Le găsea uscate şi pline de furnici. Răzbit de foame, le scutura şi le mînca.

Timp de o săptămînă, am tot citit cartea lui Tournier. Nu ştm de ce ezitam să ajung la un final pe care-l ştiam şi care nu însemna nimic pentru mine. Cînd am terminat-o, totuşi, m-am întors la primele rînduri ale cărţii. **Pe** vapor, Căpitanul Pieter Van Deyssel înşirase cărţile de taroc şi-i spusese lui Robinson că fiecare impune în jurul său o rînduială după chipul şi asemănarea lui.

După o lună de zile, eu învătasem despre mine că sînt leneşă. Pentru faptul că eram nefericită mă ruşinam. îl treceam cu vederea. Timpul pe care l-am petrecut, zăcînd în pat, analizînd tot ce se întîmplase între mine şi Mihai, nu conta. Cred că nu era deloc întîmplător că-l zărisem pe bătrînul acela tăind viţa de vie, exact la vremea lacrimilor, înainte de a găsi bileţele de amor primite de soţul meu. Cele două întîmplări nu existau una fără cealaltă. De aceea, cred că tristeţea mea nu era adevărată. Sufeream şi-n acelaşi timp eram convinsă că totul este cît se poate de bine.

în această lună, eu şi copilul meu aproape am murit de foame şi eram gata să ne umplem de păduchi. De purici, 'nu mai vorbesc. într-o seară, ne venise un pui de căţel pe care-l adoptasem şi care dormea cu noi în casă. Toată ziua colinda pe uliţe în căutarea mamei lui, iar seara se întorcea la noi, aducîndu-ne noi şi noi paraziţi.

20

In bagajele cu care venisem, se găseau tot felul de lucruri inutile: obiecte de toaletă, ce deveneau inutile în lipsa băii, vase şi tacîmuri, pe care le adusesem cu mine fără să mă

gîndesc că nu aveam cu ce să întreţin focul nici măcar un sfert de oră. Aş fi dat orice pentru un banal reşou electric sau o spirtieră, pentru că îmi era imposibil să revin la paiele şi la tulpinile uscate de floarea-soarelui.

Dincolo de curtea păsărilor mai exista o mică împrejmuire, unde se găsea ce mai rămăsese din acareturile părinţilor mei: o cocină de porci fără acoperiş, un staul pentru capre din care mai rămăseseră doi pereţi şi o şiră de paie putrede. In spatele ei se mai afla o grămadă de beţe de floarea-soarelui, care se sfărîmau la cea mai mică atingere. Totul se trăgea încet spre pămînt, încercînd să se contopească şi să devină ţărînă.

In casă, vatra din bucătărie era întreagă. Pe podeaua de cărămidă găsisem pirostriile, iar deasupra un lanţ afumat de care se agăţa ceaunul. Intr-o parte a vetrei se afla uşa cuptorului de pîine, folosit în timpul iernii. Inăuntru se mai găseau tăvile afumate. De-a parte şi de alta a pereţilor rămăseseră, aşa cum le ştiam, dulapurile pentru vase. în pivniţa, erau hambarele de carne şi făină şi cele trei butoaie pentru vin.

Ca să pot folosi toate astea, ar fi trebuit mai întîi să le curăţ, să pierd zile în şir cu dereticatul şi spălatul. lar eu nu eram în stare de nici cel niai mic efort. Tot ce puteam face era să-l hrănesc pe Daniel cu pîine şi brînză topită şi să-l

spăl atunci cînd noroiul i se desprindea în coji de pe mîini şi picioare. Hainele le spălam cu apă rece, dar numai atunci cînd deveneau scorţoase.

o lună de zile am contemplat ruina din jur. Am colindat, de la un capăt la altul, satul aproape mort. Mergeam zile în şir fără să întîlnesc ţipenie de om. Drumurile erau netede ca-n palmă, uscate de soarele şi vîntul puternic de primăvară. Doar pe alocuri se vedeau urme de paşi sau labe de cîine. Şanţurile se umplu-seră de troscot. La nici o casă nu se mai vedeau jgheaburi pentru apă. Gardurile curţilor dispă-ruseră, şi din uliţe se vedeau direct casele sau numai tîmplăria de lemn. Rareori zăreai cîte o perdea la fereastră. Toate grădinile erau năpă-dite de bălării, ca şi aceea a părinţilor mei. Cîte o pisică sfrijită pe gard, sau un cîine care-mi tăia calea în goană, fără să mă bage în seamă, erau singurele fiinţe vii care deranjau tăcerea de mormînt dinjur.

Din zece case, una dacă mai era locuită. Şi acolo te întîmpina cîte o figură împietrită de babă, cu basmaua peste gură. înclinam capul şi la fel îmi răspundeau şi ele. Una singură mă întrebase a cui sînt. I-am spus numele părinţilor, dar nu şi-i aducea aminte. De-abia cînd i-am vorbit de bunica a înţeles cine eram. Şi-a amintit chiar şi de mine cînd eram mică.

Centrul era ceva mai animat. Mai funcţiona, încă, poşta şi telefonul. Exista chiar şi un magazin, cam la trei kilometri de casa noastră. Satul mai avea primar, dar nu mai existau dispensar, frizerie, brutărie. Pîinea se aducea de la oraş. în schimb, cele două cîrciumi aveau vreo

cinci clienţi permanenţi. La unicul magazin existent se găseau de toate, de la pîine, maca-roane, bulion, sodă, gaz, chibrituri, sare, aţă, pînă la cizme de cauciuc, indispensabili, sape, cuie, linguri de aluminiu, găleţi **de** tablă, ceas deşteptător, papuci de casă, pieptăn. Nu găseai însă nici cel mai amărît cap de creion sau ceva ce s-ar numi caiet. Nu exista perie sau pastă de dlnţi, tifon, vată, otravă pentru şoareci şi spray pentru ţînţari.

în această zonă, pe la ora patru după-amiaza, aveai şansa să vezi oameni ceva mai tineri şi poate cîte un copil. în tot satul nu ştiu dacă mai existau zece. Biserica era în picioare, dar nu. se mai ţineau slujbe. Uşa mare se deschidea doar la înmormîntări. Preot era un văr de-al meu, care locuia la Roşiori. De fiecare dată cînd era nevoie de el, era chemat prin telefon. Şcoala era închisă. Foştii mei profesori muriseră, plecaseră sau făceau naveta în alte sate unde mai existau copii. lama şi vara, se duceau şi se întorceau călare pe bicicletă. Doctorul venea o dată pe săptămînă şi făcea injecţiile celor cu tratament sau lăsa nişte reţete, gata parafate pentru diaree, gripă, hemoroizi, ulcer, intoxicaţie cu carne de porc, constipaţie, bronşită. Cel care le transmitea era vînzătorul de la magazin.

Dintre rudele mai îndepărtate, nu mai ştiam cine trăia şi cine murise. Fraţii mamei se mutaseră, cu mulţi ani în urmă, la Roşiori, iar dintre cele patru surori ale tatei, mai trăia una singură care nu ştia că m-am întors.

23

împrejurul casei noastre era pustiu. Singu-rele mele vecine erau două văduve, una în spatele casei, alta cu trei case mai la vale.

Dincolo de grădină locuise naşa, sora bunicului. Se mai vedea grajdul dărăpănat şi zidul lateral al casei, pe care tencuiala căzută desenase o hartă puţin ciuntită a Africii. Căzuse hornul şi bucătăria de vară din spate, unde vărul meu, Manole, îmi usca plantele pentru ierbar, cu un fier de călcat, plin cu cărbuni aprinşi. îmi aduc aminte cum sfirîiau cotoarele zemoase şi cum lipeam apoi acele forme plate cu leucoplast pe coli albe de hîrtie.

Pînă la zece ani nu avusesem voie să vorbesc cu Manole, pentru că bunicile noastre erau certate. La treisprezece ani, cu Manole am încercat să fac prima dată dragoste. Ne-am băgat amîndoi într-un sac de iută şi ne-am întins pe pămînt. Asta a fost tot. In zilele cînd ploua, stăteam cu Manole pe prispa lor cu balustradă de lemn. Bunicul lui curăţa porumb, iar noi urcam boabele în pod.

De fiecare casă se legau atîtea poveşti. De pe urma lor îmi rămăseseră doar senzaţii. Imagini fugare care nu mă bucurau. De-atîtea ori spusesem că trecutul meu nu este un lucru prea plăcut. Nu-mi recunoşteam niciodată cul bucurie originea. Nu vorbeam deschis despref copilăria şi părinţii mei. Nu aveam nimic de| povestit edepre ei. Treceam repede peste acesqi capitol. în toate fişele pe care le completama scriam în grabă aceste date. Nu eram singural care mă purtam atît de ingrat. Cred că noi tof purtam în noi acest complex al originii. Trecutir

ne era o povară. Exista fară bucurie în noi şi tot ce era amintire legată de el ne era neplăcută.

în tot acest pelerinaj al meu, exista o singură casă a cărei tăcere şi singurătate o violasem. Era casa de peste drum, chiar din faţa curţii noastre, în care trăise cel mai violent om pe care-l văzusem vreodată. Casa era goală de peste şapte ani, de pe vremea cînd trăiau şi părinţii mei. Acoperişul de-abia se mai ţinea. Gardul din plăci de beton căzuse pe spate şi se fărîmiţase treptat, amestecîndu-se cu iarba şi pămîntul. Bălăriile înaintaseră îndrăzneţe pînă sub ferestre, prelingîndu-se pe geamurile crăpate, cu frunzele trăgînd cu ochiul în interior. Uşa aceea sculptată, cea mai frumoasă uşă din tot satul, în care totul era provizoriu, umil, sărăcăcios, era acolo şi sfida paragina. Cojile de vopsea verde, acel verde care vulgariza tot ce era tîmplărie la casele ţăranilor, atîrnau flenduroa-se. Era casa unde mîncasem de atîtea ori lapte de oaie, unde aveam un leagăn atîrnat de un gutui şi unde ne puteam ascunde în podul cu fin de deasupra staulului.

Am forţat uşa. Nu era încuiată, dar bala-malele erau ruginite şi înţepenite. Casa era cea mai tipic casă ţărănească din acea zonă a Cîmpiei Boianului. La intrare, un mic hol de unde dădeau două uşi: la stînga se găsea camera de zi, unde stătea toată familia, vară şi iarnă, iar la dreapta o cameră curată, împodobită cu covoare, dar care era în acelaşi timp şi depozitul familiei. Aici se depunea de-a valma, în lăzi şi pe cuiere, hainele de sărbătoare, ca şi cele de înmormîntare, zestre, saci cu lînă, hăinuţe de

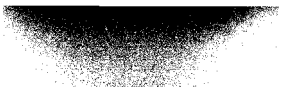

copil, păstrate pentru următorii. Tot în micul antreu, unde nu găseai adesea nici o mobilă în afară poate de o măsuţă pentru găleata de apă, se afla şi uşa ce dădea în bucătărie, o sală îngustă şi lungă cît cele două odăi la un loc.

Casa era cu desăvîrşire goală. Nimic, nimic. Doar cîteva cuie pe pereţi, iar în colţuri găuri de şoareci.

Goliciunea aceea mi-a devenit coşmar. Nopţile mă vedeam încuiată înăuntru. Săteam îngrozită şi aşteptam să apară tuşa Ilinca, cu faţa arsă, plină de fistule aşa cum o văzusem ultima oară, înainte să moară. Se apropia şi-şi ridica asupra mea mîinile, pline de băşici. Se arsese suflînd într-o lampă de gătit. Tot satul a defilat prin curtea ei, să-i vadă faţa supurînd.

Cele două fete ale ei, cu care crescusem, îmi fuseseră cele mai apropiate prietene, în toată copilăria mea. Le dispreţuiam pentru că erau fete de cioban, dar lîngă ele am avut cea mai plăcută senzaţie de libertate. Prezenţa lor nu-mi devenise niciodată stînjenitoare şi totdeauna putusem să le privesc în ochi. Ne legau mai ales lucmrile vulgare pe care le faceam împreună. Descopeream pe cont propriu şi cam. devreme secretele trupului nostru. Nu era prea elegant şi nici prea curat. Dar parcă aceste lucruri ne maturizau mai repede.

Toamna, cînd începeau să cadă frunzele, ne culcam toate trei într-un cojoc mare de oaie întins pe prispă. Eu adormeam cel mai greu. Le priveam pe cele două surori cum cad în somn. Aveam doisprezece ani şi mă simţeam obosită.

Privindu-le feţele senine şi respiraţia îngreunată, întrezăream cît de extenuant e viitorul.

Avusesem mulţi vecini. Cum trăiseră şi cum muriseră? Existau atîtea poveşti încît deveni'se-ră obositoare. Ceea ce murise era cu desăvîrşire mort şi nu merita pomenit. Dacă tragedia lor se dovedise inutilă, atunci să cadă în uitare.

Şi totuşi, în ciuda refuzului meu, după numai cîteva săptămîni, înţelegeam că lumea asta avea importanţă, în măsura în care-i aparţinusem şi mă regăseam în cîteva dintre elementele ei. Oricît aş fi vrut nu puteam să o neg în întregime. îi aparţineam mai mult decît o recunoşteam.

Imi trebuise extrem de puţin ca să mă vindec de infirmitatea simţului rege pentru mine, miro-sul. Eram oarbă, surdă şi mută. Dar ştiam să miros lumea. Tot ce mă înconjura se instala pe harta creierului nieu parcurgînd numai şi numai cele două tunele întunecate din năsucul meu borcănat. Dacă trebuia să mă caut şi să mă regăsesc, atunci trebuia să o fac exclusiv prin miros.

o simplă aromă, cea mai firavă adiere, cel mai anemic iz erau în stare să-mi schimbe starea de spirit. Unele mirosuri mă faceau feri-cită, în timp ce altele mă duceau la deznădejde. Puteam să iubesc sau să urăsc o persoană după mirosul pielii ei sau al parfumului pe care-l folosea. Apropierea unor mirosuri îmi făceau un gol în stomac: brînza iute de oaie, benzina, clo-rul, lîna udă, laptele, unele parfumuri bărbă-teşti, penisul nespălat. îmi plăceau numai niirosurile uşoare, indefinibile: toate florile de

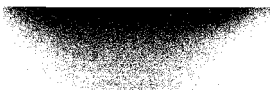

pomi şi de viţă de vie, mătasea porumbului, gutuile coapte, mirosul lui Daniel cînd era mic, părul nespălat de cîteva zile, ciorbele acrite cu borş, - fumul de frunze - toamna, camea afumată - iarna, florile de pe morminte, tămîioara-primăvara, mîlul în care se zbăteau mormolocii -vara.

în oraş pierdeam mult timp în pieţele de flori, în hala de peşte, la raionul de afumături. Mîncărurile plăcute la miros îmi creau şi delicii gustative. Mirosindu-le simţeai esenţa lor pînă în mijlocul limbii. Pîinea nedospită, vinul roşu taninos, peştele prăjit, pepenele galben, perele, strugurii uscaţi, zahărul candel, dovleacul şi sfecla coapte, halviţa, porumbul fiert, plăcinta cu ceapă, susanul, salata de roşii verzi, varza murată, prăjiturile însiropate. lubeam gustul greu, saturat, care-ţi solicită deodată toată gura, toţii mugurii limbii, muşcăturile care conţin în ele dulcele, săratul, iutele, pipăratul, aromatul. Mirosurile oraşului erau vulgare, vomitive. Primul meu contact cu oraşul fusese marcat de mirosul de clor, necunoscut mie pînă la venirea la liceu. Cînd am intrat prima oară în WC-ul căminului, mirosul de gaz otrăvit mi-a îmbolnăvit pentru totdeauna simţurile. Pejos se afla un strat gros, alb de clor. De usturime am început să strămit pînă mi-au dat lacrimile. Nu am reuşit în nici un fel să mă uşurez. Multă vreme am suferit de constipaţie. Chiar şi acuiră mă resimţeam de pe urma acelor crize rezi-) duale. Pe pereţii crem ai WC-ului, erau graffitj cu fecale şi sînge menstrual, desenate c degetul. Ţin minte că într-o vară, pedagoga ne-

controlat pe toate şi cele care aveau ciclu au fost obligate să spele pereţii.

Dimineţile, în dormitoare, înregistram trezirea **ca** pe calvarul inhalării mirosului de clor. Aştemutul alb, apretat, dar păstrînd şi el izul de clor, nu mă lăsa să uit nici noaptea mormanele albe din toalete. Una dintre fetele de servici bocănea pe hol cu T-ul, ştergînd apăsat gresia şi lovind cu putere pereţii laterali. Se auzeau uşile dormitoarelor şi lipăitul papucilor de plastic. In sala mare de baie cu chiuvetele sparte şi robinetele lipsă, fetele se adunau grăbite pentru toaleta sumară de dimineaţă. Prin ferestrele deschise, vedeam cămiiml opus, cel al baieţilor, cu aceleaşi cozi imense în faţa puţinelor chiuvete care funcţionau şi care nu erau înfundate.

Amînam cît puteam trezirea. între timp, nasul meu descompunea, cu precizie de detectiv, mirosul lenjeriei. După ce anihilam mirosul de clor, descopeream mirosurile familiare. Băgam nasul în aşternut şi, rînd pe rînd, pe harta creierului meu se aprindeau beculeţe; urină şi sex, de la pijamaua neschimbată la timp, sebumul părului nespălat, transpiraţia acră de la subsuoară. Mai adînc regăseam mirosul de stofa ţinută la loc închis al păturilor, după care urma cel al saltelei în care recunoşteam mucegaiul, fierul şi rumeguşul. Covorul de iută stropit cu apă, dintre paturi, mătura de paie care ridica praful în tavan, pasta de dinţi Cristal, întinsă pe periuţă, sprayul Miraj, epunul Cheia.

Glasurile, zgomotul îmi excitau mai puţin creierul. Rîsul, ţipătul, trîntitul cărţilor pe po-dele, fişîitul colilor de scris, hîrşîitul umeraşelor, tocurile păcănind pe podea nu trezeau în mine decît, cel mult, amintirea unui drum chinmtor pînă la liceul din Drumul Taberei.

Cantina era un alt loc plin de surprize al itinerarului zilrdc. Feţele de masă pătate, cănile j de tablă cu smalţul sărit şi gust de'coclează, cuţitele unsuroase, ceaiul extrem de dulce, colţul de pîine intermediară, cubuleţul de margarină şi lingura de marmeladă. Dinspre ghişeul deschis al bucătăriei pătrundeau în sala de mese mirosurile de legume fierte, carne prăjită, rîntaş. Dincolo de ele urmau detalh pe care numai eu le înregistram. Izurile secundare pe care le extrăgeam din cele dominante. Caza- \ nul de apă fiartă în care se spălau toate vasele, fără detergent, gura de scurgere de sub chiu-vete, depozitul de alimente, cu lăzile de cartofi încolţiţi, cepe roşii de apă, pejumătate degerate şi putrede, conservele şi borcanele cu mazăre' verde, acoperite cu un strat gros de praf, sticlele de ulei, cu eticheta unsuroasă şi capsa rugină, pungile cu mălai şi făină din care ieşeau gări gărîţele, slănina afumată prinsă în tavan cu' sfoară, plicurile cu rnirodenii, sacii cu sare şi macaroane, bidoanele de aluminiu pentru iaurt.

Afară, mirosul de benzină acoperea totulJ Copacii, iarba, parfumul femeilor, tutunuly florile şi fructele de pe tonete nu aveau mirose Erau simplă butaforie.

•

După-amiaza, în cele patru ore obligatorii în|| sala de lectură unde eram strînse cu forţa, claieH

peste grămadă, să ne facem lecţiile, dar în care toată lumea moţăia cu capul pe masă, se adu-nau mirosuri atenuate, nelăsate să iasă la ivea-lă: un bufeu discret cu iz de ceapă sau usturoi, o subsuoară năduşită dată cu spray, un păr plin de mătreaţă, strîns în coc.

In facultate, învăţasem să miros frigul. Amfiteatrele, sălile de seminar de la mansardă, biblioteca aveau fiecare un alt fel de frig mi-rositor. WC-ul era ceva mai curat. Puţini îşi mai cxersau talentul de pictor cu degetul. Porcăriile erau acum scrise cu Spray, pe jos bălţile de urină erau limpezi ca o oglindă în care-ţi puteai privi sexul, iar uşa avea un mic orificiu exact acolo unde trebuia. Holurile mari, ceva mai calde decît sălile de curs, trădau prezenţa caloriferelor sub cofragul de lemn.

Toată viaţa mea de pînă acum se hrănise cu aceste mirosuri ale copilăriei şi adolescenţei. în afara lor nu mai facusem cine ştie ce achiziţii noi. Cel mai semnificativ fusese acela de sînge, atunci cînd îl născusem pe Daniel.

Lumea satului era săracă în culori şi sunete. Anotimpurile erau aproape monocolore. Lipseau mai ales culorile primare. Era lumea tonurilor complementare, cu valoare mică, nesaturată:
verde-pal, galben-pai, negru-cenuşiu, roşu-portocaliu, alb-lăptos, albastru-bleu. Vederea rnea mioapă nu tresălta la imagini. Nici mai tîrziu nu m-am sensibilizat la ele. Nu ştiam să judec culorile. Nu aveau pentru mine puterea magică de a-mi răscoli memoria, precum ttirosurile.

31

Muzica, de asemenea, nu găsea nici un ecou în mine. Sunetele cădeau ca într-un hău fără fund. Chiar ariile celebre, pe care le fredonam aproape în întregime, nu ştiam cui aparţin. o singură dată mi-am acordat timp pentru ascultat muzică. Intr-o vacanţă am cumpărat un disc cu muzică de Weber şi l-am ascultat pînă
l-am uzat.

Tactilul? Totul se acoperea de praf. Nu puteai să atingi niinic fară să simţi în striurile fine ale pielii muşcătura firului de nisip. Tîmplăriile caselor erau grunjoase, scorojite, acoperite cu vopsea dinjoi în Paşti. Metalul era rece, dur, rugînit, mirositor. Umezeala iernii însemna lînă udă şi păr de cîine plouat. Primăvara însemna noroiul care te stropea pînă
la genunchi.

Ca o pasăre călătoare mi-aş fi găsit drumul înapoi după miros. Nu era unul singur. Erau sute care se contopeau în ceva care purta un nume periculos, duşmănos, de care mă îndepărtam cu furie. Nu vroiam să-l rostesc.

Cum să fiu o fiinţă normală, un om complet cînd aveam atîtea lipsuri? Mă simţeam ca acei hibrizi născuţi în eprubetă, cărora le lipseşte ceva esenţial pentru a se putea numi oameni. Eu eram oarbă, surdă şi mută. Asta era cauza atîtor eşecuri. Nu bănuiam că era atît de grav. Dacă aş fi acceptat de la început mirosul de brînză, totul ar fi fost altfel.

32

IUNIE

în luna iunie, o dată cu căldura verii, viaţa noastră a devenit mai uşoară. în primul rînd, din cauza spălatului care începea să nu ne mai dea atîta bătaie de cap. Intr-un cazan mare de aramă, puneam apa la soare dimineaţa, iar pînă seara se încălzea cam la 2o de grade. Inainte de :!PLLS, îl spălam pe Daniel, apoi îl supravegheam sa nu se

murdărească. Timp de o lună fusese tot timpul răcit din cauza apei reci. Fintîna din curte secase, aşa că aduceam apa cu două găleţi de la fintîna mare, din răscruce şi o economiseam cît puteam. Calculam fiecare strop pe care-l risipeam. Hainele le spălam tot cu apă incălzită la soare. Incercînd să murdărim cît mai puţine lucruri, ne limitaserăm la cîteva tricouri, un pantalon şi un pulovăr. Daniel stătea de acum în chilot, iar eu într-un maiou negru, ce-mi ajungea pînă la jumătatea coapselor.

Vase aproape că nu foloseam. în două luni, fiersesem doar cîteva ceaiuri, cu fierbătorul. în rest, ne hrăneam doar cu pîine, gem, pateuri şi conserve de carne. Acum aveam, în sfirşit, fructe. Se copseseră corcoduşele şi vişinele. Colindam prin curţile părăsite şi mă întorceam

acasă cu coşul plin de fructe. Cele mai multe le mîncam crude, cu pîine. Daniel facuse o diaree cumplită, după astfel de mese, de aceea înce-pusem să le fac compot. La toate cele trei mese ale zilei, mîncam compot cu pîine.

Tot în luna iunie, am început să mă ocup puţin de casă.

La sosirea mea aici, mă instalasern în căsuţa bunicilor mei, pentru că era rnai niică şi mai comodă. După moartea bătrînilor, chiar părinţii mei se mutaseră aicl, abandonmd definitiv casa mare şoarecilor şi moliilor. Căsuţa avea o came-ră de locuit, cu o sobă de teracotă, o bucătărie cu vatră şi horn deschis şi o pivniţă, unde intrai din bucătărie, coborînd cîteva trepte. Pe vremea cînd eram mică, această casă avea o prispă des-chisă. Deasupra se afla un pătul pentru porumb şi podul pentru grîu.

Casa mare, pe care părmţii mei au ridicat-o cînd eu aveam cinci ani, se afla la cîţiva metri de cea a bunicilor. Avea patru camere mari şi două terase. Din toate, mama folosise în toată viaţa ei doar două. Ulterior, între cele două case s-a adăugat o sală pentru baie.

Acareturile se găseau în cealaltă curte, des-părţită de un gard de plasă. Aşa arăta curtea cît am copilărit aici. După plecarea mea, părinţii se mutaseră în săliţa dintre case. lama se încăl-zeau la un reşou electric şi, din. acest motiv, mama şi bunica se certau cam tot timpul.

Cînd au murit bunicii, mama a putut, în sfirşit, să-şi vadă în voie de vocaţia ei de orga-nizator. S-au mutat în casa bunicilor, dar au închis prispa cu geamuri mari de sticlă. 1 se

spunea verandă. Acoperişului i s-a adăugat o pantă, astfel că în camera de locuit s-a făcut întuneric. Soarele nu mai pătrundea niciodată aici, nu ştiai dacă este dimineaţă, prînz sau seară. Bucătăria a fost desfiinţată şi transfor-mată în cameră de locuit, pe timpul verii. Drept bucătărie se folosea un colţ al verandei, dar mama p. găsit şi acest lucru prea neeconomicos şi a înccput să gătească afară. In continiiarea clădirilor, a dispus construirea unei noi încăperi, un fel de magazie pentru tot felul de boarfe care nu mai încăpeau în casă şi unde adăugase apoi şi aragazul. Aici adusese laviţa bătrînească, unde vasele stăteau neacoperite, la discreţia prafului şi a muştelor. Pe o putină de varză, stăteau grămadă, unele peste altele, haine, saci, un cojoc, pulovere rupte din lînă, preşuri cleşirate. Lîngă peretele exterior, apăruse un cuptor minuscul în care de-abia încăpea o tavă cu pîine, de lîngă fintînă, unde puteai coace pîine pentru toată săptămîna. lar cuptorul din casă nu a mai fost niciodată folosit.

Dar lucrurile nu se opriseră aici. Dincolo de cuptor, mama ordonase o altă clădire. La început nu s-a ştiut prea clar care era scopul ei. Pentru început, au fost aduse aici tot ce se găsea în pivniţă, butoaie, hambare. Mama ajungea prea greu la ele, trebuia să traverseze toată veranda şi fosta bucătărie. Apoi au început să se îngrămădească aici alte boarfe. Dezordinea din bucătăria exterioară se mutase aici. Se mai adăugau în timpul verii tuciul cu mîncare pentru porc, sacii cu făina de la moară, care

aşteptau cîteva zile să fie deşertaţi în hambar, iar toamna se punea sfecla să nu degere.

Clădirile se suprapuseseră peste coteţul găinilor. De aceea păsările începuseră să doarmă pe nişte stinghii de lemn, suspendate undeva între cele două anexe, deasupra cuptorului. într-o iarnă chiar şi caprele au dormit m această magazie, dar porcul nu a fost niciodată adus atît de aproape.

Vechea împărţire a curţilor fusese farîmiţată de mama în cîteva despărţituri mai mici. Tot urmărea o disciplinare a haosului şi murea de ciudă că nu-i reuşea. Găinile nimereau în vie mai abitir ca înainte, porcul, cînd scăpa, dezvelea la iuţeală toate cuiburile de cartofi, iar caprele, cînd evadau din lanţ, pofteau la cele mai colorate flori din grădină. Gardurile improvizate, tot mai micşorate şi mai joase, făceau imposibilă izolarea. Mama gătea printre puii de găină, printre bobocii de raţă şi de gîscă. Pisicile se certau cu păsările pe resturi.

în casă, cel mai mic petic de podea şi de mobilă fusese acoperit de cusături sau de preşuri. Pe unele stăteau chiar cîte două. Mama avea un simţ al curăţeniei şi al ordinii de-a-ndoaselea. Renunţase la tot ce putea să însemne comoditate, igienă, plăcere în favoarea unei aparenţe de curăţenie. larna nu facea foc pînă tîrziu ca să nu umble cu cenuşa. Pe un frig năpraznic, spăla şi gătea afară, numai ca să nu facă abur în casă. Văruise şi vopsise tot ce nu putea fi văruit şi vopsit; placaje, cărămizi, metal. Totul conform unei estetici rudimentare alterate, de bîlci.

Imensele ferestre ale terasei fuseseră acope-rite cu perdele de nylon, cimentul acoperit cu linoleum, apoi cu preşuri. în ramele uşilor, perdelele de tifon formau un paravan ineficient m calea muştelor. De pe pereţi dispăruseră icoanele şi prosoapele de albită ale bunicii. Apăruseră m schimb cusăturile multicolore cu trandafiri, cuci, arabescuri cu struguri şi triun-ghiuri, tablourile cu felii de lubeniţă. La feres-trele interioare pierdusem evidenţa draperiilor, care mai de care mai încărcată şi colorată.

Generaţia părinţilor mei, născută după anii '40, fusese generaţia nylonului, a supraelasti-cului, a rozului şi vernilului, a hainelor pret-a-porter, a fustelor indecise între lung şi scurt, a tenişilor chinezeşti, a salopetelor şi pufoaicelor vătuite, a baticelor cu fir sclipitor, a zugrăvelllor tărcate, a pereţilor suflaţi cu prafde mică, a per-sanelor siriene, a răpirilor din serai, a cănilor şi a farfuriilor de tablă.

Eu mă înrudeam cu bunicii mei, aristocraţh satului, născuţi după sau în timpul primului război, care dormeau noaptea în cămeşoaie imense de albită, cusute cu arnici pe poale. Bunicul se încălţa în „broaşte" de caucmc, încălţăminte care înlocuise imediat opinca, şi purta brîu roşu de lînă chiar şi vara. Cămăşile lui, de borsec alb, cu platcă şi umeri încreţiţi, erau lucrate de bunica. Ainîndoi erau curaţi, chiar dacă nu se spălau o săptămînă. Transpi-raţia lor nu era

dizgraţioasă, duhnitoare. Trans-pirau ca sfinţii. Trupul lor îşi autoconserva energia şi mirosul. Cred că sudoarea acră apăruse o dată cu CAP-urile, cu transportul îri

remorci descoperite, cu femeile care purtau pantaloni pe sub fuste şi căciuli sub batic, cu bărbaţii ce purtau ciorapi din supraelastic, în pantofi de vinilin, căcluli ruseşti cu urechi şi beau alcool ieftin cu etanol.

Pe bunicae şi pe mama le despărţea simţul proprietăţii. în timp ce bunica păstra cu sfm-ţenie fiecare bucată de pînză şi se chivernisea din puţin, mama neglija totul. Nu cosea, nu cîrpea, nu adăuga, nu punea nasturi. Lucrurile recuperate de bunica deveneau. şi mai atrăgă-toare. Nu punea niciodată petice la întîmplare, iar cusătura era invizibilă. In dulapurile ei, cele cîteva albituri erau împachetate perfect geometric, fără nici o cută, iar sub ele stăteau banii, perfect întinşi, ordonaţi pe bilete. Pentru bunica nu exista lucru care să nu-şi aibă un loc al său bine ştiut în timp ce mama nu găsea absolut niciodată ce căuta. Incepea o mie de treburi deodată şi nu termina nici una, pleca de acasă şi lipsea ore în şir, exasperînd-o pe bunica. Nu avea nimic de ascuns, de protejat, de îngrijit.

Bunicii erau amîndoi slabi, cu trăsăturile feţei lungi, ascuţite, hieratice, de sfinţi bizan-tini. Cunoşteau Biblia şi ştiau o grămadă dei lucruri despre Apocalipsă, despre viaţa lui Isus,| cunoşteau cele zece pedepse. Bolile de carel sufereau erau şi ele selecte, bunica avea diabet,. iar bunicul suferea de ulcer. Părinţii mei erauj graşi, puhavi, cu pungi vineţii sub ochi cu gurai urît mirositoare. Femeile sufereau de micoză,! picioarele crăcănate şi îngroşate de atîta *mers* pe jos erau atinse de reumatism. Bărbaţii| sufereau de hernie, hemoroizi, TBC, artrită.

Aveau cu toţii mătreaţă, nu-şi tăiau niciodată unghiile pentru că se toceau singure, iar pielea feţei şi a mîinilor devenea, odată cu primele zile ale primăverii, u.n pergament uscat, ceros. Nu mergeau niciodată la biserică, iar atunci cînd o faceau ritualul liturghiei îi speria.

în luna iunie am făcut puţină ordine în casa bunicilor, pe care mama o făcuse de nerecu-noscut. în primul rînd, am dezgolit pereţii şi podelele. Acum intram încălţaţi pînă în casă şi ne descălţam la marginea patului. Am eliberat toate ferestrele de zorzoane şi le-am spălat sticla pătată de muşte. Macatele grele din lînă, pline de praf, le-am înlocuit cu velinţele răcoroase de cînepă pe care mama le dispreţuia profund. Dulapurile de bucătărie le-am readus la starea lor iniţială, debarasîndu-le de rufe.

Schimbarea îmi produsese o oarecare euforie şi-mi deschisese pofta de muncă. Imi plăcea cum arăta încăperea goală, sinceră. Am profitat de acest elan şi mi-am extins activitatea în curte. Dar, de data asta, nu mai era atît de simplu.

Primul lucru de care m-am agăţat a fost cuptorul de pîine. Era o paragină incomodă, dezagreabilă, de care nu ştiam cum să scap. Mă învîrteam în jurul lui, neştiind cum să-l fac să dispară. Pereţii de lut se prăbuşiseră în interior, iar din acoperiş mai rămăseseră cîteva ţigle. Era peste puterile mele. Cu fintîna, de asemeni, nu era nimic de facut. Devenise jucăria lui Daniel. Dar şi el se plictisise de ea. Rareori mai arunca în interior cu cîte o piatră sau cu cîte un obiect de care vroia să scape.

Poate stătea în puterea mea să fac ceva în grădmă.

Am scos din magazie, de sub hambar, o sapă şi o cazma. Lîngă WC am găsit o greblă şi o furcă. într-o dimineaţă răcoroasă, am început să tai ierburile din mijlocul grădinii, în spaţiul unde, altă dată, se găseau straturile de ceapă, usturoi şi roşii. Am tăiat ierburile cu sapa, apoi le-am tras într-o parte cu grebla. Locul rămas liber l-am săpat adînc cu cazmaua.

A doua zi de dimineaţă, l-am spălat încă o dată pe Daniel şi am plecat la Roşiori. Şuierul ţrenului m-a speriat. Oraşul mă speria şi el. Inghesuiala, străzile aglomerate, mînuirea banilor, traversatul străzii, toate îmi deveniseră străine. Daniel vroia îngheţată la fiecare colţ de stradă. Eu mă uitam la vitrine şi analizam fiecare obiect. Mi se părea că dincolo de sticla groasă, toate vînzătoarele mă privesc şi rîd de mine. Retrăiam stînjeneala de pe vremea cînd eram foarte mică şi mama mă aducea la oraş să-mi cumpere hainele de Paşti. Mi se părea cel mai umilitor lucru perindarea aceea prin faţa tejghelelor unde mama întreba de maiouri, chiloţi, ciorapi. Parcă venisem să ne expunem sărăcia în faţă acelor figuri impertinente şi idioate. Mama le era de-a dreptul recunoscă-toare şi devenea plîngăcioasă cu cele care erau. mai politicose.

De-abia acum vedeam cît eram de murdară. Braţele şi picioarele îmi erau acoperite cu un şlin gros care nu se mai curăţa decît cu unghia. în piaţă m-am simţit mai în siguranţă. Printre ţăranii în haine ponosite, printre grămezile de

ceapă şi usturoi şi mirosul dominant de brînză, propria mea mizerie trecea neobservată. Am cumpărat un buchet cu răsad de roşii şi m-am întors în grabă la gară. Trenul nostru tocmai plecase. Următorul venea de-abia peste două ore. M-am aşezat pe o bancă de pe peronul aglomerat, cu sacoşele sub picioare, aşa cum stăteau toţi. Daniel a adormit cu capul în poala mea.

Priveam cu nesaţ oamenii care se plimbau de colo colo, prin faţa mea, cu bagajele într-o mînă, cu cealaltă tîrînd cîte un copil neastîmpărat. Trenurile veneau şi plecau, alţi oameni umpleau şi goleau peroanele. Aş fi rămas pe banca aceea întreaga viaţă. Doar să privesc.

Dar din mulţimea de figuri necunoscute, cineva s-a apropiat de mine şi mi-a dat bună ziua. Era un bărbat cam de 35-4o de ani, cu părul aproape alb, îmbrăcat simplu, chiar ponosit şi cu o sacoşă de plastic în mînă.

Era George. George Popescu, fostul meu coleg de şcoală. Eram amîndoi atît de stînjeniţi, mai ales eu care nu-l recunoscusem. Cu greu m-am obişnuit cu trăsăturile lui, care nu mai aveau nimic cu cele ale băiatului simpatic pe care-l ştiam. Cum de îmbătrmise atît de rău? Şi mai ales, de ce se urîţîse atît de tare? Probabil că mirarea mea îl bloca şi pe el. Eram amîndoi atît de stînjeniţi. Nu ştia dacă să se aşeze sau să rămînă în picioare. îşi muta plasa dintr-o mînă într-alta. Mă uitam la el de jos în sus, încercînd să par bucuroasă. De fapt şi eram, dar cred că surpriza schimbării luie era atît de mare că nu mai lăsa loc de altceva. în cele din urmă, George

s-a aşezat pe banca de lîngă mine. Din poziţia asta, cînd luminaemă lovea din plin, era rîndul lui să se mire. îmi vedea pielea murdară, hainele cam decolorate. Poate

ajungea pînă la el transpiraţia grea, după o zi de mers prin soare, plus cei trei kilometri parcurşi în grabă pînă la gară.

George se uita la Daniel. Mi-a spus că era căsătorit de şapte ani, dar nu avea copii. Nu se ştia a cui vină era. Nu se ocupaseră m mod special de chestia asta, cu toate că şi-ar fi dorit amîndoi un copil.

Nu m-a întrebat ce caut în. gară la Roşiori, cu o plasă plină cu răsad de roşii. îmi vorbea mult despre el. Fără ostentaţie. Vorbea pentru că cineva trebuia să vorbească. Lucra la Craiova ca tehnician dentar. Visul lui fusese să ajungă doctor, împins de la spate de mama şi bunicul care fuseseră asistenţi. Picase de două ori la examen şi renunţase. Se căsătorise apoi cu o evreică.

Se întorcea în sat cam de două, trei ori pe lună. Casa părinţilor se afla în centrul satului, chiar în faţa magazinului. Mama lui murise, iar pe taică-său nu-l cunoscuse niciodată. Sora vitregă care se născuse dintr-una din nenumă-ratele legături ale mamei, locuia tot la Craiova. Lucra la o arhivă, era căsătorită, fară copii şi nu se întorcea niciodată acasă.

George stătea de fiecare dată aici două zile. în acest timp muncea. îşi folosea toată ingenio-zitatea şi forţa ca să nu lase casa în paragină. li repara acoperişul, înlocuind ţiglele lipsă cu te miri ce, cîrpea gardul cu bucăţi de scînduri sau

cartoane, iar la plecare încuia cu grijă uşa, să nu intre cineva, îşi aducea mîncare de acasă, mi-a arătat conţinutul sacoşii în care se vedeau două cutii de plastic cu capac roşu, sau pur şi simplu, venea cu două pîini la subsoară, învelite în ziare. Serile şi le petrecea cu vînzătorul de la magazin, care ne fusese coleg de clasă. Se duceau la cîrciumă, îşi luau cîte o bere rece şi se aşezau joy, pe pămînt, pe marginea şanţului de apă.

După altă jumătate de oră vorbeam despre copilăria noastră. De vremea cînd el mă bătea cu roşii iar eu îl frecam pe faţă cu glaspapir.

Cei trei kilometri de la gară i-am parcurs împreună. Ca să ajungă în centru, drumul lui era mai scurt şi mai puţin obositor. Trebuia să urmeze şoseaua, ce trecea prin spatele gării şi care, după ce făcea o buclă, ajungea chiar lîngă casa lui. Eu în schimb, locuind în cealaltă extremitate, urmam o cărăruie prăfuită prin mijlocul lanurilor de porumb, care mă scotea lîngă casa bunicilor mei dinspre mamă şi de unde mai aveam de străbătut o uliţă pînă acasă.

George l-a luat pe Daniel în spate şi aşa l-a dus tot drumul. Copilul era toropit de căldură. îşi pusese capul pe umărul lui şi adormise din nou. în jur era o tăcere de mormînt. Nu sufla vîntul şi nu se auzea nici o pasăre. Urmăream cei doi salcîmi care reprezentau reperele sigure ale drumului. Cineva îi sădise pentru vremea de iarnă, cînd viscolul acoperea cărarea, iar navetiştii rătăceau noaptea drumul spre gară. La cel de-al doilea salcîm, ars pejumătare de un fulger, ne-am descălţat. Păşeam prin pulberea

fierbinte a drum-ului, cu sandalele în mînă, încercînd să protejez răsadurile ofilite. Lui George i se prelingeau pe frunte stropi mari de transpiraţie, dar nu vroia în ruptul capului să-l lase pe copil să meargă singur pe jos.

Ne-am despărţit la răscrucea de la intrarea în sat. M-a invitat să merg o dată să beau o bere cu el. Am acceptat.

Din răsadurile cumpărate, am sădit numai treizeci de

cuiburi de roşii, împărţite în trei rînduri a cîte zece cuiburi fiecare. Ca să le ud îmi erau suficiente două găleţi de apă, iar cînd lăstarii au crescut ceva mai mari, patru sau chiar trei. Din toate cuiburile, doar două mi s-au uscat. Cred că le tăiaseră coropişniţele. De celelalte însă, nu s-au mai atins.

Eram atît de mulţumită. Pentru prima dată aveam dovada eficienţei umane. Privind firele îndrăzneţe ale răsadului, cu frunzuliţele tremurînd m căutarea unui suport de care să se agaţe, mă gîndeam „Totul e posibil". Poate mă voi apuca să cultiv grădina, să mă ocup de vie, să curăţ copacii de omizi, să conserv fructe şi legume. Apoi mintea îmi aluneca în planuri de-a dreptul grandioase. Să văruiesc casa sau şi mai bine, să dărîm tot ce era de prisos. Să rămînă o singură clădire, restul să fie demolat, tasat, facut una cu pămîntul. Să crească iarba, să crească pomii. Să fie o gospodărie frumoasă şi prosperă, aşa cum nu fusese niciodată. Voi elibera aleea de cioturile de trandafiri şi voi face dreptate Horilor sălbatice, atît de simple şi discrete. Regina nopţii, petuniile, budencuţele, albăstrelele, guraleului. Copacii uscaţi şi fară

rod vor fi tăiaţi şi înlocuiţi cu lăstarii propriului trunchi. Nu mă puteam despărţi definitiv de fructele pe care le ştiam.

Pînă voi realiza toate astea, m-am gîndit că trebuie să fac ceva mai uşor. Şi am găsit. Am aşteptat o zi fară vînt, am luat un chibrit şi am dat foc la imensa şură de paie. Mormanul de ţărînă a ars destul de greu. Materia organică putrezise, iar în interior paiele păstrau un mucegai încă umed. Daniel era în culmea fericirii. Alerga de jur-împrejurul pălălaiei, gata-gata să fie atins de limbile de foc. Două zile cenuşa a păstrat scîntei aprinse. Noaptea ieşeam de cîteva ori, în cămaşă şi papuci, să văd dacă nu s-a aprins ceva. Cînd s-a stins tot jăratecul, am împrăştiat cenuşa cu o lopată.

Descopeream, în sfirşit, un avantaj al condiţiei mele de ţăran. îmi dădeam seama că orice ar fi, nu voi muri de foame şi mai ales, n-am să mor de disperare. Mă adaptam repede la orice condiţii, fie ele cît de improprii, mă mulţumeam cu puţin şi făceam din orice o unealtă folositoare. Aveam o putere extraordi-nară să-mi îngheţ inima, să n-o las să sufere. Nu mă lăsam să înregistrez mizeria din jur. înmagazinam doar acele fapte care mă întăreau. Dimineaţa mă bucuram că e soare şi că nu plouă. Stîrpisem din sufletul meu orice urmă de sentimentalism. Priveam totul fară tresărire, de parcă nu era vorba de viaţa mea.

Eram ca acele văduve din jurul meu care traiau într-o singurătate absolută, fără să crape de spaimă. în ciuda acelor coşmaruri pe care mi le trezeau amintirile, nici mie nu-mi mai era

frică de singurătate şi întuneric. Oricît de îngrozitoare era ruina din jur, nu găseam în ea nimic terifiant. Tot ce mă înconjura era atît de terestru, deposedat de orice mister. Singurul lor secret, căruia mă închinam, era acela al simplei lor existenţe. Copacii, muştele, căţelul, şobolanii, erau atît de reale şi nu exista nici un echivoc în ce le privea. Nimic nu mă putea convinge că erau mai mult decît ceea ce vedeam. încercam zadamic să le fac să existe şi altfel. Puţină spaimă ar fi întrerupt poate monotonia ucigătoare din jurul meu.

Mi-l amintesc pe bunicul, aşezat pe salcîmul de la

poartă. Privea în lungul drumului ore în şir, cu coatele pe genunchi. La rîndul meu, stăteam sub mărul neroditor, urmărindu-l pe Daniel sau fluturii, sau păsările pe cer, Nu mă gîndeam la nimic şi nu-mi doream nimic. Asta era viaţa mea şi aşa avea să rămînă.

AUGUST

În luna august am primit o vizită neaştep-tată.

Dincolo de răscrucea unde se afla fintîna mare cu roată metalică, locuise tuşa Cecilia. Alături de bunica, tuşa Cecilia era cea mai puternică amintire a copilăriei mele, singura fiinţă din trecutul şi din prezentul meu care ştia să spună o poveste.

Citisem atîtea cărţi, văzusem atîtea filme. Ajunsesem să ştiu atîtea poveşti. Dar tuşa aparţinea scenariştilor perfecţi care ştiu de la început finalul fără să-l divulge prin nimic. Copilăria ei în alt sat de unde fusese aproape cumpărată de un unchi şi adusă în satul nostru, căsătoria şi viaţa ei cu un bărbat care o înşela, certurile năpraznice cu cumnatele ei aveau patetismul şi tristeţea romanelor slave. în fiecare zi venea cu sufletul la gură să ne spună o nouă întîmplare, continuarea bănuielilor ei privindu-l pe soţ, o nouă bîrfa. în colţul acela de case, ea era ceea ce se chema „gura satului". Ştia tot ce se întîmpla la masa, în patul şi în casa fiecăruia. De aceea poate nimeni nu o iubea. Doar familia mea o acceptase în mod ciudat.

Bunica, cea atît de greu de încîntat, nu se lăsa amăgită decît de poveştile tuşii. Nu o văzusem vizitîndu-şi vecinele sau bucurîndu-se de vizita lor. Nu împrumuta nirnic nimănui şi nu cerea un ac măcar de la cineva. Ura acel gen de relaţie comunitară în care toţi ştiau ce ai şi ce-ţi lipseşte din casă. Doar tuşa putea să vină în casa noastră la orice oră. Uneori pica dimineaţa foarte devreme, alteori seara tîrziu. Cînd eram la masă, îşi lua singură o lingură de pe poliţa de lemn şi se aşeza lîngă noi.

Din leagăn, eu eram mireasa fiului ei. Ilie împlinea şapte ani cînd m-am născut eu şi am crescut cu această mare diferenţă a viziunii despre dragoste. Cînd eu de-abia mergeam la şcoală, Ilie începuse deja să ademenească fetele în porumb. Pe urmă, era faptul că el urma să fie foarte înalt, iar eu era evident că voi rămme foarte scundă. Nu ştiu dacă Ilie mă plăcuse vreodată, dar eu îl iubeam şi vroiam să mă mărit cu el. Mai ales că, apoi, urma să locuiesc cu tuşa.

Atenţia tuşii mă flatase totdeauna. Eu eram cea mai harnică, mai frumoasă, mai curată dintre fete. Aşa am crescut. Sub privirile pline de laudă ale bunicii şi ale tuşii.

Toată copilăria nu schimbasem decît cîteva cuvinte cu Ilie. Dar ştiam că el îşi ascultă mama şi va face tot ce zice ea. Aveam siguranţa lucru-lui care se va împlini de la sine, pe deasupra mea.

Cînd a împlinit paisprezece ani şi a plecat la liceu, ne-am despărţit pentru totdeauna. După ce a murit tuşa, nu l-am mai văzut nici în

vacanţe. Auzisem că s-a căsătorit şi că locuia la Bucureşti. Chiar mi se păruse că-l văd o dată, în faţa magazinului Victoria, alături de o femeie care-i venea pînă la umăr.

Intr-o seară caldă de august, pe portiţa mică l-am văzut intrînd pe Ilie. Aşezată pe un scaun, în mijlocul curţii, îl spălam pe Daniel. L-am văzut şi nu mi-au trebuit decît

cîteva secunde să-l recunosc. Ilie era un bărbat deosebit de frumos. Avea părul negru şi creţ, buzele roşii, nasul lung şi ascuţit, ochii puţin oblici, adînciţi sub arcade. Era aşa cum mi-l aminteam. Cu fiecare pas pe care-l făcea spre mine, creştea şi tulburarea mea. Mă emoționasem ca pe vremea cînd mă făcea fericită numai gîndul că ar fl prin preajmă.

Mi-am şters repede mîinile de apă, dar el nu mi-a întins-o pe a lui. Daniel era fericit că-şi poate continua bălăceala. Mi-a zis „mai lasă-mă" şi a băgat înapoi în lighean cele cîteva răţuşte din plastic, pe care i le luasem cu forţa.

Am intrat cu Ilie pe terasă. înăuntru era cald ca într-o seră, din cauza geamurilor mari, acum fară perdele, în care, toată ziua, bătea soarele. I-am adus un scaun inic şi m-am scuzat că nu pot să-i ofer nimic. Transpiram amîndoi şi ne aruncam ocheade, încercînd să nu ne surprindem unul pe celălalt. El se aşezase pe scaun atît de bărbăteşte, aşa cum numai bunicul o făcea, cu picioarele desfăcute şi mîinile pe genunchi.

Ilie m-a luat repede la întrebări. De ce mă mutasem aici? Şi tot el a răspuns:

— Te-ai certat cu bărbatul, nu-i aşa?

49

Avea felul ţărănesc de a gîndi al părinţilor noştri, pentru care orice schimbare avea cauze rele. îi lipsea discreţia lui George, de a trece sub tăcere bănuielile vulgare.

— Da, i-arn răspuns.

— Te înşela?

— Da.

— Dacă nu ai vrut să te măriţi cu mine! De la douăzeci de ani mă tot întrebam cum de nu m-am măritat cu Ilie. A cui fusese vina? Sau mai bine zis, el chiar ştiuse de dorinţa mamei lui? Poate că tuşa nu-mi împărtăşea decît mie planurile ei. Erau nişte proiecte facute mai mult în favoarea ei decît a noastră. Tot ce vroia sărmana femeie era să se asigure că nu va muri de una singură, părăsită ca un cîine. Şi ceva din presimţirile sale se împliniseră pentru că murise la spital, fără lumînare, ceea ce echivala cu o condamnare veşnică. Mama îmi povestea că atunci cînd o aduseseră acasă, cadavrul ei era atît de umflat şi descompus, încît nimeni nu vroia să se apropie de el. Doar ea încercase să o îmbrace în hainele de înmor-mîntare renunţat după ce a rămas în mînă cu o bucată din pielea ei.

Ilie nu mă căutase niciodată. Ştiam că pe vremea cînd eu eram liceană, el era fotbalist. Ajunsese să joace în divizia A. Apoi îşi rupsese un picior şi renunţase. în perioada studenţiei mele, lucra la o seră. Toate astea mi le spunea mama. De fiecare dată cînd veneam în vacanţe, primul om de care întrebam era Ilie. Chiar şi după ce se însurase.

50

Dar ce trebuia să se întîmple se întîmplase, în sfirşit. între noi se strecurase acel flor erotic, care ne - a făcut să vedem clar că ne vom iubi. Rămînea de văzut cît de repede şi cum se va întîmpla. Imensa pustietate care ne înconjura ne dădea amîndurora frisoane. Eram amîndoi în pragul orgasmului, fară să ne fi atins. îmi ardea pîntecul. Ilie nu-şi dezlipea ochii de pe mine.

Continua să-mi vorbească. Nu avea impor-tanţă ce. Vorbele erau doar o prelungire plăcută a acelei călduri sexuale care se instaurase între noi. Vorbeam de lucruri

banale, mă întreba cum mă gospodăream, ce mîncam, unde dormeam, dar se gîndea, desigur, unde ne vom iubi, unde îl voi primi prima oară în mine, unde îi voi simţi umezeala buzelor şi unde îmi va pune mîna pe
sîni.

Afară, Daniel vorbea tare cu rățuștele lui. Ilie se uita indiferent cum copilul îşi stropeşte hainele aşezate pe scăunelul de alături. El nu avea copii, deşi se afla la a doua căsătorie, şi nici nu-şi dorea. Era suficient de bătrîn pentru ca instinctul patern să fie atenuat de egoismul de a trăi comod, de unul singur, fără grijile legate de soarta unei progenituri. Ce putea fi mai jalnic decît grija obsesivă a părinţilor noştrii pentru noi? Chiar dacă nu erau căpabili să ne ajute cu nimic, se consumau inutil pentru destinul nostru.

Soarele asfinţea. Dincolo de cuptor se vedea abureala roşie a apusului. M-am ridicat să-l scot pe Daniel din apa rece. La ieşirea din verandă, Ilie s-a interpus în spaţiul strîmt al uşii şi mi-a strîns braţul. Mi-a spus că pleacă, pentru că

soţia lui nu ştia unde este, dar nu m-a invitat pe la ei. Un instinct al răului m-a făcut să înţeleg că ea, a treia persoană, nu trebuia să afle de prezenţa mea aici. Mi-a spus că venea destul de des acasă, mai ales singur, Tatăl lui mai trăia încă, dar locuia acum, la fratele mai mare, la Drobeta. Ilie, în schimb, reuşise să întreţină via şi grădina de legume. Venea **cu** maşina de la Bucureşti, o dată sau de două ori pe lună, dar numai în timpul verii. larna nu venea deloc. Aflase de mine tocmai acum, pentru că mă văzuse la fintînă. La plecare rni-a spus că o să mai vină pe la mine.

Noaptea am adormit foarte greu. L-am aşteptat pînă tîrziu, cu urechea la pîndă. Am reconstituit întîlnirea noastră de cîteva ori şi am dus povestea pînă la final. Dacă nu ar fi fost Daniel, Ilie mi-ar fi ridicat fusta, m-ar fi aşezat pe balustrada de cărămidă şi m-ar fi iubit ţinîndu-mă strîns în braţe. Cu ochii minţii, nu vroiam să-i văd unealta întărită. Era singurul mod în care-mi protejam pudoarea.

Trecuse de miezul nopţii cînd mi s-a părut că aud un zgomot suspect. Nu era nici pisică şi nici vîntul. După atîtea nopţi de tăcere şi de insomnii, ştiam să le disting. Am ieşit afară, dar nu am trecut de pragul verandei. Am stat nemişcată cîteva minute, privind spre portiţă. Nu era nimeni.

A doua zi era duminică. o ploaie mărunţă umezise dimineaţa, dar se oprise înainte de a înmuia tot stratul de ţărînă. Frunzele umede căpătaseră însă o strălucire veselă, primăvăra-tică. Nu am ieşit toată ziua din curte, de teamă

să nu fiu văzută. întîlnirea noastră stătea sub semnul secretului, al tăcerii. Mă simţeam vinovată şi în acelaşi timp aş fi făcut orice să nu mi se spulbere dorinţa. Şi cum să cred că soţia lui mă va invita la o cafea cînd eu vroiam să mă culc cu bărbatul ei? Cum să nu vadă pe faţa mea asta şi cum să mi-l lase atît de uşor pe Ilie? Spre seară, am auzit maşina lor depărtîndu-se. Am ieşit la poartă şi am văzut doar un nor de praf. Plecaseră. Ilie nu catacdisise să mă caute. Era la fel de neglijent cu mine ca şi în trecut. Pur şi simplu nu-i păsa. Eram prea scundă, eram înşelată de bărbat, eram murdară, eram singură cu un copil. Cum să se îndrăgostească de mine? Nici măcar ppliticos nu trebuia să fii cu o astfel de femeie. Tînjeam inutil după el, ca în urmă cu douăzeci de

ani.

Luni după-amiaza, am intrat în curtea lor. Nu exista nici un pericol să fiu văzută de cineva. Singura care mai trăia în acel colţ de case era o bătrînă de optzeci şi trei de ani, despre care se spunea că fusese amanta bunicului meu în tinereţe. Casa ei se găsea puţin mai la vale, iar ferestrele dădeau în partea opusă.

Poarta de la stradă, umbrită de doi pruni galbeni, era legată sus cu o sîrmă. Se vedeau în pulberea drumului, urmele maşinii. Am intrat în curtea pietruită, unde începeau să se adune primele frunze uscate, aduse de vînt. Uşa casei era încuiată cu un lacăt mare, ruginit. Via din grădină, îngrijită, ridicată pe spalieri, cu lăstarii legaţi pe sîrme, era dată în pîrg. Am cules o poală de struguri şi am plecat ciugulind din boabele murdare.

Intrasem de puţine ori în această curte. Tuşa venea toată ziua în casa noastră, dar noi o vizitam foarte rar. Casa ei avea un aer de oraş cu toate acele nimicuri aduse de fiul ei cel mare, cu obiceiul ei de a călca rufele şi de a găti în casă. lar eu, de la şapte ani, de cînd tuşa îmi spusese în glumă că îi voi fi noră, veneam aici cu emoţii de domnişoară. Nu aveam nici un mijloc să-l cuceresc pe Ilie şi de aceea mi se părea că timiditatea şi absenţa mă avantajau. Preferam să fac pe domniţa retrasă în iatac, în timp ce el juca fotbal şi se hîrjonea în lanurile de porumb cu fetele mai mari. Dar orice aş fi făcut pentru a-l cuceri, eram sortită să nu fiu băgată în seamă.

în ciuda plecării lui atît de grosolane, continuam să-l aştept copleşită de vinovăţie. Cît de puţin evoluasem dacă dragostea îmi dădea, ca şi în trecut, sentimentul vinovăţiei! Tot ce era legat de sex, aici era considerat greşeală. Nici un păcat nu era mai mare decît cel al adulteruhd. Hoţia, minciuna, crima erau greşeli uşoare, uneori erau necesare. lubirea, în schimb, reuşea să te compromită iremediabil. o femeie care trişa m dragoste se compromitea pentru toată viaţă. Apariţia ei în mijlocul celorlalţi era riscantă, iar vorbele ei nu mai aveau autoritate nici în faţa unui copil. Nimic nu era atît de vulnerabil şi de ruşinos ca partea din jos a trupului. în ciuda înjurăturilor vulgare, relaţia de amor era acoperită cu o anume pudoare. Cred că singura care ţinuse în viaţă lumea de acolo, fusese morala erotică. La

oraş dragostea devenise gimnastică, m timp ce aici se păstrase ca un sentiment prirnordial.

Decăderea începuse cînd acest tabu fusese depăşit. lar cel care înlesnise această schimbare în rău fusese alcoolul. Aburii beţiei acoperiseră ruşinea. Făcuse totul mai uşor. In ultima parte a vieţii, mama avusese cîţiva amanţi. Toate femeile mai tinere de cincizeci de ani se culcau cu oricine le propunea, cu toţi, cu cei cîţiva băr-baţi în putere care mai rămăseseră, Se îmbătau şi se iubeau. A doua zi nu se puteau privi în ochi, dar seara reluau povestea. Nu se mai sfiau să spună tuturor despre aventurile lor. Nu mai exista interdicţie. Nu mai exista morală şi nici Dumnezeu. Se trăia într-un nihilism absolut.

Eu revenisem, însă, la sentimente ances-trale. Vroiam să fac dragoste, dar mă ruşlnam, chiar faţă de mine, să o recunosc. De cînd îl reîntîlnisem pe Ilie, totul în jurul meu avea miros de spermă. Lucrurile din jurul meu se erotizaseră, deveniseră emblemele unei sexua-lităţi exacerbate. Vedeam peste tot simboluri falice, iar aroma

trupului meu era una post coitum. Mîinile mele păstrau mirosul tuturor bărbaţilor pe care-i atinsesem.

întîlnirea cu Ilie a pus capăt definitiv ela-nului meu organizatoric. Singura muncă depusă de mine se dovedea fără mari foloase; firele de roşii crescuseră mari, dar puţine legau rod. Ici — colo se vedea cîte o roşioară mică, încă verde, pe care o păzeam cu străşnicie de păsări. In rest nu mă învrednicisern să fac nimic în jurul meu. Paragina din curte nu trăda cu nimic prezenţa mea, o prezenţă vie. Din casă nu ieşea fum, nu

găteam, nu spălam, nu măturam curtea. Nu alteram cu nimic mirosurile, tăcerea sau cîn-tecul păsărilor. Jocurile lui Daniel erau şi ele atît de liniştite. Prezenţa lui era chiar mai greu de sasizat decît a mea. Aduna de pejos fructe şi le mînca cu viermi cu tot. Nu se urca în copaci de frica celor cîţiva viermi verzi uriaşi, pe care îi zgîndărea de jos cu un băţ. Se pierdea în vie ore în şir, să culeagă bobiţele mici de aguridă de pe trunchiurile care mai dădeau rod. o dată îmi adusese săevăd pielea unui şarpe, înjumătăţită de furnici. îi plăcea să atingă tot ce era animal mic, moale, greţos, umed. Culegea rîmele de prin găuri şi le întindea de ambele capete pînă se rupeau. Apoi le storcea conţinutul şi se ştergea pe chilot de acel mucilagiu amestecat cu pămînt. Fiul rneu avea un gust al mizeriei, al scabrosului care mie îmi lipsise. De aceea eram atît de incornpatibilă cu viaţa de aici, unde şoarecii, şopîrlele, broaştele, coropişniţele, gîndacii erau prezenţi peste tot, chiar şi în casă.

Simţeam. că dragostea sau aşteptarea ei dăduse alt sens şederii mele aici. Dorinţa de a fi iubită de Ilie, iubită pînă la epuizare mă întorcea cu adevărat în trecut, cînd filmele îmi stîrneau imaginaţia fără să o poată alimenta total. Cîtă vreme m-am luptat cu misterul faptului că după ce un El o sămtă, ea urmează să aibă un copil! Cîte frisoane îmi dădeau acele imagini decente de pe vremea televizorului alb-negru! Cît de departe mergeam cu acele poveşti pe care ecranul de sticlă de-abia le schiţa! De ce nu mă pedepsise nimeni pentru că încercam. să-mi fac la cămaşa de noapte un decolteu

adînc? Dar sînii mei erau atît de micuţi, încît nu reuşeam în ruptul capului să schlţez cei doi bulbi secţionaţi de tivul rochiei. Cred că nu există fiinţă mai perversă şi mai vinovată decît o fetiţă de doisprezece ani care se umezeşte noaptea, înainte de a adormi. Eu încă mai păstram vinovăţia acelei vîrste şi ruşinea gîndurilor cu care adormeam.

Din reveria erotică m-a scos vizita mătuşii mele, loana, a treia soră a tatălui meu. Sosirea ei pe neaşteptate mi-a mărit ruşinea şi senti-mentul vinovăţiei.

Tuşa era desigur, departe de frămîntările mele. Aflase de multă vreme că sînt aici, dar aşteptase să o caut eu. Venea să mă întrebe dacă nu am nevoie să-mi coacă ea pîine. Era oricum mult mai bună decît aceea de la maga-zin, pe care o găsise totdeauna acră şi nedospită. îmi adusese două lipii, coapte pe vatră, direct în cenuşă, fără tavă. Mi-a mai spus că poate să-mi dea şi brînză, pentru că avea trei capre şi două oi. Apoi, fără să-i spun nimic, şi-a amintit că nu mîncam brînză. Marna bănuia că sînt bolnavă, de vreme ce alimentul

nostru de bază îmi facea rău. La masă nu mă aşezam decît atunci cînd ceilaţi terminau de mîncat brînza ce deschidea fiecare prînz şi cină. Bunica lua farfuria şi o punea în cutia aragazului, iar mama aducea la masă mîncarea.

Vizita mătuşii mă bucura nespus. Era singura dintre surorile tatălui de care reuşisem să mă apropii. Faţă de celelalte mătuşi, rele şi posomorîte, tuşa loana avea pentru mme o anume simpatie, de mamă fară copii.

1

Partea dinspre tată a familiei era renumită pentru izolarea impusă de bunica. Cu toţii erau zgîrciţi, egoişti, solitari. Nu ţineau să se ames-tece şi să se împrieteneasca cu oricine. Totul se petrecea şi rămînea în familie. Surorile tatei, spre deosebire de alte fete, născute înainte de război, merseseră la şcoală. Cu toate învăţau foarte bine, iar sora mai mare era de-a dreptul genială. Cînd bunicii au vrut să o mărite, mătuşa l-a adus acasă pe preot, care era şi învăţător, să o apere. Bineînţeles că nu a avut nici un rezultat. Incăpăţînată, a încercat să meargă în continuare la şcoală pînă cînd bunica a fost nevoită să-i ascundă încălţămintea.

In schimb, partea dinspre mamă a familiei era exact opusul lor. Fraţii mamei erau generoşi pînă la prostie, slabi de minte, petrecăreţi, cam beţivi, naivi, bătăuşi. Treceau cu uşurinţă de la prietenie la crimă. Cînd se îmbătau, cîntau pe uliţă în gura mare, trezind tot satul. Se lăudau cu puterea şi virilitatea lor. Erau calităţile absolute ale unui om. Dispreţuiau slăbănogii. Puterea minţii nu facea două parale pe lîngă aceea a muşchilor. Se hrăneau cu îectura cărţilor de aventuri. Pentru ei, numai Superman putea fi erou.

• Eu mă simţeam bine printre fraţii şi verii mei din partea mamei, dar le admiram pe suro-rile tatălui. Cele patru femei aveau o rigiditate care mă complexa. Niciodată nu mă simţisem bine printre oamenii excesiv de serioşi. în schimb, prezenţa lor îmi dădea siguranţă. între ei fraţii nu se iubeau, dar se ajutau. Aveau o mentalitate de clan, pentru care principala

calitate era solidaritatea. Munceau şi se distrau doar împreună. Sărbătorile le faceau cu toţii la noi, în jurul bunicilor. lar cînd aveam de facut cel mai mic lucru, în curte sau în grădină, veneau cu toţii. In astfel de cazuri, se pierdea mai multă vreme cu pusul şi ridicatul meselor. Pe surorile tatălui, cu excepţia mătuşii loana, nu le vizitam niciodată. lar verii mei continua antipatia părinţilor faţă de mine. Singura mea revanşă era faptul că bunica mă iubea doar pe mine. Toţi ceilalţi şapte nepoţi şi unsprezece strănepoţi îi erau indiferenţi. Mai ales plozii îi erau nesuferiţi. De fiecare dată cînd o vizitau era cu ochii pe ei să nu pună mîna pe ceva, iar la plecare să nu ia nimic în buzunare.

După moartea bunicilor se spărsese unita-tea. Mama nu le făcuse niciodată o impresie bună. Era prea bună, cam prostuţă, şi-i plăcea să bea. Continuau antipatia bunicii, dar

de data asta, izolat. o bîrfeau numai în interior. Faţă de alţii le era indiferentă. Tata suferea din cauza rupturii. Uneori îşi vizita de unul singur surorile şi era înconjurat cu multă dragoste, ca un copil oropsit. Nu se îndoiau că o ducea rău cu mama. N-ar fi crezut în ruptul capului despre el că era un puturos şi că de cînd se pensionase din cauza plăin.înilor şi a artritei, nu facea absolut nimic.

Ca şi Ilie, tuşa m-a luat la întrebări. De la început a bănuit că fugisem de la bărbat. Ce aveam de gînd? Cînd mă întorceam la el? Cum o să te descurci cu un copil?e

Se oferea să mă ajute. îi eram recunoscă-toare că se străduieşte să vorbească cu Daniel,

59

pe care-l vedea pentru prima dată. Soarta lui de copil fără ambii părinţi o înduioşa. Nu ştia cum e să fii mamă şi-şi închipuia că un copil e ceva care te face tot timpul să suferi. Nu se îndoia că-l chinui pe micuţ, cu atîtea lipsuri. Locul în care stăteam acum i se părea blestemat, impropriu pentru locuit, doar pentru că fusese părăsit atîta vreme. Altfel, casa ei nu era mai comodă decît asta.

Dintre surorile tatei, cu mătuşa loana avu-sesem oarecare relaţii. Ceilalţi mă considerau o răsfăţată, pentru că nu aveam fraţi, iar mama nu mă punea niciodată la nimic. Ea era singura de care nu-mi era frică şi cu care puteam vorbi, cît de cît. La asta contribuise mai ales soţul ei, unchiul lon. Casa lor se afla lîngă şcoală, iar în zilele grele de iarnă, cînd nu mai puteam parcurge prin noroi cei trei kilometri, dormeam la ei zile în şir. Tuşa se obişnuia greu cu prezenţa mea, pe care nu o dorea niciodată. Doar unchiul lon putea să încălzească atmosfera dintre noi. In casa lor mă simţeam bine. îmi plăcea la ei spaţiul mare al camerelor. Avuseseră inteligenţa să locuiască în casa mare şi nu în bucătării anexe. Datorită faptului că nu aveau copii şi nu trebuiau să agonisească sau să păstreze averea. Trăiau în larg şi îndestulare. La ei puteam chiar să mănînc unt cu miere.

Casa lor era tipică; un antreu, cele două odăi laterale şi bucătăria din spate. In continuare mai aveau cîteva anexe, dar deveniseră magazii. în camerele lor de locuit nu se adunaseră acele ciurucuri colorate din casa noastră. Tuşa era destul de bătrînă pentru ca statuetele smălţuite,

60

căţeii şi pisicile de pluş, cocoşii şi peştii din sticlă, fructierele de sîrmă, feţele de masă din plastic să nu o impresioneze. Le dispreţuia mai ales fiindcă erau scumpe. Pe pereţii ei se găseau velinţe autentice, din cînepă, in şi bumbac cu motive geometrice simple, primite ca zestre. Prosoapele erau din albită, cusute cu arnici. Sub ştergare, icoane autentice şi cîte un mănunchi de busuioc. Singurele tablouri erau cu poze sepia, cu neamurile unchiului.

Pentru noapte, tuşa mă îmbrăca într-o cămaşă iniensă, de-a unchiului, cusută la mîneci şi la gît. El dormea în pijama. Fiind bolnav, noaptea transpira intens şi trebuia să i se schimbe de cîteva ori bluza. De mîncat, mîncam în casă. Tuşa aducea o măsuţă cu trei picioare şi scăunele la fel de mici. Şi totuşi cînd eram mică, punctul de atracţie în casa lor era un ceas cu cuc şi un ghem mare din bile cu elastic, pentru prins părul. o soră de-a unchiului lucra la o fabrică de mase plastice şi il adusese ca un bibelou pentru decor. Oricît am rugat-o pe tuşa, nu vrusese în ruptul capului să-mi dea şi mie o bilă pentru păr. Mă lăsa să-mi prind cozile cu două bucăţi de elastic.

Tuşa mă cicălea ca o mamă. Dar severitatea ei mi-a făcut bine. Era atît de afectată de necazul meu, că pînă şi mie mi-au dat lacrimile. Soarta mea mă înduioşa. Afişam fară ruşine în faţa ei un regret care nu mă încercase pînă atunci. Şi totuşi, poate nu era un simplu joc. Poate chiar eram nenorocită.

A rămas stabilit să-mi coacă pîine vinerea, pentru întreaga săptămînă. Şi tot atunci urma

61

să iau şi o mică bucată de brînză pentru Daniel. La plecare, mi-a spus să caut în magazie, sub resturile putrede de fin. Işi arnintea că bicideta tatii era încă bună şi puteam să o folosesc.

Vizita mătuşii mi-a rămas întipărită în minte. De fiecare dată cînd mă gîndeam la Ilie, chipul ei apărea alături. încercam să le gonesc pe amîndouă din minte. Cînd mi-l imaginam pe Ilie iubindu-mă, mătuşa era acolo. Eram singură ca un cuc, dar aveam obrajii roşii.

Mătuşa avusese dreptate. Bicicleta tatii avea aripile şi ghidonul ruginit dar funcţiona încă. I-am uns lanţul cu ulei de bucătărie după ce l-am curăţat de praf. După lungi căutări, am găsit şi pompa cu care am avut îndemînarea să-i urnflu roţile.

M-am plimbat pe uliţe, de la un cap la altul, stîrnind nori de prafin urma mea. Eram atît de fericită, ca pe vrernea cînd învăţarn să merg pe . bicicletă. Mă siinţeam cu adevărat liberă. Numai cînd treceam de cîte trei ori printr-un loc, ieşea cineva la poartă să se uite după mine. Nu-i mai contrariam. Pentru ei trecuseră vremea cînd se puteau mira de ceva.

Am ieşit apoi în afara satului, am trecut de cimitir şi m-am pierdut în imensitatea cîmpului. Suprafeţele de teren erau lucrate cu grijă. Toţi ţăranii îşi trecuseră pămînturile în asociaţii, de unde nu primeau aproape nimic. In jur, nici ţipenie de om. La un moment dat mi s-a părut că văd în zare o mogîldeaţă neagră. Am pedalat cu viteză într-acolo, dar nu era decît o folie de plastic, umflată de vînt.

62

M-am întors acasă pe înserat. Daniel nici nu-mi observase lipsa. Era, ca de obicei, murdar, cu părul plin de ţărînă, cu caş la gură, cu urdori la ochi, cu unghiile negre. Chilotul tetra, singura haină de pe trupul lui, era şi el tuciuriu. Pe un crac lărgit, îi ieşea afară puţulica. Era negru ca un ţigan. De dimineaţa pînă seara, stătea afară, în îmbrăţişarea soarelui. Nu-i mai facea nici un rău, putea să şi doarmă în bătaia razelor. Devenise un copil al pămîntului. Se hrănea cu puţin, dormea mult şi-n rest nu avea nevoie de nimic. Tot ce-mi cerea era să-l las seara să se joace cu răţuştele de plastic în lighean.

Şi totuşi, o dată, am tras o spaimă bună din cauza lui.

Niciodată nu-i spusesem că nu are voie să iasă din curte, dar pînă atunci, nici el nu dăduse semne că ar vrea să o facă. Intr-o zi, nu l-am mai găsit. L-am strigat şi l-am căutat prin toată curtea. Am ieşit pe uliţa din faţa curţii şi m-am dus mai întîi la fintînă. Ea fusese spaima oricărui părinte. Pe vremea noastră, cea mai cumplita amenințare era „Te arunc în fintînă". Orice copil care dispărea de acasă, se bănuia mai întîi că a căzut în fintînă. M-am aplecat peste ghizdul de ciment măcinat, susţinut de o chingă metalică şi am facut „UUUuuuuu". Era zadarnic, evident. Am colindat în lung şi-n lat cele cîteva uliţe din vecinătate. Nu se putuse duce în altă parte. Dar am ajuns în cele din u.rmă şi în vale,

la rîu. Albia era seacă în acea perioadă a anului, lăsînd la iveală cutii şi ligheane ruginite, oase de cîini şi pisici, cioburi de sticlă. Tot gunoiul de prin curţi, depozitat

mai întîi pe maluri, ajungea pînă la urmă în matca rîului. Mîlul se scorojise şi trosnea plăcut sub paşi.

M-am întors în sat. Nu ştiu cum se facea, dar pe măsură ce trecea timpul şi soarele se apropia de asfinţit, în loc să mă îngrijorez, eu îmi găseam liniştea. Eram sigură că Daniel s-a rătăcit. Că a intrat într-una din casele părăsite, iar la ieşire nu mai ştiuse care era direcţia bună şi în loc să vină acasă o luase în sens opus. Dar la fel de bine simţeam că nu i se putuse întîmpla nimic rău.

Pentru prima oară am vrut să apelez la unul dintre vecinii inei. La cinci case depărtare, se părea că mai locuia cineva, dar nu-mi aminteam deloc cine anume. Am intrat direct în curte. Toată bătătura era invadată de troscot. o cărare îngustă ducea în fundul curţii. Cu mîinile făcute căuş, am încercat să privesc pe fereastră. Cînd m-am aplecat, m-am împiedicat de nişte sfbn, întinse de la un stîlp la altul.

înăuntru era un întuneric total. După dteva secunde bune, cu greu am reuşit să disting ceva. în pat, două mogîldeţe păreau că se luptă. Am intrat repede în casă, fară să mai bat la uşă. De la intrare m-a izbit un miros putermc de urină. In cameră nu exista decît un pat, o masă şi un scaun. In mijlocul patului, era decupată o gaură imensă sub care fusese aşezată o găleată. In acea groapă, o bătrînă alunecase cu fundul şi cu un picior, în timp ce celălalt îi rămăsese afară. în spatele ei, un bătrîn cu o legătură albă înjurul ochilor se chinuia, cu o smgură mînă, să o tragă afară, înjurînd de mama focului.

— Lasă-mă că mă omori, striga bătrîna.

— Ai zis că faci, de ce nu faci?

Am apucat de celălalt picior al bătrînei şi i l-am scos afară. Bătrînul plîngea în hohote, în timp ce bătrîna mă privea cu o figură tîmpită.

Imi aduceam amînte de ei doi. Pe ea o chema Ghilica, iar el fusese poreclit Ciungu, pentru că-i lipsea o mînă din război. Acum ea era para-lizată, iar el orb. In timp ce femeia mă privea împietrită, bătrînul adulmeca în direcţia mea ca un cîine, aspirînd puternic aerul şi mişcîndu-şi urechile.

S-a oprit din plîns şi a întrebat-o;

— Cine e? Spune-mi cine e! E Niculina?

— Nu e Niculina, nu e.

Găleata de sub pat era plină de urină. In cădere, bătrîna îşi înmuiase fusta în lichidul puturos, iar acurn încerca să o stoarcă şi să o dea deoparte cu mîna. Am luat găleata, i-ani aruncat conţinutul afară, apoi am adus-o înapoi.

Fără să le spun nimic am ieşit în uliţă.

Cine vroia să descopere o lume similară, prin sutele de mesaje, traduse în toate limbile, trimise zilnic în Univers? Nu ne era suficientă propria mizerie? Orbh, paraliticii, urina şi rahatul nostru?

Nu ştiam ce să fac. Să merg mai departe sau să mă întorc acasă? După cîteva clipe, am luat-o totuşi spre ieşirea din sat, numai pentru că păstram în nări mirosul de urină. Cîtăva vreme mă urmărise un cîine, în care cu greu recunoscusem căţelul nostru, care ne părăsise fară regret acum o lună. Probabil că şi el ne găsea jalnici. Nu ştiu cît am rătăcit aşa. îmi amintesc

că mă oprisem puţin în faţa unei jumătăţi de casă, tăiată pe verticală, în două. o parte lipsea, în timp ce cealaltă jumătate arăta ca unul din acele mulaje anatomice care te lăsau să vezi interiorul fiinţei. Casa era aşa de zece ani. Cei doi soţi divorţaseră şi-şi împărţiseră astfel averea. Femeia care plecase îşi luase o jumătate, iar bărbatului îi rămăsese cealaltă. Nemaiputînd locui în ea, se mutase în casa părinţilor, aflată mai la vale. Acolo şi murise, beat, cu un an înainte de moartea tatălui meu.

Din casă se mai vedeaeo fereastră, o ramă de uşă şi o sobă prăbuşită. **în** curte, bălării şi doi corcoduşi plini de omizi.

în acea zi, am renunţat la căutare. Daniel va veni singur acasă. Eram atît de obosită că nu mai aveam puterea să mă gîndesc la nimic.

Seara, înainte de culcare, am patmlat de la o poartă la alta, doar ca să fac ceva. Mă uitam pe uliţă, înjos şi în sus, deşi nu mai distingeam nimic.

Dimineaţa am pomit din nou înecăutarea lui, doar pentru că nu aveam ce face. II strigam cu mîna la gură. Nici un răspuns de nicăieri. Eram transpirată. Durerea de cap m-a facut să-mi dau searna că nu mîncasem nimic de o zi.

Acolo unde fusese înainte un chioşc de pîine, se afla un salcîm prăbuşit. După luciul scoarţei se vedea că fusese adeseori folosit ca loc de popas. Lîngă el, o cruce metalică cu două iniţiale şi numărul unui an.

Acolo se petrecuse cea mai înfricoşătoare întîmplare din copilăria mea. Cea mai înfrico-şătoare, pentru că era vorba de o crimă. Se

întîmplase într-o duminică. Toate întîmplările de duminică le ţin minte perfect. Duminica era ziua în care trebuia să fac u.n lucru îngrozitor, să duc gîştele la păscut. în restul săptămînii, era treaba bunicului. Dar duminica, la ora la care trebuiau să pască, bunicul consuma ritualul bărbieritului, care începea dimineaţa devreme cu ascuţitul briciului pe o curea lată. Ceşcuţa cu apă fiartă, bucata de ziar pe care aduna resturile de spumă amestecată cu păr, săpunul pe care-şi freca pămătuful tocit era o treabă care-i oprea pe toţi în loc, în timp ce bunicul stătea pe scaun în faţa oglinzii şi le cerea pe rînd. Chiar şi tata participa, încercînd de fiecare data să-l convingă să folosească lama de ras.

In duminica aceea, cînd m-am întors cu imensul cîrd acasă, ferindu-mă cu grijă de ciocul gîscanului, am înţeles că se întîmplase ceva. Am lăsat orătăniile de izbelişte, în mijlocul dru-mului, - atunci ne dispăruseră cinci gîşte - şi am alergat în spatele curţii. Am auzit ţipete şi am văzut cîteva femei alergînd spre casa doctorului. După ce am ieşit de pe uliţa noastră, am văzut acolo lumea adunată în cerc. în afara lui, erau ţinuţi cu forţa copiii. M-am apropiat, dar imediat a ieşit mama, cu ochh roşii, şi mi-a spus să plec imediat acasă. Apoi a intrat înapoi, în mulţime. Din mijlocul a.celui cerc, se auzeau ţipetele unei femei.

Paula mi-a povestit ce se întîmplase. Venise mai devreme ca mine, dar nici ea nu reuşise să vadă nimic. Putuse totuşi să afle că cineva, ea zicea băiatul lui Matei Bratu, l-a omorît pe unu' dar ăstuia chiar nu-i ştia numele. Dincolo de

zidul de oameni, era un om rnort, înjunghiat cu un cuţit şi tot acolo, legat de mîini, stătea şi uci-gaşul. Strigătele femeii au început să capete sens, iar vorbele ce se şuşoteau în jur se înche-gau. Mama a ieşit din nou din mulţime să mă caute.

Nu am lăsat-o să mă vadă. M-am ascuns cu Paula în curtea doctorului. Acolo l-am găsit pe Adrian şi pe Gheorge. Adrian zicea şi el că mortul avea gîtul teiat şi capul îi era scăldat în sînge. Ne mai po'. iestea că după ce fusese tăiat, mortul nu murise, a continuat să vorbească cu cel care-l rănise. Erau amîndoi beţi.

Peste puţin timp s-a auzit o rnaşină. Lumea a început să elibereze uliţa. Am ieşit din ascunzătoare şi ne-am apropiat. Cîţiva bărbaţi se luptau cu o femeie plină de sînge. Apoi, o căruţă a ieşit din acel cerc şi a luat-o spre marginea satului, acolo unde locuiau ciobanii. Maşina s-a îndreptat spre centrul satului.

Probabil văzusem balta de sînge. Noi, copiii, rămăseserăm în urma tuturor. Dar de cîte ori treceam pe lîngă crucea de fier îmi aminteam numai de clipele cînd stătusem ascunşi, cei patru copii, în coteţul doctorului. Povestea asta nu mă privea în nici un fel. Dar crucea ruginită era legătura între cei care odinioară stătuseră în afara cercului şi cei dinăuntrul lui. între cei care aud de lacrimi şi sînge şi cei care sînt lîngă lacrimi şi sînge.

Toată spaima mea, atîta cîtă mai fusese, dis-păruse. în locul ei mă cuprindea furia împotriva flului meu. Toată această căutare zădărea în mine lucruri de care reuşisem să mă feresc pînă atunci. Reuşisem să-mi conserv amintirile, să le

fac suportabile, şi deodată le regăseam intacte. Poliţia pe care o făceam printre ruine, cău-tîndu-l pe Daniel, scormonea de fapt în propriul meu trecut. o dată deschisă curiozitatea, era greu să o opreşti.

M-am urcat cu picioarele pe salcîm şi am privit în curtea doctorului. în dreptul coteţului erau îngrămădite lemne, acoperindu-i uşa. Am atins cu mîna ulucile gardului. Odinioară erau o pacoste, pentru că doctorul le spoia periodic cu motorină, să nu putrezească, iar noi, copiii, nu ne puteam atinge de ele. Nu, lemnul rămăsese doar negru, iar mîna se umplea de praf.

în faţă, locuise o femeie care mesteca numai în dinţi, niciodată nu-şi folosise măselele, mai încolo, trăise unchiu' Costică, smgurul din sat care creştea porumbei, dincolo, mătuşa Vera, rusoaica, vînzătoarea de la magazin.

Mă întrebam, a nu ştiu cîta oară, de ce totul mi se părea mînjit? De ce mă înfiora atît de neplăcut atingerea trecutului? De parcă făcusem o crimă şi-n fiecare zi eram obligată să o reconstitui.

De ce nu puteam să accept că de vreme ce nu se putuse altfel, era bine şi aşa? Cît aveam să mă mai simt răspunzătoare pentru că dumini-cile aveam totdeauna la masa de pînz ciorbă de pasăre, ouă fierte, friptură cu roşii coapte pe grătar? Că beam toţi vin folosind acelaşi pahar? Că pe tata nu-l vedeam decît în timpul acestei mese. Că după ce toţi se culcau după-amiaza, mama rămînea în pielea goală şi se spăla în mij-locul curţii, într-un lighean plin cu apă încălzită la soare. Că a doua zi, luni de dimineaţă mă

trezea fluierul şefului de echipă care-i spunea mamei unde trebuie să meargă la cîmp. Că seara, cînd se întorcea obosită, arsă de soare, plină de prafse repezea la găleata de apă şi bea pe nerăsuflate două căni mari. Că iernile erau lipsite de fructe, că primăvara mîncarea era atît de proastă, că priveam tăierea mieilor, a păsărilor, a porcilor.

Poate eram vinovată că uneori le surprin-deam

hîrjonelile amoroase, iar dragostea era ceva ce trebuia să li se întîmple totdeauna altora şi nu părinţilor mei. Sau poate pentru că le ascultam certurile. Cu ochii deschişi, transpirînd sub pătură, pîndeam loviturile, strigătele, uşile trîntite, glasul bunicii, niciodată al bunicului. Cînd auzeam plînsul mamei, ştiam că lucrurile se liniştiseră. Plîngeam şi eu recunoscătoare că totul se sfîrşise cu bine încă o dată.

SEPTEMBRIE

Ilie m-a căutat de-abia la începutul lunii septembrie, cu cîteva săptămîni înainte de culesul viei. Se întorsese singur, cu trenul. îi spusese soţiei lui o minciună şi alergase să mă vadă. Venea spre mine cu o bucurie de îndrăgostit, pregătit să reia ceva ce nici nu începuse încă. II căuta cu privirea pe Daniel, dar îa ora aceea a după-amiezii copilul era de negăsit. Dormea sau se juca, undeva în grădină sau în casă. A vrut să mă îmbrăţişeze dar l-am oprit, stînjenită puţin şi de înălţimea lui. Acum, cînd eram atît de aproape de ceea ce-mi dorisem, mă cuprinsese teama.

M-a luat la el acasă. Uşa casei unde văzusem lacătul mare era dată de perete. în interior ne întîmpina o răcoare plăcută, amestecată cu miros de mucegai. Pe o laviţă acoperită cu pînză verde, Ilie desfăcuse cîteva pungi cu dulciuri şi fructe. Ştia exact ce-mi lipsea, pentru că faţă de copilăria noastră acest loc nu se schimbase cu absolut nimic. Trupul meu era avid după otrava zahărului ars, a blaturilor însiropate şi acoperite cu frişcă artificială, a cremelor grase din margarină. In tot acest timp uitasem gustul

ciocolatei, al prăjiturilor. în lumea asta nu exista decît pîine şi roşii, iar acum puteam să miros cu nesaţ o portocală. A deschis apoi o sticlă de votcă şi primul pahar pe care mi l-a întins l-am sorbit cu sete. Mă suspectam că nutresc o iubire încă nedezlănţuită pentru acool. Şi că, pînă acum, numai împrejurările mă ajutaseră să ţin în frîu această pasiune înscrisă în ADN-ul meu.

Uşoara ameţeală care ne-a cuprms ne-a uşu-rat preludiul amoros. Totul a devenit extrem de simplu şi nu corespundea deloc scenariului regizat de mine atîtea zile şi nopţi. Ilie m-a luat de mînă şi m-a condus în odaia unde dormeau iarna părinţii lui. Ne-am dezbrăcat şi doar atunci am înregistrat un moment de jenă faţă de necurăţenia mea fizică. Nu crezusem că întîlnirea noastră să aibă atît de rapid acest
flnal.

Aşa cum îmi imaginasem, înălţimea lui Ilie incomoda un raport firesc. încercam cu stîngăcie să mă potrivesc lui, în timp ce el se grăbea să ajungă mai curînd la destinaţie. Pentru cîteva secunde îi zărisem membrul puhav, dar extrem de mare chiar înainte de erecţie. Ne tăvăleam în patul dinspre stradă, în care tuşa Cecilia, astmatică, veghea nopţile, în şezut. Imaginea ei, zgribulită, în întuneric, înconjurată de perne, mi-a fulgerat de cîteva ori mintea, în vreme ce fiul ei îmi muşca urechile şi bărbia. După pasiunea cu care m-a pătruns apoi, îmi dădeam seama că Ilie era departe de astfel de imagini. Cred că nu-şi amintea niciodată de mama lui. Probabil că răsuflase uşurat cînd murise, cu

toate că o iubise atît de mult cît trăise. Era genul de om fără amintiri şi regrete. Satul era acelaşi pentru el, tăcerea din jur i se părea normală. Ce dacă muriseră oamenii şi în case nu mai locuia nimeni? El avea o vie de îngrijit şi o va face chiar şi cînd în jur nu va mai fi nimeni.

Eram mulţumită că iubirea noastră de-curgea atît de

rapid, de direct. Nu mă jignea gîndul că ar fi facut dragoste la fel de bine cu oricine altcineva. Pentru mine, se împlinise una şi poate singura dorinţă a copilăriei.

S-a îrrtins lîngă mine, cu inima palpitînd după orgasmul putemic. Mi-a trecut o mînă lungă şi păroasă peste sîni şi a închis ochii.

Camera în care ne găseam era la fel de plină cu podoabe de prisos ca şi casa mea.Cît de inutilă era strădania mamelor noastre, cît de nefolositoare pentru noi era munca lor. Nu aveam nevoie de moştenirea pe care ne-o lăsaseră. Soţia lui Ilie nu luase de aici absolut nici un obiect. Le lăsase să putrezească la întîmplare, să le sfirtece moliile şi şoarecii. Se străduia să ţină în viaţă doar cîteva ghivece cu flori.

După cîteva minute, Ilie a deschis ochii. A început să mîngîie cu degetele o frunză de muşcată din glastra de pe pervazul ferestrei, apoi mi-a dus la nas vîriul arătătorului. Afară se însera. I-am spus că trebuie să plec, să mă ocup de Daniel. A încercat să mă reţină pentru că nu avea nimic altceva de facut. Dragostea cu mine era programată. Venise special pentru mine, pentru trupul meu şi pentru tot ce-i promitea el

în imensa singurătate. I-am promis că voi veni la noapte şi că voi rămîne cu el.

L-am găsit pe Daniel căţărat pe poarta mare, metalică. De cînd se rătăcise şi dormise o noapte închis într-o casă părăsită nu îndrăznea să mai iasă afară. Se bucura că mă vede după o asemenea absenţă. Strigătul lui m-a făcut şi pe mine fericită. Fericită că am facut dragoste şi că am un copil. L-am luat în braţe şi l-am sărutat.

Noaptea, după ce a adormit, m-am îmbrăcat şi am ieşit, tiptil, în curte. Era întuneric beznă. Din casa părăsită a naşei, am auzit strigînd o cucuvea. N-am avut curajul să ies singură pe uliţă. M-am aşezat pe un scaun în faţa verandei. Nu ştiu cît am aşteptat. Am auzit, într-un tîrziu, poarta mare scîrţîind, apoi, cu greu, l-am distins şi pe Ilie cînd a ajuns la fintînă. Bănuia că nu voi veni singură, din cauza întunericului. Am mers pînă la el acasă, ţinîndu-ne de mînă şi călcînd în toate gropile.

Pe măsuţa din bucătărie, Ilie pregătise sticla cu votcă, o farfurie cu pîine şi felii de brînză pe care a trebuit să o ia imediat din faţa mea. Chiar şi aşa, mirosul iute şi împuţit a rămas între noi. Pe un carton mînjit mai rămăseseră cîteva prăjituri cu frişcă. A deschis o altă tabletă de ciocolată şi o pungă cu bomboane fondante. Nici după ce m-am săturat, nu reuşeam să-mi iau ochii de la dulciuri. Era ca un miraj. Toată copilăria le dusesem lipsa. înţelegeam acum cît de puţin profitasem de şederea mea la oraş şi cît de adînc era înrădăcmată în mine educaţia de ţăran. îmi era străin obiceiul de a merge la cofetărie sau de a cumpăra prăjituri acasă. Pur

şi simplu, mîncam dulciuri pe apucate, cînd îmi oferea cineva sau la aniversări. Nu existau pentru mine, deşi îmi plăceau atît de mult. în copilărie, dorul de dulciuri se insinua mai ales primăvara, cînd mama nu ştia ce să se mai facă cu mine. Zile în şir aproape că nu puneam gura pe mîncare. Nu ştiam să-i spun după ce tînjeam. Acum vedeam că era dorul după combinaţiile perverse ale aromelor, ale gust.urilor amărui cu cele dulci care încercau să le compenseze pe cele acre şi sărate cu care ieşeam din iarnă.

Ilie îmi povestea despre serviciul şi despre căsnicia lui.

Lucra în continuare la aceeaşi seră de flori şi nu-mi ascundea că-şi înşela nevasta. Destul de des. Rămăsese suficient de ţăran ca să creadă că acest lucru era firesc pentru un bărbat. Pe mine mă sfatuia să mă întorc cît mai repede la Bucureşti şi să nu mă încumet să fac iama aici. Doar ştiam ce mă aşteaptă. Povestea cu amanta soţului trecuse. Ăsta era doar începutul, aşa zicea.

Ilie îmi mărturisea deschis că mă plăcea. Regreta că trecuse atît de mult timp pînă să ne întîlnim. Ar fi putut fi totul mult mai simplu. Ar fi putut şi i-ar fi plăcut să mă dezvirgineze primul. Dar eram atît de sălbatică. Aşa mă credea odinioară, puţin prostuţă şi frigidă, adică exact genul de fată cu care nu e bine să ai de-a face. El făcea dragoste pe rupte. De la cincisprezece ani, cu fetele solide, directe, ce veneau cu rîsul pe buze în întîmpinarea dorinţelor bărbatului. îi plăcea cînd o femeie te privea în ochi, îţi împmgea pînă sub nas pieptul bogat, se legăna de pe un picior pe altul şi-ţi

. 75

răspundea cu obrăznicie la fiecare obrăznicie. Locul era atît de generos, oferea atîta spaţm, atîtea ascunzişuri pentru ritualul amoros. Nu era o prostie din partea mea că nu profitasem de el?

îi plăcea de mine şi-i plăcea, mai ales, pofta cu care mă năpustisem asupra lui. II flata ideea ascezei mele şi a rolului salvator pe care-l juca el. Avea sentimentul că face un gest recuperator, era altruist. Imi plăcea la nebunie cum mi se oferea cu generozitate, ca un ospăţ. Puteam să iau cît vreau, fără reţinere, mai ales că eram flămîndă. Şi ca dernn urmaş al tatălui său, ştia să aprecieze acest lucru. M-am lăsat în voia terapiei arnoroase la care mă supunea Ilie, mai ales că imaginea tuşii între perne nu m-a mai vizitat.

Cînd am ajuns din nou în pat, după toate dezvăluirile făcute, am avut grijă să mă port cum trebuie. Să nu fiu nici prea repezită, nici prea înceată. Acceptam vulgarităţile şi micile perversiuni care mi se făceau fără să mă dedau la ele. Am înţeles unde se opreşte pofta şi unde începe educaţia, mentalitatea. Femeile nu puteau niciodată să dea drumul la tot. Nu le era permis să fie libere dincolo de orice limită. îmi plăcea şi simţeam fiecare atingere a lui. o primeam cu recunoştinţă pînă în adînc. Ce-mi plăcea cel mai tare era că trupul lui nu se depărta de al meu. Niciodată nu mă simţisem bine cînd bărbatul se ridică în mîini şi stă deasupra ca la flotări. Puteam să văd atunci faţa care-ţi caută în ochi şi pe chip plăcerea. Atunci începea minciuna, cînd celălalt se uita la tine ca la o vitrină. Stînd lipit de mine, puteam

76

să-mi plimb palmele pe toată spinarea lui, pînă pe fese, ajutîndu-l să mă înţeleagă. Eram cal şi călăreţ porniţi la un drum lung în întunericul nopţii.

Am revenit acasă, înainte de revărsatul zorilor. Era frig. In aer plutea ceaţa şi mirosul iute al toamnei. M-am băgat în aşternut, lîngă Daniel şi l-am luat în braţe. Era fierbinte şi mai păstra încă miros de lapte.

Am dormit pînă tîrziu. Copilul s-a trezit, şi-a luat de pe dulap un colţ de pîine şi a ieşit la joacă.

Pe mine m-a trezit Ilie mult mai tîrziu, aproape de amiază. Pentru că Daniel era afară, m-a luat în braţe înfăşurată în cearşaf şi m-a sărutat. Cerul gurii mi-a fost invadat de gustul de tărie, de dulce, de spermă. Somnul nu avusese timp să le risipească total. Trupul mai trăia încă împreunarea, iar stomacul nu prididise cu digeratul.Venise să mă ia cu maşina, să ne plimbăm pe cîmp. L-am luat cu

noi şi pe Daniel căruia nu-i păsa deloc de acest bărbat străin. Trecerea noastră pe uliţele uscate, unde stratul de pulbere atingea patru -cinci centimetri, stîrnea nori de praf. Am dat ocol cîmpurilor de floarea-soarelui şi lanurilor de porumb, apoi am ieşit la şosea. Ilie şi-a amintit că era opt septembrie şi că la Radomireşti s-ar putea să mai existe, încă, tîrgul de Sfinta Marie Mică, aşa cum era pe vremea copilăriei noaste.

Nu mai ştiam vechiul loc al bîlciului. Cînd veneam, odinioară, făceam drumul în căruţă. Eram o mulţime de copii şi tot drumul ne hîrjoneam. Mă trezeam deodată dub piciorul

căluşeilor, în mirosul copleşitor de mititei. Tot ce avea farmec pentru noi, atunci, se concentra în acea zi, în stivele de lubeniţe, în tarabele cu bijuterii de tablă şi mărgele de sticlă. îmi aminteam de ţiganii cu ceaune cositorite, de circul cu pitica de la intrare, de mormanele de acadele, susan, halviţă. Spaţiul acela îngust, cuprins între gardurile caselor, mi se părea nesfirşit. îi dădeam de cîteva ori ocol şi de fiecare dată mi se părea nou. Mama îmi dădea dreptul la căluşei de două ori. Beţia aceea a înălţimii mi-a dat prima dată senzaţia că există ceva mai presus şi mai bun decît lumea noastră. Atunci arn început să visez şi să sper la altceva. In vîrtejul căluşeilor, m-arn simţit alta decît eram în realitate. Inchideam ochii, vîntul îmi flutura părul şi aveam siguranţa că viaţa mea va fi altfel. Nu ştiam ce sper, ce aştept, şi în ce fel se va modifica existenţa mea, dar acest lucru se va întîmpla cu siguraţă.

De la tîrguri nu cumpăram niciodată mare lucru. In magazine, mama găsea lucruri mai bune şi mai de folos. Bîlciurile erau reminiscen-ţele timpurilor arhaice, a vînzătorilor ambu-lanţi, a circarilor şi ursarilor, a ţiganilor costo-rari. Era evenirnentul din tinereţea bunicilor noştri. Părinţii crezuseră şi nu crezuseră în bîlciuri, iar pentru noi era doar o simplă curiozitate.

Satul părea ceva mai animat decît al nostru, mai ales că parcurgeam cu maşina zona lui civilizată, străbătută de şosea. Ain căutat multă vreme locul acela, marcat, parcă, de o fintînă. în

cele din urmă a trebuit să întrebăm o femeie ce trăgea o capră de lanţ. Bîlciul nu mai exista.

Ne-am întors acasă obosiţi şi flămînzi. Ilie l-a luat pe Daniel cu el, să-i dea bomboane. După aproape o oră, văzînd ca nu se întoarce, m-am dus după el. I-am găsit pe amîndoi la t.elevizor, uitîndu-se la desene animate. De fiecare dată cînd venea, Ilie îşi aducea un aparat mic, sport şi-l punea afară, pe maşină. Mi-a facut o cafea nes, pe care am băut-o cu nesaţ. In clipa aceea, nu mă îndoiam că nu există ceva mai bun pe lume.

Seara, Ilie a plecat la Bucureşti. Urma să se întoarcă peste două săptămîni, cu soţia şi cumnatul lui, să culeagă via. Amîndoi ardeam de dorinţă. Fără nici un fel de superstiţie, sim-ţeam că asta fusese partea cea mai frumoasă a întîlnirii noastre. Că orice am face, data viitoare va fi mult sub tensiunea şi plăcerea nopţii precedente, pe care o aşteptam de cînd aveam şapte ani. Dacă am fi putut să ne atingem măcar! Dar Daniel era între noi şi ni se părea meschin să-l trimitem acasă. Ilie mi-a lăsat sticla de votcă, cutia de nes şi o pungă cu bom-boane fondante. Dacă nu le-ar fi văzut copilul, aş fi avut meschinăria să le mănînc

singură. Aşa, au intrat în posesia lui şi nu le-am mai văzut.

După plecarea lui Ilie la Bucureşti, luni dimineaţa, mi-am găsit resursele necesare să intru în casa mare. Aveam două intrări, dar ambele erau încuiate şi nu ştiam unde ar fi putut fi cheile. Am spart două ochiuri de geam, m-am strecurat înăuntru şi am deschis prin

79

interior. Aşa cum ştiam, clanţele şi încmetorile nu fuseseră niciodată punctul tare al casei noastre. Mama nu încuia decît prin interior şi doar noaptea, mai mult din superstiţie. Ziua, în schimb, putea intra oricine, oricînd. Clanţele din interior nu se închideau deloc, toate uşile rămîneau mereu date de perete.

Totul era acoperit de praf, dar mtact. Nu dispăruse nimic din ce ştiam eu. Ce să mai aştepţi de la o lume care nu-i mai tentează nici pe hoţi? Ăsta era semnul că totul era cu desăvîrşire mort. Nu era nirnic de furat., Toate cele patru camere erau mobilate. Paturile, podelele erau acoperite cu covoare groase de lînă, la ferestre cîte trei rînduri de perdele, unul de nylon, unul de pînză, altul de etamină, cusut cu flori. Pe toate scaunele, cîte un peticel de pînză brodat, pe praguri, piei argăsite de capră. După sobele de teracotă, aruncate în devălmăşie, pungi cu boarfe, strînse de bunica pentru preşuri. Sub paturi, sticle goale, cutii cu încălţăminte uzată, iţe şi speteze de la războiul de ţesut. In camera de la drum, un şifonier cu trei uşi adăpostea ultimele haine ale mamei, un cojoc de piele al tatei şi cîteva teancuri de cărţi. Pe raftul de sus, două pălării de fetru, o căciulă de blană, cheală pe alocuri şi cîteva prosoape pluşate. Deasupra, o vază de sticlă, în formă de peşte, cu trei crizanteme de plastic. Pe tavan atîmau larvele uscate de molii. Toate ferestrele erau astupate cu coli de hîrtie, decolorate, casante acum. Le-am deschis şi le-am aruncat pe toate afară. Tot acest decor aştepta o singură atingere să se fărîmiţeze.

80

Aveam din nou un chef nebun de treabă. Mi-am acoperit părul cu un batic, am rămas doar în tricou şi am pătruns curajoasă în imperiul prăfuit. Mi-a luat o zi întreagă să golesc toate camerele de cîrpe şi de mobilele ce puteau fl mutate, scaune, mese, cutii, comode. Tot ce era petic de pînză, cusut, brodat, ţesut, am scos afară, în mijlocul curţii şi le-am dat foc. Nu am oprit decît cîteva cearşafuri, care rezistaseră atacului moliilor şi prosoapele pluşate. Tot ce era din lînă sau fulgi colcăiau de larve; pernele, plăpumile, covoarele, puloverele. Totul se farîrniţa sub degete.

Mobila a rămas goală. Din podele se vedeau cîteva găuri de şoareci, înconjurate cu tocătură de ziare. Am măturat tavanele de molii şi colţurile de păianjeni, iar geamurile le-am stropit cu apă. Camerele deveniseră mari, spaţioase, iar soarele se revărsa cu bucurie prin ferestre.

Daniel era şi el euforic. Alerga de la un capăt la altul prin toată casa, se urca pe paturi şi pe scau.ne, încercase chiar să ajungă pe sobă. M-a ajutat să mutăm lucrurile din cămăruţa mică a bunicilor. Ne schimbam locuinţa. Ne despărţeam de hardughiile mici şi întunecate.

Ne-am instalat în camera a doua. Mai întîi era terasa, singura care avea ciment pe jos. Lîngă pragul uşii, constructorul încastrase în mortar o monedă de un leu, pe care încercasem de multe ori, cînd eram mică, să o scot cu un cui. Urma apoi o cameră lungă şi îngustă care jucase, foarte puţină vreme, rolul de bucătărie. Aici se găsea gura sobei de teracotă din

încăperea alăturată, unde urma să locuim. Camera noastră avea un pat, un fotoliu, o masă cu patru scaune şi o ladă înaltă de lemn, în care ţineam lenjeria. încăperea avea două ferestre, dintre care una dădea în cealaltă terasă, cu vedere spre stradă. Următoarea odaie era o marchiză, în cazul în care intrarea s-ar fi facut pe cealaltă terasă, cu care coresponda printr-o uşă cu două canaturi. Ultima era o cameră de oaspeţi, în care nu se putea niciodată dormi, Dincolo de fereastră se afla oborul gîştelor care făceau zgomot toată noaptea. Şi aici rămăsese şifonierul imens, golit acum, un pat cu arcurile rupte şi o masă cu două scaune tapiţate. Aici era singurul loc în care acoperişul cedase. în tavan se vedea o pată mare, neagră. o dată cu începerea ploilor, tencuiala va ceda şi va începe să curgă apa în casă.

Gura podului se găsea în prima terasă. Am reuşit cu chiu, cu vai să mă caţăr pe două scaune şi să deschid chepengul. Daniel a ţinut morţiş să vină şi el, de fapt m-a convins cu lacrimi amare. Podul se întindea pe toată suprafaţa casei. Lîngă horn se găseau două oale mari de lut, în care bunica strîngea osînza pentru săpmi. în capătul celălalt, o grămadă de grîu, plin de excremente uscate de şoareci. Pe căpriorii din lemn, cîteva cuiburi goale de viespi se uscaseră pînă la carbonizare. Ţiglele acoperişului erau în. bună stare. Numai înspre stradă, lipseau cîteva, furate de vînt. Cînd vor începe ploile voi pune cîteva oale în dreptul găurilor. Nu ştiam ce să fac cu mobila din bucătărie, ca să-i dau camerei destinaţia ei

originală. Mă şi vedeam instalată confortabil aici, gătind mîncăruri de iarnă. Nu conta că nu aveam plită, iar vatra fusese distrusă. Mama instalase aici un recamier şi un şifonier, care te faceau să te strecori pe aici ca printr-un vagon. Toate camerele deveniseră un fel de dormitoare. Casa era asemeni unei vitrine, frumoasă dar nefuncţională. în fiecare cameră se găsea pat, masă, scaune, şifonier. Nicăieri nici urmă de bucătărie sau baie. Singură nu puteam să scot afară imensul şifonier din lemn furniruit. Patul aş fi putut să-l dezmembrez, dar am hotărît să aştept. Irni legasem speranţele de Ilie.

Prin această deplasare ne depărtam şi mai mult de WC-ul, plasat undeva în fundul curţii. Cînd venisem aici, chiar şi Daniel mergea pînă acolo pentru nevoi. Apoi, pentru că drumul era prea lung, mergeam numai pentru treaba mare. Pentru pipi, îmi facusem un loc mai discret, în spatele casei, în timp ce Raniel urina oriunde îl apuca, chiar şi în curte. în primele luni nu mi-a păsat, dar cînd a început căldura toridă din mijlocul verii, mirosul a devenit de nesuportat. Aşa că Daniel a început să meargă în grădină, la marginea hăţişului de viţă de vie. Pentru că groapa closetului nu era prea adîncă, se umpluse repede, iar eu nu eram în stare să o golesc. Deasupra momanului de fecale, roiau muştele albastre.

In noua noastră locuinţă, Daniel şi-a amenajat un colţ al lui. Şi-a adus de afară toate jucăriile, singură noastră legătură cu lumea civilizată, la care adăugase o grămadă de cutii ruginite de conserve, găsite prin curte. De fapt,

toată casa era a lui. Se plimba nestingherit, dintr-o cameră într-alta. Pejos depozitase tot ce putuse aduna de prin curte. Nu mai vroia să iasă afară. Prin ferestrele larg deschise, îl

auzeam vorbind de unul singur.

Eu mă bucuram de ultimele raze de soare. Imi aşternusem un preş în mijlocul curţii şi stăteam toată ziua întinsă. Nu făceam nimic altceva decît să rîcîi cu degetul în ţărînă. Cînd soarele intra în nori, mă întorceam cu faţa în sus şi mă uitam la masele alburii ce se deplasau încet pe deasupra mea. Mă pierdeam în imensitatea cerului, uitînd de tot ce mă înconjura. Razele puternice care ţîşneau de după nori mă umileau, aducîndu-mă înapoi pe pămînt.

Toată curtea era plină de frunze. Salcîmii din fundul curţii erau de mult golaşi. Ei erau primii care înverzeau primăvara dar şi primii care se grăbeau să intre în hibernare. Al doilea păr, fratele celui uscat de lîngă cuptor, deşi plin de pereeîşi abandonase şi el o parte din podoaba verde. In schimb, gutuii îşi păstrau frunzele ceroase, pufoase, cu atît mai bogate cu cît fructe nu erau mai deloc. Aşa era de cînd îl ştiam. Gutuiul nostru nu era bun de nimic, dar nimeni nu-l tăia. Copacii mureau singuri de bună-voie. Nimeni nu-i înlocuia decît atunci cînd le putrezea trunchiul.

Amînam de la o zi la alta clipa cînd voi strînge frunzele şi le voi da foc. Aşteptam să se mai strîngă şi altele. Singurul lucru bun de care mă învrednicisem de cînd eram aici, erau cele cîteva cuiburi de roşii, care se dovediseră totuşi

neaşteptat de rodnice. Eram atît de nepricepută în ceea ce privea ciclurile vegetale, încît le crezusem sterpe la început. Acum vrejurile erau pline de roşii mari, cărnoase, în ciuda faptului că nu le pusesem decît cîţiva araci. Se încăle-caseră unele pe altele, în aşa fel încît să-şi ferească rodul de atingerea pămîntului, pustii-toare. Mă simţeam în siguranţă cu acest minim de hrană asigurat şi nu îndrăzneam să mă gîndesc la ce va urma. încă nu mă întrebasem, la modul serios, dacă vreau şi dacă pot să rămîn aici pe timpul iernii. Cum mă voi încălzi şi ce voi mînca timp de şase luni?

Constatam acum că locuiam într-o lume civilizată, dar fără civilizaţie. Că îmi era mai greu decît lui Robinson să supravieţuiesc. Că ar fi fost de zece ori preferabil să nimeresc pe o insulă pustie, ca să iau totul de la început, decît să încerc să corectez un început prost.

Mă uitam într-o zi la colosul de teracotă, din ultima cameră. Soba nu avea horn, iar cărămizile din interior erau prăbuşite. Nu aveam cum să o folosesc şi nici de ce. Aşa că aş fi vrut să o fac să dispară. Aveam o neaşteptată dorinţă de spaţiu, vroiam să renunţ la tot, numai să văd întinderea mare şi goală a camerei. în acest gest de destrucţie, vedeam parcă eliberarea mea. Ceva continua să mă apese în coşul pieptului. Mă uitam la blocul închegat şi mă întrebam de unde să-l încep cu descompusul. Să sparg mai întîi planşeul de lut de deasupra, apoisă încep cărămidă cu cărămidă? Unde să găsesc un topor, o secure?

A fost ultima încercare sau dorinţă de a face ceva. De a adapta, de a modifica. M-am resem-nat că nu se poate face nimic. Nu-mi rămînea decît să trăiesc, atît cît pot, cu lucrurile rămase. Nu se putea repara şi nici schimba nimic. încercasem zadarnic să simplific curtea de clădiri urîte şi inutile, cuptorul spart, fintîna seacă, pomii neroditori, gardul care oprea invazia bălăriilor, cimentul care astupa pă-mmtul, împiedincînd proliferarea seminţelor. Nimeni nu putea să le facă să dispară. Aştep-tarn să piară de la sine. Modelul Robinson nu-mi era de nici un folos. Eu nu puteam să organizez nimic dm materia care mă înconjura, pentru

simplul motiv că ea nu trebuia organizată, ci distrusă. lar adevărata rnea eliberare depindea de clipa cînd materia va înceta să mai vorbească.

Arn auzit maşina lui Ilie. In liniştea din jur, un zgomot, oricît de mic, devenea o expozie atomică. Veniseră la vie.

Ce muncă inutilă! Puţinul vin şi de proastă calitate pe care-l obţinea nu acoperea nici pe sfert cheltuiala şi efortul lui de este an. Dar ce să-i faci? Pe părinţii noşti cine i-ar fi convins de inutilitatea muncii lor? Se angajau în întreprinderi oricît de nerentabile dar pe care le moşte-niseră ca tradiţie. A schimba ceva, a gîndi în alţi termeni decît cei moşteniţi era peste puterile lor. Pe Ilie cine ar fi putut să-l convingă să-şi folosească altfel timpul şi banii? în cazul nostru nu se punea problema rentabilizării sau a capitalizării, ci a supravieţuirii la limita posibilului.

De data asta, Ilie m-a chemat să o cunosc pe soţia lui, Petruţa. Părea o fire blajină şi supusă, în ciuda unor ochi ageri şi iscoditori. Probabil că tot ce era femeie în jurul bărbatului ei o îngrijora. M-am oferit să-i ajut.

Ilie avea tot ce-i trebuie, un storcător, o cadă mare de lemn în care au pus mai întîi strugurii şi coturi din plastic pentru fermentaţie. Butoaiele erau curăţate de anul trecut cînd, din cauza ploilor, toţi strugurii putreziseră. Acum nu a făcut decît să le lase o zi la înmuiat, pline cu apă fiartă, amestecată cu pelin şi frunze de nuc.

Noi, femeile, culegeam strugurii în coşuri, fratele Petruţei îi căra, iar Ilie îi storcea. într-o zi am terminat via din curte, iar în următoarea ne-am ocupat de cealaltă, mai mică, din cîmp. După ce am terminat, am scuturat şi un nuc, crescut stingher, la capătul dinspre rîu al viei. Toată această ocupaţie care dădea atîta farmec toamnelor, părea acum o distracţie de vacanţă. lernile fară vin erau îngrozitoare aici. Anii în care ataca filoxera sau era secetă sau ploua prea mult erau ani de doliu. Mohorala de afară cobora în sufletele şi pe feţele tuturor. Mîncarea nu avea nici un gust, iar sărbătorile fără beţii, nici un farmec.

Ilie se bucura ca un copil de cele cîteva găleţi de vin. Le-a împărţit cu grijă în două butoaie, a montat cele două coturi prin care mustul urma să arunce afară gazele fermentaţiei, iar la gură a aşezat două găleţi unde se adunau defulările. Toate astea le ştiam prea bine. Multe lucruri aş fi fost în stare să le fac dacă m-ar fi ajutat

puterile fizice. Aproape că mă enerva spiritul meu practic şi felul atît de realist, de material în care priveam lumea. Acum îmi exersam mai puţin acest fel de a fi, dar în viaţa de la oraş, Mihai se izbise de multe ori de felul meu economic de a-roi organiza viaţa. Eram bună gospodină, chiar dacă nu pierdeam prea mult timp în bucătărie. Cumpărăturile le făceam cînd aveam bani puţini la mine. Evitam orice cheltuială care nu aducea un folos imediat. Ştiam să cos, să cîrpesc, să tricotez, să croiesc. Inaintaşele mele de la ţară îmi ocupaseră timpul cu astfel de lucruri. Aveam o mulţime de astfel de defecte. Nu trebuia decît să înregistrez cîteva gesturi esenţiale, pe care urma să le exersez toată viaţa, în cicluri. Nu mi se cerea decît să mă nasc, să trăiesc şi să mor că o fumică. Ăsta era extraordinarul nostru destin.

Seara, cînd am terminat culesul, am petrecut cu toţii de minune. Soţia lui Ilie mă privea în continuare cu blîndeţe, dar suspicios, cu aceeaşi ochişori vioi. Mai ales, mă urmărea cum beam cot la cot cu bărbaţii. Ea de-abia gusta din pahar,

mai ales că trebuia să se ocupe de grătar. Daniel se ţinea cu mîinile de burtă. Băuse prea mult must.

Dispăruseră deja ţînţarii, iar muştele se împuţinaseră şi ele. Oamenii pieriseră, dar aceste insecte de coşmar proliferau şi în lipsa lor. Toamna era o scurtă perioadă care ne facea fericiţi. Cîteva săptămîni puteam să ne bucurăm, în amurg, de restul de căldură al verii, fară să avem pielea plină de băşici.

88

Ilie urma să rămînă cîteva zile, pînă înceta fermentaţia vinului. Petruţa înregistrase în tăcere vestea. De-abia a doua zi am aflat că ea hotărîse să-l lase şi pe fratele ei aici.

Noaptea următoare, Ilie m-a căutat acasă. Mi-a bătut uşor în geam, de pe aleea de ciment. L-am condus în cămăruţa bunicilor, unde lăsasem patul aşternut. Dar amintirile mele erau şi mai otrăvitoare de data asta. Nu puteam să scap de chipul oacheş al bunicului care mă privea dintr-o fotografie, de paloarea bunicii, din ajunul morţii ei, de toată tevatura înmormm-tării ei. Tot ce era mai meschin şi mai mărunt îmi revenea în minte, în timp ce Ilie, deasupra mea, cu spatele încovoiat, mă pătrundea în ritmul în care-mi strîngea limba între dinţi. Nu-mi înregistra detaşarea, cu toate că nu mai participam în nici un fel, nici măcar de formă, la partida lui de amor. Ilie îşi era suficient sieşi, la care se adăuga, în mică măsură, trupul meu. Ideea că înşeală îi era de ajuns pentru ca dragostea cu mine să i se pară minunată. Nu trebuia să mă şi placă sau să fiu prezentă.

Se opunea cu îndărădnicie somnului. Era obosit, după zilele de muncă, dar nu vroia să adoarmă. Vroia să stăm de vorbă şi apoi iar să ne iubim, pînă la epuizare, cum se întîmplase în prima noapte. Dar mie îmi era imposibil să-i spun ceva despre mine. Parcă îmi pierdusem exerciţiul vorbirii, nu mai ştiam unde şi cu ce trebuia să încep. El, în schimb, era inepuizabil, ca şi mama lui. Pînă şi din armată mai păstra amintiri. îi înregistram poveştile schizoide ca pe zumzăitul unui radio, de la distanţă.

89

Bunica cînta la vioară. Mirosea a fum. Bunicul stătea întins pe băncuţa din curte, învelit cu o pufoaică ruptă. Apa ajunsese pînă m mijlocul curţii. Deasupra pluteau lemne. Nu, erau şobolani. Pe horn năvăliseră gîndacii. Din crengile mărului îmi căzuse în cap o coropişniţă. Pe marginea pîrîiului secat,e pluteau în ochiurile de apă şopîrle cu carapace. în mijlocul drumului un cîine mort putrezea. Era plin de viermi albi. Bunicul întreba cînd se pune masa. Bunica avea un mic neg la tîmpla dreaptă, pe care îl rupea cu unghia. Prăjea un cîrnat în jăratec. Sub masă ascundea o sticlă de ţuică. Seara schimba scutecele bunicului ca unui copil. Din cauza mirosului, nu-l mai primeam la masă. Tata vroia să-i facă alt pat, dar bunica nu vroia. Mama îi dădea pe ascuns să bea. Seara îi era şi mai rău. în capătul viilor urla un lup. Bunica rămăsese înţepenită în mijlocul drumului. Noroiul începea să-i ajungă pînă la genunchi. Femeia aceea purta patru batice. Capul ei devenea din ce în ce mai rnare. Căra apă de la fintînă cu un borcan. Spunea că are lapte în sînul stîng. Era o pîine, mare, rotundă. Brînza atîrna la scurs. Dejur împrejur, un roi de muşte albastre. Dovlecii de la vie aveau fiecare în interior cîte o lu.mînare aprinsă. A crăpat ghea-ţa. într-o bulă de aer, o coropişniţă rămăsese prizonieră. o furnică. Bunicule, nu am nici o vină. Masa era plină de colaci. Bunica le aprindea lumînările. Pe

o tavă stăteau feliile de dovleac alb. Bunicul adoarme cu mîinile sub cap. Se apleacă deasupra mea. M-am prăbuşit

cu bicicleta în şanţ. Miroase a brînză. Vreau să vomit. Toate crucile au dispărut din cimitir. Casa era ruptă pe din două. Ca o ţeastă despicată. De sub legătura de cîrpă, curge sînge. Mesaje în mai multe limbi. Piscina lui Pavese. Nina Barbu. Cizmele erau rupte la vîrf. Maşina o călcase pe Laika. Stătea în mijlocul drumului, cu maţele scoase afară. Putrezise în pat. 1 se jupuiau pieile de pe mîini şi de pe picioare. Nu-mi dezlipeam spatele de soba fierbinte. Nu-mi place laptele de capră. Vreau să vomit. Ma-nole era în porumbi cu Stela. A căzut în fintînă. Ţinea lampa deasupra, ca să vadă mai bine.

Ilie dormea alături, cu mîinile ridicate deasupra capului. Am tras pătura peste amîndoi. Ceva mă muşcase de braţ şi-mi făcuse o umflătură. Erau purici, cele mai rezistente fiinţe care-mi facuseră viaţa imposibilă de cînd eram mică. îmi scărpinam proeminenţa urzicătoare de pe braţ. Apoi am descoperit alta şi deasupra genunchiului. Şi una pe umăr. M-am ridicat din pat, mi-am luat cămaşa şi am plecat în cealaltă cameră, din casa mare. Daniel dormea, ca de obicei, dezvelit. Avea mîinile şi picioarele reci. M-am întins alături şi am adormit imediat.

Cînd a plecat, Ilie nu m-a trezit. M-a căutat a doua zi spre prînz. Venise să mă ia cu maşina, dar de data asta Daniel a rămas acasă.

Ne-am oprit undeva, departe, la marginea unui lan de porumb. Ilie a coborît scaunele de la maşină şi şi-a scos pantalonul. Eu mi-am ridicat numai fusta, sub care nu-mi pusesem chilot. A

încercat să se aşeze deasupra mea, dar nu-i încăpeau picioarele chiar dacă eu mi le cocoţasem pe ale mele pe parbriz. Maneta schimbătorului îmi intrase în şoldul stîng. Rîdeam şi ne sărutam. Apoi mi-am aşezat deasupra lui şi mi-am încolăcit picioarele în jurul mijlocului său.

Am mers cu rnaşina şi mai departe. Era de ajuns o singură privire de-a mea în direcţia lui ca să oprească maşina în mijlocul drumului. Nu era nevoie de nici un fel de precauţie pentru că, de unde eram noi, numai la o distanţă de un kilometm ar fi putut trece neobservat cineva. Muriseră toţi cei care ne-ar fi putut sta în cale. Tăcerea din jur era special orchestrată să ne auzim icnetele şi gîfiielile. Nu puteam să ne iubim decît într-o anume poziţie, Ilie întins pe scaunul de lîngă şofer şi eu deasupra lui, cu laba piciorului drept apăsînd burduful schimbăto-rului de viteză. Dar a doua, a treia, a patra oară descopeream cum o deplasare de numai un centimetru mai în faţă sau rnai în spate, mai la stînga sau mai la dreapta însemna cu totul altceva. Din cauza căldurii sufocante, coborîsem toate cele patru geannm ale maşinii. Păream două jucării într-o cutie perforată. Din timp în timp, rafale de vînt ne învăluia cu cîte o trîmbă de praf amestecat cu paie şi foi de porumb. Dar nimic nu putea să ne oprească.

Seara, Ilie m-a dus la el acasă. Cumnatul lui ne aştepta cu masa întinsă. Băuse de unul singur, dar nu era atît de beat încît să nu poată face glume pe seama noastră. La un semn discret, a ieşit afară, iar eu am sărit în braţele

lui Ilie şi am început să-l sărut. Prezenţa celuilalt mă

adusese la disperare. Voi face iarna de una singură, fără căldura soarelui şi fără Ilie. Voi înnebuni de dorul lui şi nu va fi nimic de facut. Ilie nu înţelegea. Era făcut doar pentru dragoste şi nu pentru a înţelege ce se petrece dincolo de ea. Ne-am iubit îndelung, îmbrăcaţi, pe marginea patului. Din cînd în cînd Ilie mă oprea exact la o miime de secundă de final. Stăteam nemişcată în braţele lui, aşteptînd ca lichidul greu să se retragă în ţesuturi.

La plecare, Ilie mi-a lăsat cheia de la pivniţă. Nu ştia cînd va putea să vină să mă vadă. Probabil că de acum, soţia lui nu-l va mai lăsa singur niciodată. Puteam să iau cît vin vroiam şi orice altceva dm casă.

Aşa ne-am despărţit şi aşa s-a încheiat luna septembrie.

OCTOMBRIE

în luna octombrie au început ploile, mai devreme ca de obicei. De cînd venisem aici, nu prinsesem o ploaie adevărată. îi uitasem mirosul, zgomotul, culoarea. Apoi au urmat nişte friguri năpraznice care ne-au făcut să stăm închişi în casă zile în şir, înfaşuraţi în pături. Cînd vîntul bătea dinspre sud-vest, un flricel de apă se prelingea pe zid, printre ferestrele care nu se mai închideau etanş. Nu mai puteam nici să mîncăm. Mestecam în silă cîte o coajă de pîine. Nu ne mai spălam deloc, iar nevoile le făceam într-o găleată pe care o goleam seara.

Ploua de dimineaţa pînă seara. Pomii mai păstrau cîteva frunze galbene în vîrf, alături de poamele uscate şi îimegrite care nu căzuseră în timpul verii. lerburile grădinii se uscaseră toate. De pe urma lor nu rămăseseră decît beţele subţiri. Trandafirul era singunil care mai avea frunze verzi. Florile dispăruseră şi ele mai devreme, în acest an. Nimic nu avea chef să lupte, toate erau cuprinse de pofta de a dispărea cît mai repede, de a intra în lungul somn al iemii.

Era frig, atît de frig în camera noastră. Aveam crampe la stomac, iar Daniel răcise din nou, de data asta, foarte rău. Nu l-am mai lăsat

să coboare din pat. Tuşea întruna şi-i curgea nasul, dar nu vroia să ren-imţe la plimbatul prin camere.

într-o vineri mi-am pus pe mine toate hainele subţiri de vară şi am plecat la tuşa să-mi iau pîinea. Am găsit-o întinzînd rufe, îmbrăcată doar cu o bluză subţire din borsec. Am stat cîteva ore lîngă plita fierbinte din bucătărie, unde fierbea un cazan cu apă. într-un colţ, tuşa îşi pregătise pentru baie albia mare de lemn, capitonată cu tablă de zinc. Mirosea a să-pun de casă şi apă de ploaie. Cît de plăcută era pentru femeile de aici această combinaţie! Cît de curate deveneau rufele şi ce miros căpătau după ce erau spălate cu apă de ploaie şi săpun de casă! Intr-o oală de pămînt, tuşa flerbea boabe de porumb. Pe masă se vedeau cîteva bucăţele stafidite de sfeclă coaptă.

La plecare, tuşa mi-a dat şi cîteva aspirine. Se mira cum de răcisem pe aşa o vreme. Ea încă nu. făcuse focul în camera unde dormea şi nici nu se gîndea să-l facă mai devreme de noiem-brie. Mă „coconisem", cum zicea ea, mă în-văţasem cu căldura. într-o foaie de ziar, mi-a pus cîteva bucăţele de came prăjită. Brînză nu mai avea pînă la

primăvară pentru că toate caprele ei erau gestante. Şi din nou a început să se mire cum poate cineva să dispreţuiască brînza, alimentul care îi salvase de atîtea ori de la înfometare.

Aveam în buzunar ultimii bani. De la mătuşa am ocolit cîteva uliţe pline cu gunoaie şi am ieşit la magazinul din centru. Vînzătorul mă privea atent. Era Dinuţ, fostul meu coleg de clasă. Un băieţel rotofei, pe vremea aceea, care stătea în

banca din spatele meu şi cu care nu vorbeam niciodată. Cînd am intrat l-am găsit frecînd podelele cu motorină. M-a lăsat să mă uit prin rafturile goale, în timp ce el îşi vedea nepăsător de treabă. Inmuia un pămătuf în găleata cu lichid negru ce formase la suprafaţă o oglindă cu irizări metalice.

Nu mi-a adresat nici un cuvînt şi nici eu nu i-am vorbit. Stăteam doar să mă încălzesc. Înăuntru ardea un reşou electric, iar eu eram zgribulită toată. Arătam ca un pui de găină rebegit. Dinuţ purta un pulovăr gros de lînă şi caciulă de blană pe cap, în timp ce eu aveam pe mine cîteva bluze subţiri, iar picioarele îmi erau goale.

L-am întrebat dacă nu are biseptol. Nu, nu avea. Aici, oamenii nu prea cumpărau me-dicamente. Uneori puteau să moară şi dintr-o simplă răceală, tocmai pentru că medicina era pentru ei o chestie abstractă. La doctor ajungeai dacă aveai ghinion.

Am ajuns acasă îngheţată. Daniel sejuca pe pămîntul gol şi tuşea pînă se îneca. I-am tras două palme la fund şi m-am răţoit la el. Am luat amîndoi cîte o aspirină şi ne-am băgat în pătură.

Căzusem în letargie. Nu mai ştiam cînd începe ziua şi cînd se sfirşeşte noaptea. Absolut mecanic, goleam găleata de urină şi-i arătam lui Daniel pîinea de pe masă. Ca să-l fac să stea în pat, unde era mai cald, l-am lăsat să ia cu el toate jucăriile. îşi pusese toate cutiile murdare peste pătură apoi adusese şi construcţiile din beţe şi coceni de porumb.

Într-o dimineaţă, mi-am dat seama, cu groază, că sînt gravidă. Am vrut să mă ridic din

pat, dar imediat m-am prăbuşit la loc, cu stomacul la gură. Da, era adevărat, nu aveam nici o îndoială, eram gravidă.

Am stat în pat pînă la amiază. Vroiam să amîn cît pot o nouă constatare. De-abia cînd am şimţit că-mi explodează vezica, am ieşit afară. îmi era frică mai ales de mirosul găleţii din verandă. Şi într-adevăr, de îndată ce am deschis uşa, am început să vărs. N-am apucat să ajung la găleată. De fapt, nu am vrut să ajung. Simţeam că voi leşina în clipa cînd voi vedea lichidul galben.

Daniel a început să plîngă în spatele meu. Mă întreba dacă am să mor. L-am împins cu fbrţa înapoi, în casă. Nu vroiam să vadă lichidul verzui cu care umplusem podeaua. Am şters cu o cîrpă, apoi am ieşit afară, la aer.

Imi era şi cald şi frig, în acelaşi timp. Nu mai simţeame stropii care-mi udau picioarele desculţe. Injurul mijlocului simţeam un cerc de foc care sfirîia la atingerea picăturilor de ploaie şi a vîntului rece. M-am zgribulit lîngă zidul casei şi

am izbucnit într-un plîns cu urlete. Din nou trebuia să plătesc. Niciodată nu-mi fusese iertată nici cea mal mică nesăbumţă. Existau atîţia criminali care trăiau în libertate. lar eu care eram, în raport cu ei, un mărunt găinar, urma să fiu din nou aspru pedepsită. De ce nu eram niciodată trecută cu vederea?

Daniel m-a auzit din casă şi a ieşit afară în picioarele goale. Plîngea la fel de tare ca mine şi mă ruga să nu mor. Tremura ca varga şi nu se dezlipea de mine. Am vrut să-l iau în braţe, dar mirosul de urină şi de acru de la hainele lui, nespălate de o lună, mi-au făcut din nou rău.

98

De-abia am avut timp să-l împing şi să fug mai departe; într-o criză exasperantă de vomă. Copilul nu se mai oprea din plîns. Printre opinteli, îi strigam să se potolească. Dar auzindu-mi vocea gîtuită, se pornea şi mai tare.

Cînd m-am potolit, a încetat şi el cu plînsul. Stăteam chircită la pămînt, cu genunchii strînşi la gură. Daniel mă scutura de umăr. Eram amîndoi uzi pînă la piele de parcă trupurile noastre lăcrimau prin fiecare fibră.

— Nu e nimic, nu e nimic, du-te în casă, îi spuneam întruna, dar el se lipise de spatele meu şi îmi înconjurase gîtul cu mîinile.

M-am ridicat cu greu şi mi-am şters faţa de lacrimi. L-am luat de mînă şi am intrat amîndoi în casă.

li pierise cheful de joacă. Mă supraveghea cum stăteam nemişcată în pat, cu faţa în sus şi ochii deschişi. N-a mîncat nimic toată ziua şi nici eu nu l-am îndemnat. Seara, a venit singur să se întindă lîngă mine. Mi-a cuprins din nou gîtul cu mîna şi s-a lipit de mine tot.

Din acea zi nu am mai ştiut ce face în timpul zilei. Nu îl auzeam cînd se ridica de lîngă mine şi nici cînd venea înapoi în pat. Uneori mă trezea ca să-mi întindă pîinea uscată şi mucegăita. îi ceream apă. Nu mai era. Şi lui îi era sete. îi trecuse prin cap să adune stropi de ploaie de la streaşină. Apa era murdară, dar el o bea fără să se sinchisească. Mi-a adus şi mie. Gustul acela crud, de mineral, mi-a căzut ca un pahar de spirt în stomac. M-a răscolit şi mi-a trezit tot răul.
Pentru ultima oară, am încercat să ajung la fintînă. Mergeam ţînmdu-mă de gard, scoţînd cu

99

greu picioarele din clisa groasă care acoperea părnîntul. Apa mi-a intrat în tenişii de pînză, iar picioarele mi s-au umplut de noroi.

Dar tot efortul meu fusese zadarnic. Cu puţinele puteri care-mi rămăseseră, era imposibil să mişc eriorma roată de fier. Am încercat, totuşi, să trag cu mîinile lanţul cu ciutura de lemn din fintînă. Era inutil. Mă uitam deznădăjduită la oglinda din străfunduri. Nu voi mai ajunge la ea, aşa cum nu voi reuşi să mă mai încălzesc vreodată. Era frig, frig. Atît de frig. Lumea trăia într-un frig cumplit.

Beam apă de la streaşină, strecurată prin-tr-o batistă, Singurul lucru pe care i-l mai spuneam lui Daniel cîteodată era:

— Să mănînci. Pîine. Să mănînci pîine.

Şi adormeam din nou.

Intr-o zi *m-a* trezit un zumzet ciudat. Mi se părea că este vară. Stăteam afară, sub măr şi mă uitam la un roi de muşte.

Cînd am deschis ochii, la marginea patului stătea un bărbat. Se aplecase deasupra mea şi mă zgîlţîia. Mă uitam la el şi nu-l cunoşteam. Avea capul exagerat de mare iar ochii erau lipiţi de nas. Vorbea. îmi vorbea. Daniel stătea lîngă

mine şi mă trăgea de mînă.

Smucindu-mă, m-a ridicat în capul oaselor. Era Mihai. Nu înţelegeam ce mă întreba, dar îl recunoscusem, în sfirşit. Continua să mă zgîlţîie. Am înţeles că, de fapt, striga la mine. începusem să disting ultimele cuvinte.

— Spune, spune. Astea erau.

Daniel s-a speriat de violenţa lui şi s-a urcat în pat, lîngă mine.

100

Aş fi vrut să-i şpun ceva sau să înţeleg măcar ce mă întreba. în cele din urmă, am găsit cuvintele salvatoare:

— Mai plouă?

A încetat să mă mai scuture. Se convinsese că nu murisem. Mi-a întins o bucăţică de ciocolată. Am luat-o şi m-am uitat lung la ea. Părea o coajă de pămînt, din acelea care rămîn pe fundul pîrîului atunci cînd seacă, în mijlocul verii. I-am întins-o lui Daniel. Deja mîncase, pentru că avea resturi maronii pe buze. Dar a luat-o şi pe aceea întinsă de mine şi a băgat-o toată în gură. Mihai mă privea. Nu vroiam să-l îngrijorez, dar, începînd să-mi revin, i-am spus, totuşi, că nu pot să mănînc nimic.

— Nu am nevoie de nimic.

Daniel, în schmib, avea o foame de lup. A trecut la masa pe care Mihai desfăcuse cîteva pachete şi a început să mănînce. Pe mine m-au lăsat în pace. Am adormit imediat, aşa rezemată de perete.

Din nou m-am sirnţit zgîlţîită. Mihai îşi ţinea faţa lipită de a mea şi-mi spunea ceva. li simţeam respiraţia.

— Nu înţeleg, nu înţeleg, bîlbîiam. Lasă-mă în pace.

Şi iar am adormit.

Cînd m-am trezit, era linişte în jur. Am deschis ochii. în cameră era întuneric. Şi frig, frig. Nu mai reuşeam să mă încălzesc deloc. Nu înţelegeam din ce cauză.

Cînd am deschis din nou ochii, era lumină. Pe masă se zărea un pachet alb. Nu-l vedeam pe Daniel. Se auzea ceva susurînd. Mi se părea că e soare.

101

Razele luminau partea de sus a cărămizilor de teracotă. Mă uitam la acele pătrăţele, adîncite în interior. Modelul lor, pe diagonală, era ameţitor. Dar privite altfel, se ordonau pe verticală. Dar şi pe orizontală.

De ce era uşa deschisă? De obicei o închideam sprijinind un scaun de ea. De aceea era atît de frig. Mirosea a vanilie. La care se adăuga un miros discret de zahăr ars. Ce frig! Frig. Frig.

Un singur cuib de barză. în vîrful salcîmului. Imi era frică de tata. II vedeam de departe şi fugeam din calea lui. Pe zidul din spatele casei, erau agăţate, în cuie, şiraguri făcute din coji de ouă. Ne ascunsesem toţi trei în casă. De după garduri, copiii ne băteau cu pietre. Eram eu cu el şi cu ea. Trecea de la una la alta. Ea nu mai vroia, o durea. Dar eu vroiam pînă la capăt. Mă durea, dar să se temine o dată. Am scos ochiul găinii cu un cui. Din gaura rămasă goală se scurgea un fir de lichid albicios. Străzile erau pline de rîme. Ea le lua în mînă şi le întindea de ambele capete, pînă se rupeau. lepurele era închis în terasă. Mielul stătea spînzurat de un cui. Din blăniţa lui mai rămăseseră doar copitele, vîrful urechilor şi botul plin de sînge. Muştele bîzîiau în jurul brînzei pusă la scurs. Vreau să vomit.

Stăteam cu mama în pod, pe sacii de lînă. Sub noi, apa clipocea, încercînd să intre pe chepeng. Dimineaţa era ceaţă.

Frigul avea miros. Mergeam cu bunica la cimitir. Bunicul stătea cu picioarele pe mătură. Spunea că noaptea, în somn, cineva îl ispiteşte cu ţigări.

102

Afară se lăsase întunericul. Nu, cred că era noapte cu lună. înăuntru, un fascicol de lumină se proiecta pe plăcile de teracotă. Părea că cineva se uita pe fereastră, la lumina lanternei.

Se poate să existe altundeva o lume în care să ai fraţi fnimoşi? în care să existe orbi, femeie şi bărbat, să se cultive roşii, să existe sticle de ulei cu capsa ruginită, oamenii să fie îngropaţi în pământ, iar morţii să aibă vîrste? Toţi ne grăbim să depunem mărturie despre noi. Uită-te la mine. S-ar putea să mor inîine şi nu ină resemnez că sînt atît de neînsemnată. Şi cu mine va dispărea o lume care a existat într-un fel, iar eu am văzut-o în cu totul alt fel. Dar, oricum ar fi fost, a existat. Mătuşa Polina a simţit acest lucru, de aceea plîngea. A înţeles că nepoata ei, Daniela, nu ştia şi nu va şti niciodată de aceşti fraţi frumoşi ai bunicii şi că asta nu avea nici un fel de importanţă. Asta ar fi frumos să descoperim într-o zi, un trecut în care să privim ca-ntr-o oglindă.

Călin era un ţigan, un lăutar nepriceput, care mai mult scîrţîia. Oamenii îl chemau, totuşi, la orice simulacru de petrecere. Bătrînul, cam ramolit şi cam surd, se aşeza în mijlocul casei, punea un picior pe un scaun şi-ncepea să moşmondească la vioară. Nu ştiu ce facea dar bunica spunea că cel puţin vînturi facea cu duiumul, cu piciorul lui cocoţat acolo sus. De aceea, cu cîteva ore înainte de moarte, bunica, cu mîinile ei reci deja, încerca să cînte la vioară.

103

Ce frig se făcuse în casă. Cred că începea să se lumineze de ziuă.

Ileana mă întrebase o dată dacă oamenii de acolo erau credincioşi. Răspunsul corect era că îl iubeau pe Dumnezeu fără să creadă prea mult în el. Bunica nu mergea la biserică, tata înjura şi bea la fel ca toţi ceilalţi, mama avea probabil un amant. Trăiau firesc fară sa-şi pună prea mari întrebări. Ce era bine şi ce era rău? Cred că singurele întrebări apăreau în perioada postului, Bunica nu putea posti pentru că avea diabet, tata nu se putea lipsi de brînză, iar mamei nu-i plăcuse niciodată să culeagă buruieni.

Dar Dumnezeu era atît de înţelegător. Continua să existe şi fără asceza lor. Dumnezeul lor era un tată blînd care nu le tulbura viaţa decît rareori. Uneori cobora chiar mai jos decît era firesc. Nici Dumnezeu nu scăpa de nevoia lor de a iubi. o mînă care putea fi venerată nu era de ajuns. Dumnezeu avea tălpi şi chiar cur.

Răzvrătirile lor erau momentane iar împă-cările, resemnate. Dacă Dumnezea asta vroia, nu puteai face mai mult. Era unica morală.

Bunica fusese nedreptăţită. Fusese bleste-mată să trăiască înconjurată de struguri şi să nu-i poată gusta. Cel mai rău era că i se refu-zase bucuria pîinii. Fusese condamnată la veşnica mămăHgă care-i umpluse pielea de pelagră, de cînd era de-o şchioapă.

Faptul că murise atît de repedece putea fi? în ultimele

clipe îl apucase remuşcarea? La ce se putuse gîndi bunica în cele trei zile de

suferinţă? Poate la o primăvară plină de flori, plăcut mirositoare, poate la Călin.

Un lucru era sigur. Cea mai mare sărbătoare rămînea moartea. Tot ritualul care se consuma fără ezitări, îi încărca cu o parte a lui Dumnezeu. Era singura dată cînd îi privea pe toţi, deodată, cum nu se întîmpla altminteri niciodată.

Ileana zice că nu este nimic extraordinar să-i faci o bucurie unui muribund. Că exista totdeauna cineva care-l iubeşte mai mult pe cel care moare.

— Ireparabilul a fost faptul că l-au ţinut acasă cu dizenterie, zicea Ileana, iar dacă l-au ţinut, altceva nu mai avea importanţă. Doar să-l facă să moară ca un om.

— Dar e nedrept, Ileană, ce se întîmplă cu bătrînii noştri.

— Şi eu aş vrea să mor ca bătrînul tău. Să existe cineva lîngă mine care să-mi ofere o ultimă bucurie. Vinovată e întîmplarea că Petre a fost bunicul tău şi nu Regele Angliei.

Incercam să-i explic de ce era atît de ciudat că Stela plecase de acasă, că despicase casa în două ca pe o ţeastă. Ce curaj să încerci lumea cînd eşti atît de neştiutor! Nu a vrut să se supună destinului ca animalele. Numai mama a avut prostia să creadă că viaţa'ei începuse în-tr-un fel şi nu putea să curgă decît astfel pînă la capăt. Ah! De ce nu a înţeles la timp!

N-ai să mă convingi că o femeie care vrea să fie fericită e o ticăloasă. Oricum casa aceea, rămasă goală, e mărturia unui lucru neobişnuit.

N-ai să înţelegi tut ce-ţi spun, Ileană. Din păcate, nnneni nu va înţelege ce spun. lar după mine, nimeni nu va putea să le spună. Se vor amesteca toate cu vîntul şi ţărîna. Locul va răinîne neted Jca-n palmă, ca şi cînd n-ar fi existat nimic. Ăsta este motiv de neliniate?

într-un moment de supremă luciditate şi pentru o scurtă fracţiune de secundă, lucrurile s-au amestecat.

Razele soarelui luminau, pe peretele opus, planşele Evului Mediu. Camera s-a umplut cu astrolaburi, cu mesele pline de fructe ale barocului. Caravaggio cu al său Bachus ce ţine paharul cu trei degete. Fructele translucide ce filtrează lumina. Lămîile flamande ce-ţi fac gura pungă, cu cei cîţiva stropi ce stau să ţîşnească. Un chinez mic, stînd cu picioarele încrucişate în faţa măsuţei cu instrumente de caligrafie- Chipul său era cel extatic, al lui Budha. Dar Budha din Mahayana.....

Din beţe şi cutii, Daniel refăcuse o lume. Erau probabil ultimele exerciţii de demnitate, într-un univers mărunt, întins la margmea fintînii fără apă.

Oamenii erau săraci în Ţara Brînzei.

Ileana îl admira pe vecinul din faţa casei. Cel mai violent om pe care-l văzusem vreodată. îl admira pentru că

lumea îl ura şi el avea curajul să o sfideze. Acest om, atît de admirat de ea, îmi tulbura în fiecare noapte somnul cu strigătele lui. Atunci cînd se întorcea cu imensa lui turmă de la păscut. îi ascultam cu inima strînsă înjurăturile. Mă întrebam, în fiecare zi, ce o să

mai inventeze. Ura întreaga lume -oentru comoditatea ei. o ura pentru că el continua să muncească la ora la care toţi dormeau. Şi asta nu-l făcea mai bogat.

Tatăl meu era omul la care mă gîndisem totdeauna cel mai puţin. Nu vroiam să recunosc cît de mult îi semănam. Cît patetism se ascundea sub carapacea de om sobru. De cîte ori vroiam să plîng. De cîte ori vroiam să tac. Cum speculam la nesfirşit plăcerea sadică de a-mi ciumpăvi interiorul buzelor, ca şi el. Ce gură mică aveam, la fel ca a lui. Şi ce păr rar şi ce mult mi se va rări, la fel ca lui. Cum amînam să mişc cele cîteva lucruri care mă înconjurau şi de care mă izbeam mereu. Ce greu îrni era să plec la drum. Şi ce violentă era trezirea, ca o zvîrcolire năpraznică. Cum îi învinuiam pe ceilalţi de propriile mele slăbiciuni. Ce puţine legături stabileam cu copilul meu. Eram în toate aidoma tatălui meu.

Nu ştiu dacă ţi-am vorbit pînă acum despre bunica mea. Mihai zice că semăn cu ea. Cînd o spuneau alţii era un compliment.

Dar, oare, cînd se cunoscuseră?

In orice caz, nu se plăceau.

Bunica mi-a vorbit despre străbunica. Pe străbunica mea o chema Maria şi era cea mai frumoasă femeie din sat.

Din cauza mentalităţii de turmă, noi nu ne renegam părinţii chiar dacă facuseră prostii. Aşa mă simt şi eu, aşa se simţea şi bunica. Aşa era probabil şi îndepărtata Marie, coborîtă direct din matriarhat.

— Bunica ta este vinovată pentru orgoliul tău nemăsurat.

Mihai e un om slab, de aceea n-o iubeşte pe bunica. Poate se teme de ea. Şi mie îmi era frică. Niciodată nu era de acord cu slăbiciunile mele. Uite că am să plîng. Pentru că am renunţat la tot, iar bunica a murit.

Bunica nu povestea prea frumos. Pentru că era o pasionată. Cînd îmi spunea ceva, o facea dintr-o pornire rea. Prin mine se răzbuna pe toţi.

Tot timpul încercam să o impresionez pe bunica. Tot ce aveam mai bun, etalam în faţa ei, într-o încercare neobosită de a o face să mă placă.

— Voi încercaţi să vă impresionaţi pe voi înşivă. Nu am întîlnit femei care să se gîndească mai mult la ele-însele.

Bunica mi-a vorbit despre părinţii ei, de fraţii ei, de Rada şi de Nica. Tuşa Cecilia mi-a spus restul, dar n-o condamn pe bunica pentru ce-rni ascunsese. Puteam s-o cred pe tuşa, chiar dacă ştiam că spune şi minciun.

— N-are rost să mi te lauzi cu faptul că bunica ta nu

avea amanţi. în cazul ei, al vostru nu este o calitate. Voi nu iubiţi, pentru că nu vreţi să recunoaşteţi că iubiţi. Lîngă voi nimeni nu poate să fie fericit.

— Cum a murit?

Nu are rost să vorbim despre asta. In orice caz cea care murea nu era bunica mea. Era o babă oarecare, cu mintea întunecată. Braţul stîng îl ţinea ridicat şi îndoit, iar cu cel drept ţinea un arcuş imaginar şi-l freca de corzile unei

imaginare viori. N-o să mă vindec niciodată de imaginea asta.

— Bunica ta ţi-a trezit vanitatea unei femei frumoase. Ea era frumoasă, dar tu nu eşti. Eşti o femeie urîtă cu vanitatea uneia frumoase. lată drama ta.

De-abia cînd am crescut am devenit supusă bunicii. Mama nu înţelegea cum dintr-un copil obraznic devenisem atît de stăpînită în prezenţa bunicii. Nu ţi-am spus că încercam să-i plac? Eram atentă la tot ce făcea. La felul în care mînca. Avea toţi dinţii din faţă, doar măselele îi căzuseră. Cînd se spăla, încuia uşa şi astupa toate ferestrele, chiar dacă era noapte. Avea glezne atît de subţiri, te mirai cum nu se frîng sub şoldurile-i mari. Cel mai mult îmi plăcea iarna, cînd bunica se apuca, cu un briceag, să-şi cureţe călcîiele. Mama nu-şi curăţa niciodată călcîiele.

Foarte greu am crezut-o pe tuşa că bunicul a avut o amantă. Probabil că era adevărat. Era un bărbat masiv, dar atît de blînd. Avea o răb-dare imensă. Cel mai tare, în toată viaţa lui, îi plăcuseră caii. în rest, nu era un tip prea grozav, în afară de faptul că era bunicul meu.

E foarte ciudat cum se cqncentrează dragos-tea noastră asupra cuiva. In mod spontan şi misterios. Cum putem iubi pe cineva care nu merită şi cum putem avea încredere în cineva care nu dă două parale pe prezenţa noastră? Aşa cum eşti tu. Ştiu că nu-ţi pasă, ştiu că nu mă asculţi niciodată în întregime.

— Lîngă tine, continui să trăiesc ca lîngă o străină. Dacă mi-ai spune măcar din cînd în cînd

că mă iubeşti. Pentru tine e un chin să-mi spui vorbe frumoase.

Bărbatul şi femeia porniseră un război fără sfirşit. Era războiul biblic, de la începutul lumii.

Cred că numai noaptea intram în această poveste. Lumina zilei îmi tulbura privirile, lacrimile, mă ruşinam pentru vînătăile şi palmele primite. Lumina zilei făcea stupide toate acele cuvinte din alfabetul omenirii. Povestea se dilua, îşi pierdea sensul.

La întunericul nopţii, Maria devenea de o frumuseţe orbitoare iar bărbatul acela, care venea din alt sat să se tîrască la picioarele ei, întruchipa şi el puterea şi virilitatea patriar-hilor biblici.

Nu vroiam să mă trezesc niciodată, să scap de prigoana la care eram supusă.

Casa în care locuiam se găsea pe parţea cealaltă a lacului. Acolo începuse povestea. în-tr-o căsuţă cu trei camere mici, cu o curte plină de verdeaţă, cu o grădiniţă mică şi trei straturi de ceapă, cu un şopron ce adăpostea căruţa, rămasă stingheră după ce vîndusem boii. Măgăruşul flrav, cu blana vînătă nu era în stare să umească imensa

hardughie cu roţi de lemn.

Primul bărbat îmi murise în urmă cu doi ani, bolnav de tuberculoză. S-a stins încet, chinuitor, blestemîndu-mă pentru orice clipă de absenţă de lîngă patului lui. Regreta că nu-i stă în putere să mă ia cu el în lumea de dincolo. lar acum liniştea îmi era din nou tulburată. în viaţa mea apămse din nou bărbatul. Noaptea stăteam lîngă fereastră, privind afară, prin

întuneric, la cei doi, cal şi stăpîn, aşteptîndu-mă dincolo de gard. Ascunsă după perdea, cu mîinile încrucişate, îl pîndeam ore în şir pe omul care venise nechemat în viaţa mea, aducîndu-mi multă nelinişte. Eram o femeie văduvă cu doi copii. Nu mai vroiam pe nimeni. Vroiam să trăiesc singură în casa mea, cu dorinţele mele pe care nu mi le satisfăcuse cu adevărat nimeni niciodată. Poftele unei femei nu pot fi potolite cu adevărat decît în vis.

Imi ţineam părul împletit într-o imensă coadă, lăsată liberă de-a lungul spatelui. în timpul orelor de veghe, petrecute în faţa ferestrei, tocam cu dinţii firele de păr din vîrful cozii. Pe masă se găsea o pîine începută, învelită cu un ştergar. Lampa de alătun, cu mirosul ei discret de petrol, era stinsă. îmi scărpinam mîinile şi picioarele băşicate de ţînţari şi aşteptam. Să-mi vină somnul, să-mi treacă nodul ce mi se ridica în gît, să plece Petre. Dar, ca în fiecare noapte, nu reuşeam niciodată să adorm înainte de a-l vedea plecînd, la revărsatul zorilor.

Ziua o certam pe Stana, sora mea mai mare,cea care se băgase de la început între noi. Din cauza mea îşi pierduse şi ea somnul? Pentru că nu vreau să mă mărit? Nu vreau să mă mărite nimeni. Nu vreau să-ţi las ţie tot ce am.

Se ridicase lumina pe cer. Carul Mare îşi mutase oiştea. Trebuia să înceapă secerişul. Am rupt o coajă de pîine şi am băgat-o în gură. Am trecut mai aproape de fereastră. Mi se păruse că aud sforăitul calului. Petre îşi ridicasee pălăria de pe frunte şi-l apucase de căpăstru. îl mîngîia încet pe frunte. Brusc, îşi întorsese

capul spre fereastrele mici şi întunecate. Ştia la care dintre ele mă aflam eu, pîndindu-l. Ştia că nu yoi ieşi din casă nici azi, nici mîine.

îmi împuiase capul cu averea lui. La ei totul era mai bun decît la noi, casele, caii, căruţele, merele. El avea o vacă, îmi împuiase capul cu vaca lui. Şi mai ales, ţinea neapărat să ştiu că nu vroia nimic din ce-i al meu. Dacă vroiam, puteam să-i las totul surorii mele. Cum îi stătea bine unui bărbat, îmi spunea că pot să-l urmez numai în cămaşă.

L-am avertizat că nu are ce să caute în casa mea. I-am interzis să treacă pragul acestui sanctuar. Dincolo de el eram vulnerabilă, la discreţia lui şi a celorlalţi. Doar căsuţa mea mă maiproteja, îmi garanta libertatea.

între noi nu era numai sora mea mai mare, era tot satul. Toţi o iscodau pe Stana.

— De ce s-a întors sora ta? Credeam că s-a măritat cu ăla care tot vine cu calul la ea.

— S-a măritat, dar a venit înapoi. A plecat joi şi a venit vineri.

— o fi bătut-o.

— Cînd s-o bată, că nici nu a avut timp să vorbească. Muta asta, cum o ştii, nu vrea să spună nimic. Nu-ţi închipui, a plecat joi şi a venit vineri?

— Am auzit că vine mereu pe la ea. Noaptea.

— Da, vine. Vine şi stă la poartă pînă dimmeaţa.

— Şi ea nu iese niciodată la el?

— Niciodată. Cum se lasă întunericul, intră în. casă cu copiii, încuie poarta şi pînă dimineaţa nu iese afară.

— Păi şi el ce face?

112

— Stă, aşteaptă. Calul paşte iarbă pe şanţ şi el cu pălăria trasă pe ochi se uită la fereastra ei.

— Tu nu ai întrebat-o nimic?

— Cum să nu o întreb? I-am zis şi eu, ca soră mai mare, Marie, ce faci, te duci şi te întorci cu caru' cu zestre? Omu' ăsta are tot ce îi trebuie, are şi vacă. Să-i mănînci tu coada, mi-a zis, că nu are nici pielea de pe vacă. Eu nu am casă, nu am mîini? Şi dacă nu am vacă, măcar nu mă laud aiurea. Poate a zis omu' că are vacă, eu ştiu? In loc să-i pară bine că nu stă la soare să-i culeagă iarbă, ea se stipără că a minţit-o. Nu are vacă, dar are cai, căruţă, o casă mare, vie în curte. Dacă îi spunea că are palat, ea trebuia să-l creadă?

Mă întorceam în amurg de la tîrg. Traista o aveam atîrnată pe umăr, iar pantofii îi ţineam în mînă. Păşeam cu picioarele goale prin pulberea groasă şi fierbinte a drumului. Cheltuisem mulţi bani, mai mulţi ca de obicei. în sacoşe aveam aţă, scule, pînză albă, două linguri de lemn, o icoană, două castroane de pămînt, o ulcică de apă, doi metri de tercot, un batic ieftin cu floricele mici, albastre pe un fond negru, două salbe de turtă dulce, o bucată de susan. Toate le aveam bine aşezate în papornița mare, de papură împletită. îmi înfăşurasem tulpanul subţire de borangic peste păr iar colţurile le înnodasem într-o parte.

Lumea se întorcea de la tîrg cu căruţele. Unii veneau pe jos, alţii călare pe cîte un măgăruş.

Viaţa mea nu mai putea fi ca înainte. Stricasem o grămadă de bani, dar nu aveam nici o bucurie. Niciodată nu va mai fi ca înainte. Ştiam că vine noaptea, vedeam calul sforăind la

113

poartă şi pălaria trasă pe frunte, mă vedeam pe mine pîndind, fricoasă, după perdea. Mă yedeam tresărind la orice zgomot, tropot, glas. In cîmp, la apă, în drum spre băcănie eram tot timpul urmărită. Nu mai puteam ieşi duminica la biserică, nici la divanul femeilor. Nu mai puteam să stau la poartă, pe buturuga noduroasă.

Cînd nu putea el să se ţină pe urmele mele, punea pe alţii să mă pîndească.Veaneau în urma mea precum cîinii. Ştia că nu am pe nimeni altcineva, dar vroia să simt în fiecare clipă că el exista şi va exista pentru totdeauna. Ştiarn că într-o zi o să mă aştepte, undeva unde nu va fi nici ţipenie de om, unde puteai să strigi, să te zbaţi, că mmeni nu te auzea.

Pe Stana o prostise văduvia şi urîţenia. Dar atîta ininte avea să vadă cum era omu' ăsta cu adevărat. Ca un taur scăpat din lanţ. Ducă-se, cu vaca lui cu tot.

Incărcasem toate hainele în căruţă. Accep-tasem să-mi intre în casa pe care o împărţisem cu celălalt. Nu făcea decît să se supună ordinelor mele, lua tot ce-i arătam şi căra afară, în căruţă. Paturile însă nu a vrut în ruptu.1 capului să le luăm. Nu ştiu cum se facea că se uita exact la acela unde zăcuse bărbatul meu, timp de doi ani şi jumătate. Eu priveam cu jind scîndurile rămase goale, pe stîlpii înfipţi direct în pămînt şi pe care le procurasem atît

de greu. Cum putea să-mi dorească trupul şi să-i fie teamă de păcatul întipărit în cîteva bucăţi de 'scîndură? Mă apucasem singură să le demontez. Dar el îmi spusese, încă o dată şi apăsat, că nu ia nici o scmdură din casă. „Blestematule, îi

114

ziceam în gînd, vrei să i le dai surorii mele, că ea mi te-a băgat pe gît. De-abia aşteaptă să plec, să-mi ia capra şi măgarul. Acum să-i las şi scîndurile de la pat. Să o mănînce focul!"

Copiii mei erau curaţi, cuminţi şi ascultători. Stăteau tot timpul în preajma mea, gata să-mi sară în ajutor, atenţi la fiecare cuvînt al meu. Cînd mă aşezam să mă odihnesc, ei doi mă înconjurau şi se lipeau de trupul meu ca doi viţei. Erau veseli o dată cu mine şi tăceau atunci cînd eu nu vorbeam. Nu mă iscodeau şi nu mă întrebau niciodată nimic. Copilul lui era murdar, bolnav, plin de muci. Se speria la fiecare gest al tatălui său, gata să o ia la fugă. Ciulea urechile ca un iepure la orice mişcare din jur.

Cămaşa bărbatului era neagră şi subţiată în spate. Părul slinos era plin de mătreaţă, iar pantalonii deveniseră lucioşi la genunchi, unde îşi aşeza mîinile. Pălăria o ţinea adînc băgată pe cap, ferindu-şi privirile.

Nu ne-am vorbit tot drumul. El, mai ales, nu a scos nici un cuvînt. Copiii noştri, toţi trei, se hîrjoneau, în spate, printre cufere şi aşternu-turi. Noi stăteam pe scîndura din faţă, proptită între pereţii căruţei, încercînd să nu ne atingem coatele şi şoldurile.

Am ajuns. Casa lui era înconjurată de o livadă mare de pruni. Prin spatele curţii, se tîra un firicel de apă. Am descărct toate lucrurile în curte, apoi le-am cărat în odaia mare, unde nu dormea nimeni. Copiii au ieşit pe uliţă şi au început să se joace.

Eu m-am aşezat pe marginea patului, cu mîinile în poală. El a ieşit să adape caii, afară. Apoi a intrat în casă. Din prag se uita la mine,

115

cum stăteam stingheră şi posomorîtă, gata să mă ridic şi să plec. Colţurile baticului mi se desfăcuseră. Pierdusem spelcile din coc şi părul îmi alunecase pe spate. M-a făcut atentă să-mi prind baticul.

L-am întrebat cum să fac să încălzesc nişte apă, să ne spălăm. lar el mi-a răspuns că mai era pînă sîmbătă.

Cu greu am pregătit cina. Pentru fiecare lucru, sare, chibrituri, mălai, ceaun, farfurii, trebuia să-l strig de afară, ca să-mi

e

spună unde să-l caut. Am mîncat stînjeniţi, fără să ne privim şi fară să scoatem un cuvînt. Băiatul lui, care nu-şi spălase mîinile, se uita cu ochi mari la mine. Se arsese din greşeală cu mămăliga şi tatăl lui îi şi trăsese una peste ceafă. Noaptea, înainte de culcare, nu m-a lăsat să-i curăţ băiatului picioarele. L-am lăsat în pace, dar pe ai mei i-am spălat de sus pînă jos cu apă rece. Nu a scos nici unul nici un sunet.

Copiii s-au culcat într-un singur pat, de partea cealaltă a mesei, strîns lipiţi unul de altul. După ce au adormit, el m-a iubit puţin, apoi s-a întors cu spatele la mine.

Dimineaţa a plecat cu caii şi căruţa la cîmp, iar eu am vorbit cu unul dintre vecini şi m-am întors acasă, în satul meu.

Măecertasem rău cu Stana, sora mea mai mare. îi luasem înapoi capra şi măgarul şi-i spusesem să mă lase în pace. Cu toate astea, Stana continua să vină la mine şi să mă ajute la orice fleac. Mă săturasem să o tot gonesc şi o lăsam în pace.

Astăzi scoteam ceapa din grădină. Scor-moneam după ea în pămînt cu o sapă ascuţită

şi o aruncam peste gard, cu gîndul ascus că vreuna o va nimeri pe Stana. Ea, însă, se ferea cu dibăcie din calea lor, le aduna de pe jos şi le împletea într-o funie groasă, cu un capăt agăţat de uluca gardului. Mă privea pe ascuns cum săpam înverşunată şi aştepta supusă să încep cearta.

Ce rău făcusem că m-am dus cu el! Cum acceptasern toată tărăşenia? Rău am făcut că nu l-am urmat de la început. Dar şi mai rău am facut că m-am întors după aceea. Omu' ăsta n-o să mă lase în pace. Cît trăiesc n-o să mă lase în pace. Niciodată n-o să-şi ia altă femeie, dar nici pe mine nu mă va lăsa în pace. o să mă urmărească toată viaţa cu calul lui şi cu pălăria trasă pe frunte. Cu fiecare zi care trecea, aduna mai multă ură. lar dacă mă mărit cu el nu va exista femeie mai oropsită decît rnine.

Plîngeam şi îi povestea surorii mele;

„Avea cămaşa murdară, iar băiatul lui era plin de praf. L-am întrebat unde e ligheanul, unde sînt pirostriile, dacă are un ceaun în care să fierbem apa şi să ne spălăm. Aşa am zis. Să ne spălăm toţi. El s-a uitat la mine şi m-a întrebat ce obicei era ăsta să te speli joia. Auzi tu, lua o cămaşă curată duminica şi o schimba sîmbăta cealaltă".

Mă întorceam de la băcanie, cu cîteva pachete sub braţ. Nu am mai luat-o pe uliţa mare din sat. Dacă trebuia să se întîmple, atunci să se întîmple mai repede. Am cotit pe cărarea îngustă dintre sălcii, de pe marginea apei. Să-i spun o dată deschis că nu îl vreau.

„Nu eşti nici mai bun, nici mai rău decît alţii, dar nu te vreau, nu mai vreau pe nimeni. Nu

mai vreau să mă spetesc muncind pentru casa ta. Să fiu bătută şi înjurată. Să te îmbeţi şi să nu mai ştii ce faci. Copiilor să le fie frică de tine. Ştiu ce mă aşteaptă după cîte nopţi ai stat la poarta mea. Nu e vorba că nu-mi placi, nici nu ştiu dacă-mi placi, dar nu te vreau. Şi nu mai vreau să fac alţi copii."

Pe cărare, în spatele meu se auzea tropotul unui cal. Era el. Am aşteptat să mă ajungă din urmă, apoi m-am oprit şi m-am tras într-o parte. A descălecat, m-a luat în braţe şi m-a urcat pe cal. S-a urcat şi el. Stăteam aşa într-o parte, cu umărul băgat în pieptul lui, cu şoldul sprijinit în pîntecul lui. Strîngeam la piept, ce altceva puteam face, pachetele înfăşurate în hîrtie grunjoasă. Cămaşa lui era la fel de murdară, nu şi-oeschimbase.

înainte să mtrăm pe uliţa unde locuiam, am vrut să cobor, să nu. fiu văzută alături de el. De-abia atunci mi-a înfipt mîna în umăr şi m-a ţinut strîns. Mîna cu care ţinea căpăstrul mi-a lipit-o de sîni. Picioarele şi le-a strîns în jurul meu ca un cleşte.

— Am auzit că nebunu' ăla o aduce pe sora ta acasă cu calu'.

— Nu ştiu, tuşă, nu am auzit. Vorbeşte lumea. Stăteam ascunsă după perdea, privind laecei doi, cal şi stăpîn, înţepeniţi la poarta mea. îmi nruşcam firele de păr din vîrful cozii mele lungi şi-mi scărpinam muşcăturile de ţînţari de pe mîini.

După ce copiii adormiseră, el îşi dăduse căma-şajos, dar mie nu-mi spusese să mă dezbrac. Mi-o ridicase cu o mînă deasupra mijlocului şi tot cu mîna îmi desfacuse genunchii.

118

— Nu e om rău, Mario. Tu nu-l ştii aşa cum era la început. Cum a venit la mine acasă să te peţească. Era atît de cumsecade, cu pălăria tra-să pe ceafă, cam murdar, nebărbierit, obosit şi poate nemîncat. S-a aşezat pe marginea patului, şi-a luat pălăria m mînă şi-a început să o tot învîrtească. Mi-a spus că te-a văzut, că a auzit că eşti văduvă, că nu umbli după alţi bărbaţi şi ar vrea să te ia de nevastă. El a vrut să facă cum este mai bine, să vorbească cu nearnurile tale mai întîi şi să nu te bage în gura lumii. Ştia că o să-ţi fie greu la început, pînă te obişnuieşti cu vecinii şi cu satul. Dar spunea că o să te lase să faci ce vrei, să te întorci cmd vrei, să vii să-ţi vezi neamurile. Să-ţi pastrezi casa şi pămîntul să-l pui pe numele copiilor tăi. Nu vroia decît să fii înţelegătoare cu el şi blîndă cu băiatul lui. Cînd îl vedeai cît de ruşinat era, ţi se făcea milă.

Mi-am tras fusta peste cămaşa de noapte, mi-am pus un batic în cap şi am ieşit afară. Pălăria trasă pe ochi, nu se mişcase de lîngă poartă.

— Tu nici nu vroiai să auzi de măritat. o ţineai una şi bună că ai casa.ta şi copiii tăi, că ai avut bărbat şi că mi mai vrei altu'. Venea în fiecare seară la mine şi vedeam cum se schimba. Nu-şi mai lua pălăria de pe cap, nu se mai ruşina, statea în picioare lîngă uşă, vorbea răstit cu mine. îmi tot spunea şi mie de vaca lui, de casă şi căruţă. Eu ce era să fac? Am crezut că e spre binele tău să mergi cu el. Crezi că eu nu m-aş fi măritat? *Aş* fi plecat cu oricine. Chiar şi cu un ţigan. Crezi că e mare scofală să trăieşti de una singură?

— Petre, nu mă mărit cu tine.

119

— Nici nu ţi-am cerut să te măriţi cu mine.

— Atunci de ce vii la poarta mea?

— îmi place poarta ta.

— Vrei să rîdă lumea de mine?

— De ce să rîdă? Şi ce-ţi pasă ţie de lume? Eu nu-l vroiam, iar el nu mă mai dorea. S-a aşezat totuşi între genunchh mei. Era murdar. Ştia că nu mă gîndeam decît la asta. în loc să mă iubească mi-ar fi tras o palmă peste faţă mea frumoasă. Se gîndea cu ură de ce sînt atît de frumoasă. De ce miroseam atît de ademe-nitor, de ce nu eram transpirată, de ce pielea mea era atît de albă şi cămaşa atît de curată? îmi ţineam capul întors într-o parte. Nu-l priveam deloc. Dacă o singură dată l-ar fi atins privirea mea, s-ar fi înrnuiat ca o cîrpă. Ochii mei i-ar fi pătruns pînă-n adîncul sufletului.

— o femeie nu face ce ai făcut tu, Marie. Dacă un om nu îţi este drag cum poţi să-i spui că este murdar? Numai dacă îl iubeşti, poţi să-i spui orice.

Se întorsese cu spatele la mine şi se prefăcuse sătul şi nepăsător. Dar ştiam că mă aşteaptă atent. Era dornic de mineemă vroia în alt fel decît mă dădusem acum. îmi aştepta mîna pe umăr, pe spate. Mă aştepta să-l strig pe nume şi să-l întorc spre mine. In loc de asta, m-am ridicat din pat, am căutat o cîrpă şi m-am şters.

— Te-ai dus în casa lui, te-ai culcat cu el, i-ai făcut mîncare, acum eşti nevasta lui şi are tot dreptul asupra ta. Eşti nevasta lui fugită. Muţumeşte-te că are răbdare cu tine şi roagă-te să-ţi vină mai repede mintea la cap.

120

— Am auzit că nebun' ăla a prins-o pe soră-ta şi a bătut-o.

— Vorbeşte lumea.

— Cum să vorbească dacă eu am văzut-o cu ochiul vînăt.

— S-a lovit, eu eram la ea cînd s-a lovit cu urs lemn.

Mă bătea rîzînd. Ca şi cînd se juca cu mine. Mă lovea cu pumnii lui grei ca şi cînd ar fi vrut să mă mîngîie. îmi lua capul între palmele lui aspre şi-şi apropia faţa de a mea. Se uita adînc în ochii mei. De fapt, vroia să mă sărute pe gură, pe pleoapele ude de lacrimi, pe obrajii biciuiţi.

Am rămas grărnadă, în mijlocul cîmpului. Inainte să închid ochii, am văzut lîngă fruntea rnea un muşuroi de furnici.

Imi plăcea nespus povestea străbu.nicii mele, Maria, aşa cum o începuse bunica şi cum o terminase tuşa Cecilia. Povestea în care dra-gostea unui bărbat devine ucigătoare. Povestea în care femeia nu se poate împotnvi, în care este biciuită şi prigonită din iubire. în toate aceste poveşti, mirosul de spermă se amesteca cu cel de animal şi de sudoare acră, bărbătească. în astfel de poveşti, femeile deştepte nu au ce să caute. Totul era doar împerechere şi trudă. între ei nu exista loc pentru frumuseţe.

M-am trezit din nou zgîlţîită. Un bărbat stătea la marginea patului, cu faţa lîngă a mea. Mă dezvelise şi mă ridicase cu forţa, în picioare. Ce căuta în casa mea, la lumina zilei? I-am interzis să intre în casa mea. I-am spus de atîtea ori că nu vreau să mă mărit.

Mihai îl dusese pe Daniel la Bucureşti. Acum profitase de cele cîteva zile fără ploaie, în care drumurile se uscaseră, ca să poată veni cu maşina. îmi adusese mîncare, haine groase şi un radiator.

Nu puteam să vorbim. Făceam amîndoi încercări disperate să găsim cîteva cuvinte măcar, dar zadarnic. A stat cu mine cîteva ore. Singurul lucru pe care l-am înţeles a fost că Daniel era la Buzău, la vara mea.

NOIEMBRIE

In luna noiembrie, George m-a ajutat să avortez.

Venise să mă vadă pentru că Dinuţ îi vorbise de mine. li strecurase bănuiala că nu aş fi tocmai întreagă la minte. Că bîntuiam prin sat de una singură şi mai ales că umblam pe un frig năprazmic îmbrăcată în tricou şi cu picioarele goale. Eram uimită cît de bine continua să funcţioneze „gura lumii" chiar şi în absenţa lumii. Nu reuşisem să leg cu cineva două vorbe de cînd mă întorsesem acasă. în schimb, nu mai era nimeni care să nu fi aflat de prezenţa mea aici. Dar de ce-şi imaginau cu toţii că aş fi nebună? Tot în acest fel aflase şi George despre mine. Cine ştie dacă nu venise să mă vadă tocmai pentru a se convinge de acest lucru, mai ales că la întîlnirea din gara de la Roşiori îi părusem în toate minţile.

Cînd a apărut el începeam să-mi revin, după amnezia din octombrie. Mă hrăneam mai bine, începusem chiar să mă spăl din cînd în cînd pe mîini şi pe faţă. Hainele însă îmi erau la fel de murdare. Căldura din interior facea totul mai suportabil. Stăteam toată ziua în pat şi priveam

pe fereastră. Afară decorul se schimbase definitiv şi aşa urma să rămînă pînă la primăvară. Pomii erau complet dezgoliţi, iarba pîrjolită, pămîntul acoperit cu frunze ude. Nu rămăsese nicăieri nici o pată de verdeaţă. La amiază, cînd ceaţa şi aburul se ridicau, puteam să văd pînă departe în depărtare zidurile şi gardurile căzute în paragină. Era mult, mult mai trist ca astă-vară. Tăcerea dinjur mă înlemnea. îmi

e

era mie însămi frică să fac cel mai mic zgomot.

George intrase fără să mă strige, direct în casă. Mă găsise aşa curn îmi faceam veacul, în fiecare zi, rezemată de perete, acoperită cu pla-puma pînă la gît, privmd pe fereastră. In mijlocul casei ardea radiatorul, iar pe masă stateau pachetele de mîncare, aduse de Mihai. La două săptămîni după prima vizită, venise din nou, dar tot fără Daniel. Nici eu nu-i spusesem să-l aducă. Nu-mi lipsea pentru că nu mai eram în st.are să port nimănui de grijă.Nu-l întrebam nici dacă stătea în continuare la Buzău, nici dacă se descurca cu el. Era treaba lui. Pe de altă parte, nici Mihai nu.-mi cerea să mă întorc.

Ah, cît de mult apreciam această lipsă de afecţiune a lui. Ce rău mi-ar fi facut patetismul de care era în stare şi mai ales, grija lui pentru mine. Nu vroiam să se îngrijoreze nimeni din cauza mea. Şi mai ales nu vroiam să aud nici un cuvînt despre viitor, despre căsătorie, despre oraş, despre iubire. Nu vroiam să existe decît acest imens gol al dorinţelor. Mihai mă lăsa cu seninătate să trăiesc ca o stafie.

Cît de bine era să nu te întrebe nimeni nimic!

124

Vizita lui George m-a tulburat profund. Nu pentru că nu m-aş fi bucurat să-l văd. Cred că Dumnezeu aranjase venirea lui, atît de tare mă bucuram. Cum de nu profitasem de prezenţa lui periodică aici? Uitasem cu desăvîrşire de el, de George care reprezenta celălalt Pol al trecutului meu. Cei doi bărbaţi fuseseră Nordul şi Sudul vieţii mele şi chiar dacă stătuseră îngropaţi m blocul de gheaţă al trecutului, pojghiţa de dea-supra era atît de uşor de înlăturat.

E adevărat că sosirea lui mă obliga să reiau exerciţiul vorbirii. Că din luna septembrie de cînd nu mai rostisem o frază întreagă limba mi se umflase în gură ca o moluscă putredă, iar corzile vocale mi se acoperiseră cu o mucoasă groasă ca o rugină care le eroda. La întrebările lui răspundeam printr-un zîmbet întins pe toată faţa, care-i dovedea cu prisosinţă cît de fericită eram că în sfirşit mă găsise. Cît îmi lipsise fără să-mi dau seama!

Intîlnirea din gară fusese atît de ambiguă pentru ammdoi. Nici nu mai ştiam ce serviciu are. Aflam din nou că este tehnician dentar. Uitasem tot ce-mi spusese, de aceea mi-a re-petat că este căsătorit, dar că nu are copii. Eram pregătită să aflu totul despre el. Dar despre mine, nu eram în stare să-i vorbesc, iar el nu mi-a cerut, nici de data asta, detalii. Cît de binevenită era delicateţea lui.

Cam pe nepregătite, i-am cerut să mă ajute să avortez. Să mă ducă la un doctor, la oraş sau chiar la o babă, dar numai să mă ajute. Să mă ia cu el la Craiova. Trebuie să dau neapărat copilul afară şi cît mai repede. Nu aveam nici

125

dorinţa, nici puterea să-l păstrez deşi în cele două luni nu mă îndoisem de faptul că trebuie să mai fac un copil şi că de asta depindea viitorul meu.

Cînd l-am văzut pe George în pragul uşii mi-am dat seam că era o prostie şi că el venise numai ca să mă ajute.

A fost de acord. A doua zi, luni dimineaţa, plecam împreună la Craiova. De la gară am mers direct la spitalul unde lucra el. Am aşteptat răbdătoare alături de cele cîteva paciente şi am intrat senină în sala de operaţie. In timpul anesteziei am avut aceleaşi viziuni ca în luna octombrie. Simţeam o durere adîncă în cap şi mîna asistentei peste gura mea. La coborîrea de pe masa de operaţie, cînd începeam deja să mă trezesc, l-am văzut pe George lîngă mine. El m-a ajutat să ajung în camera alăturată, un fel de separeu cu un singur pat, izolat de salonul mare unde se odihneau celelalte femei întinse pe burtă. **Pe** la ora trei după-amiaza mi-am revenit complet. Drumul pînă la apartamentul lui l-am făcut pe jos, cu scurte opriri acolo unde vedeam o bancă liberă.

Soţia lui s-a întors seara tîrziu de la slujbă. Nu s-a arătat prea mirată că mă vede. Nu atît de mirată pe cît aş fi fost eu. A pregătit cina şi ne-am aşezat toţi trei la masă. George a vorbit tot timpul despre felul cum se fac protezele dentare.

Nu am vrut cu nici un chip să mai rămîn şi a doua zi. George m-a condus la gară şi a rămas cu mine pînă la venirea trenului. Mi-a amintit a nu ştiu cîta oară să nu uit de antibiotic. într-o

126

sacoşă îmi pusese cîteva pulovere vechi de-ale soţiei şi două tablete de ciocolată. Toţi mă ademeneau cu dulciuri ca pe un copil. Probabil că-mi descopereau uşor slăbiciunea

după felul cum mă uitam după ele oriunde le vedeam, pe tarabe, în vitrinele patiseriilor şi cofetăriilor.

M-am vindecat repede şi fără urmări. Ca să evit tromboflebita faceam zilnic cîţiva paşi pe aleea din grădină. în rest, luam cumînte antibioticul şi dormeam tot timpul. Aveam un somn liniştit, mulţumit, fără coşmaruri. Noaptea intram cu seninătate în povestea străbunicii mele, clădind doar secvenţele fără violenţă. Trăiam doar în aşteptarea lor.

Maria evita să se întîlnească cu Petre, iar el o urmărea de la distanţă. o lăsa să se refacă după o bătaie zdravănă, soră cu moartea. Acumulam tensiunea dintre ei doi, iar cînd lu-crurile păreau să se apropie de un deznodămînt rău, o luam din nou de la început. Refăceam drumul, primul lor drum în căruţă, cu cei trei copii în spate, prima lor noapte de dragoste, primele priviri de ură. Apoi, Maria se întorcea în satul ei, după care începea urmărirea. Stana înţelegea deodată furia acestui om şi trecea încet de partea surorii ei mai mici. încerca să devină tamponul dintre ei şi lumea care bîrfea, încerca să-l gonească pe nebun cu prezenţa ei permanentă în preajma Mariei.

Cît de tare îmi plăcea să trăiesc în căsuţa mică, goală, alături de copiii mei, într-o bine-facătoare singurătate. Cît de tare îmi plăcea lumea în **care** femeia trebuia să fie supusă, iar ea încerca zadarnic să se revolte. Imi plăcea

furia ei, dar şi credinţa inconştientă că, în cele din urmă, înfrîngerea ei era firească. Da, Maria ştia cum se vor sfirşi toate astea, pentru că aşa era normal. Dar profita încă de libertatea de a se opune. Chiar inutil.

Şi deodată, în bărbat se trezea dorinţa nebună de această femeie, numai şi numai de ea. Incepea să strîngă cercul înjurul ei pînă cînd începea să-i simtă răsuflarea în ceafă, gîfiitul dinaintea împreunării.

0, Doamne, cîtă cruzime aveam, să-l las doar pe el să o iubească! în Maria adormisem simţurile, gîndurile nesăbuite. Nu, în mod clar, Maria nu-l dorea niciodată. El, numai el, s-ar fi tîrît la picioarele ei pentru o singură privire caldă, pentru un gest de acceptare. Dar ea îşi iubea doar singurătatea şi libertatea de a dormi singură.

Respiraţia lui încinsă o îngnjora. Se uita în jur, în căutarea ascunzişului. în cîteva poveşti ajunsesem chiar la viol. Da, îmi plăcea să o simt pe Maria iubită cu forţa. Răstignită pe pi'i.rnînt sau în podul cu fin sau pe malul apei şi pătrunsă cu forţa. Ea nu se opunea în nici un fel. El ştia să-şi aleagă astfel de momente în care toţi oamenii dispăreau de pe pămînt, nerămînînd în loc decît o imensă poftă de împreunare.

Dar nu puteam să recurg la asta prea des. De fiecare dată cînd lucmrile tindeau să ajungă prea repede la acest final, inventam noi întîm-plări ca să-i îndepărtez. îi întîlneam în sat, la moară, chiar în tîrgurile lunare de la Ra-domireşti. De cîteva ori el o urcase cu forţa în căluşei. îi dăduse cu forţa să mănînce mici şi

pepeni verzi şi tot cu forţa îi cumpărase o fustă. Maria nu accepta nimic de la el, decît forţată.

De ce îi plăcea atît de mult să se opună? De ce nu răspundea decît la forţă? De ce pornise un astfel de război?

Incercam şi altă variantă. După ce Petre o aducea pe Maria cu copiii şi zestrea în casa lui, femeia nu se mai întorcea în satul ei. Construiam viaţa unui cuplu în care, în

mod evident, bărbatul nu numai că nu era iubit, dar trebuia să suporte pe deasupra şi dispreţul unei femei frumoase. Dar lucrurile nu rnai mergeau atît de bine. Nu-mi plăcea pur şi simplu. Nu mă satisfăcea decît pînda lui plină de ură şi furie, decît efortul lui susţinut de a se ţine pe urmele femeii, în spaţiul însorit, plin de praf şi mirosuri. Vroiam ca Maria să fie prada, pentru ca el să fie vînătorul. Şi-mi plăcea că ea rezista eroic. Stana ajunsese la concluzia că ar fi de zece ori preferabil să-l urmeze acum, de vreme ce o va face în cele din urmă. Ce rost aveau toate astea? Dar Maria, fermecătoarea Marie, adorata mea străbunică rezista îndîrjită.

în zilele acelea de convalescentă, lăsam povestea să lîncezească. Dar numai pînă cînd mă voi vindeca şi voi putea reîncepe războiul.

George m-a vizitat peste o săptămînă, aducînd cu el un teanc ziare. Dar eu nu vroiam să citesc ziare. Atunci a fost şi el curios să afle dacă toată vara trăisem aşa, fără să fac absolut nimic. Da, chiar aşa. Fără să fac nimic.

Ce să mai zică? Deşi o gîndea, cum să-mi spună că e îngrozitor, de vreme ce în continuare vroiam să trăiesc tot aşa.

Să-mi spună el ce se mai întîmplase între timp? Nu, nu mă interesa cîtuşi de puţin. Eram asemeni părinţilor mei care trăiau fără să ştie absolut nimic din ceea ce se întîmpla în jurul lor, dincolo de lanurile de grîu şi porumb. Şi ce altă evidenţă mai vroiam în afara vieţii lor, că se putea şi aşa, să trăieşti fără să ştii, fără să contribui cu nimic la mersul lumii, fără să-ţi pese. Cum să te mai miri că totul fusese posibil!

— Măcar să ştii că avem alt preşedinte, insista George.

Nu mă interesa nici asta, Dar mă amuza. Eram singurul om care să nu ştia că are alt preşedinte.

George ţinea morţiş să-mi aducă un radio. La ce bun? Eu nu fusesem niciodată ascultă-toare de radio. Pentru asta îţi trebuie o educaţie a informaţiei pe care eu nu o aveam. Singurul lucru care-mi făcea viaţa suportabilă era povestea străbunicii mele, Maria.

Spre deosebire de mine, George provenea dintr-o familie care la sat, erau consideraţi intelectuali. Bunicul şi mama lui fuseseră asistenţi medicali. Cu toate astea, printre oameni nu se bucurau de suficient respect, pentru că atît George cît şi mama lui proveneau din legături vinovate. Pe de altă parte, mama lui era o adevărată spaimă pentru bolnavi, mai ales pentru cei care aveau de facut injecţii. Cum ziceau oamenii „avea mînă grea". Cît timp am fost colegi, adică patru ani, mama lui schimbase doi soţi. Se spunea că pe ultimul îl arsese, îl împinsese cu mîinile pe plita încinsă. George, în schimb, era atît de blînd. în şcoală ne plăcusem

foarte mult. o simpatie constantă şi fidelă. Nu ne făceam niciodată şicane de gelozie, cum se obişnuia între adolescenţ.i. Din cînd în cînd ne hîrjoneam mai violent, singurul fel în care ne manifestam iubirea. Altfel, între noi nu se petrecuse nici o simplă atingere. în timpul orelor îl surprindeam adesea spionîndu-mă.

George, cu gura lui mare şi buzele proemi-nente, cu capul ţuguiat la spate şi turtit lateral, era un băiat urîţel. Dar aşa cum era, cu părul tuns scurt şi teşit pe cap, cu cuminţenia lui de fată, cuehainele strîmte şi scurte, îmi

plăcea nespus. în ceea ce-l privea, în sufletul meu nu se născuse nici măcar o singură dată un gînd obscen. Toate visele mele erotice îl aveau în centru pe Ilie cu care nu mă îndoiam că mă voi mărita într-o zi. George stătea în prima bancă şi eu mă simţeam liniştită ştiindu-l acolo. o singură dată fusese ameninţată prietenia noastră. Cînd îl frecasem pe faţă cu glaspapir iar rănile i se infectaseră. Atunci mama lui venise la şcoală şi vorbise cu directorul. Cînd am fost chemată în cancelarie, George a început să plîngă în hohote. Dar de atunci, îi devenisem simpatică chiar şi mamei lui. Mă privea şi-mi răspundea altfel la salut în virtutea acelei ciudate solidarităţi ce există între mame şi fetele pe care le plac băieţii lor.

Reluam legătura noastră exact de unde o lăsasem la paisprezece ani, cînd ne despărţisem. Dar cît de rău îmbătrînise între timp. Relaţia noastră fusese tot timpul atît de firească, încît nu mă sfiam nici acum să-l întreb direct de ce arăta atît de rău. Prm comparaţie cu el, eu arătam ca

o puştoaică de douăzeci de ani, cînd împlinisem deja treizeci în vara care tocmai trecuse. George nu s-a supărat. Mi-a răspuns că aşa erau bărbaţii din familia lui, îmbătrîneau repede. Dar despre care bărbaţi era vorba? Bunicul lui era un tip roşcovan, e adevărat, şchiop de picioml drept, dar altfel, plesnind de sănătate. Cine ştie, poate îşi cunoştea totuşi tatăl.

Faţa lui mai *vea* puţin şi se smochinea complet. Ochii e a-ura îi erau înscrise între parantezele adîriLi ale ridurilor. Părul rărit, tuns scurt aşa cum îl purtase totdeauna, i se albise în întregime. Părea de cel puţin patruzeci de ani. în reălitate era cu doi ani mai mare, din cauza unor boli din copilărie care-l silise să întrerupă şcoala.

George s-a ţinut de cuvînt şi săptămîna următoare mi-a adus un radio mic. Mi-a arătat ce posturi şi la ce frecvenţe puteam să ascult. M-am supus numai de formă şi l-am lăsat tot timpul deschis, pe unicul post pe care mi-l fixase el. Dar creierul rneu nu mai avea puterea să înregistreze şi să reţină vorbele. Imi ţiuiau în ureche ca bîzîitul albinelor, adormindu-mă.

Cînd venea, George se ocupa singur de cafea. îmi adusese un ibric şi un fierbător. Ce bucurie pe mine să constat că George avea acelaşi mic viciu ca şi mine! Ne sorbeam cafeaua cu reli-giozitate, ne împărtăşeam mai întîi din mirosul ei, apoi ne apropiam ceaşca de buze cu veneraţie şi beam lichidul negru ca pe sfinta împărtă-şanie.

Vizitele lui, tot mai dese, în ciuda vremii urîte, mă readuceau parcă la viaţă. Nevinovatul

drog îmi dădea scurte momente *de* eufbrie care se legau de prezenţa acestui bărbat urîţel. îmi lăsa suficientă cafea pentru toată săptămîna, dar nu mă învredniceam să o fac decît fbarte rar. lar atunci cînd o beam, începeam să vorbesc de una singură. Aşa am regăsit darul vorbirii şi am început să devin tot mai coerentă la întîlnirile cu el. Nici nu-şi imagina George de la ce mi se trăgea. Cu fiecare întîlnire mă găsea anume puţin mai vioaie.

La una din vizite, i-am propus lui George să ne iubim. Să ne... să facem dragoste. De ce, mă întreba el ca şi cînd l-aş fi invitat la masă fără să-i fie foame. Ei bine, nici mie nu-mi era. Dar de nu?

Imi imaginam cît de violent reacţiona în sinea lui la o

propunere atît de indecent formulată de către o femeie. Dar, la urma urmei, de ce trebuia să te gîndeşti tot timpul la reacţia celuilalt? De ce să nu-i fi spus direct că asta vreau?

A acceptat şi el. Aşa cum accepta meticulos să facă mereu cafea. Da. Ne-am dezbrăcat, dar nu de tot şi am intrat sub pătură. N-am avut nici măcar decenţa să păstrez tăcere asupra murdăriei mele. George vorbea, la rîndul lui, despre subsoara lui transpirată.

Nu am reuşit să facem dragoste atunci, pentru că în loc să ne iubim vorbeam despre trup şi mizeriile lui.

La următoarea vizită însă, lucrurile au decurs normal. Cu discreţie şi decenţă. Trupul lui George avea o frumuseţe aparte, acea fru-museţe pe care o ascund oamenii cu faţa urîtă.

133

Era slab dar nu dizgraţios, şi degaja un miros amărui ca şi cînd se hrănea cu santal. Din toate părţile mă lipeam de rotunjimi duioase. Corpul lui părea un balon plin de aer, golit complet de oase. Mă înconjura cu tandreţe şi se oprea la cel mai mic geamăt al meu. De fiecare dată mă întreba;

— Te doare?

Se speria la gîndul că mă face să sufăr, că-mi face rău. Făceam dragoste doar atunci cînd vroiarn eu şi ne opream de îndată ce dădeam semne de oboseală sau neplăcere. Din priviri mă ruga să-mi placă, să mă simt bine.

Ne-am iubit pentru că nu se putea altfel. Ne-am supus vechilor convmgeri că un bărbat şi o femeie, singuri într-o încăpere, nu pot termina altfel decît în rut. Orice altceva ar fi existat între ei, lucrurile se rezumau la atît. Tot ce se întîmpla între noi era steril dacă nu se ajungea, în cele din urmă şi la asta. Era ca şi cînd ne-am fi renegat condiţia primordială şi cea mai importantă. La un neam atît de puţin evoluat, instinctul de reproducere rămăsese mai puternic decît cel de conservare. Oricîte progrese am fi făcut noi individual, nu puteam scăpa de această tentaţie. Era frig, mîncam prost şi nu aveam altceva de facut. Eram condamnaţi la un interior mohorît, friguros şi la reproducere.

Dar de ce naiba devenisem atît de fertilă?

134

DECEMBRIE

Următoarea lună, mi-am dat seama că eram din nou însărcinată.

Simpla atingere a unui bărbat mă lăsa cu plod. Devenisem un fel de Mamă universală pe care o fecunda o simplă respiraţie masculină. Mai mult decît lapţii bărbatului de lîngă mine, cred că mă fecundase Petre, străbunicul meu, vînătorul nocturn al Mariei.

Nu se putea ca bătrînelul firav şi timorat cu care mă împreunam cu blîndeţe şi cu zeci de precauţii sub pătură să fi fost în stare de ase-menea faptă. Vroiam. să fiu iubită de patriarhii biblici, de pletosul Samson. Cum se putea să creezi fără minimum de suferinţă, de luptă, de opoziţie? Ce

copil urma să fac eu cînd în venele lui nu sădisem nimic din furia concepţiei? Cînd nu fusesem posedată cu forţa pe la spate, cînd bărbatul nu-mi muşcase ceafa în clipa cînd îmi sădise în capătul vaginului lapţii lui greţoşi? Cum de aspirase uterul meu, ca o pompă, băutura aceea disgraţioasă care începea să se acrească şi să se subţieze? Unde erau pe trupul meu urmele gurii lui, începutul actului devorării de după împerechere? Nimic, nimic din toate astea. Mă întîlneam, în schimb, cu privirea lui

jenată, ca o scuză penibilă pentru ce se petrecu-se şi nu trebuia să se întîmple. După o împreu-nare murdară, urma grija pentru o igienă pre-cară. Frigul din cameră ne făcea să dospirn în aşternutul acru.

La jumătatea lunii decembrie a căzut prima zăpadă, urrnată de geruri care-mi acoperiseră ferestrele de sus pînăjos cu o pojghiţă subţire de gheaţă. Radiatorul funcţiona zi şi noapte, cu excepţia celor cîteva minute cînd lăsam priza să se răcească.

George introdusese puţină ordine în viaţa mea. Eliberase mijlocul camerei de masa pe care o lipise de perete. Pachetele cu mîncaree le pusese în prima cameră, fosta bucătărie. Imi adusese şi cîteva farfurii din plastic pe care le foloseam doar cînd venea el. Cel mai tare mă bucuram de hainele groase din lînă, ciorapi, căciulă, pulover şi pantaloni tricotaţi care făceau inutilă, în timpul zilei, folosirea păturilor îmMbate cu un miros îngrozitor.

În zilele însorite cînd pămîntul strălucea mai tare decît cerul, ieşeam în curte. Stratul de zăpadă atingea ojumătate de metru. Pe uliţe se vedeau urme adînci de paşi, dar nici pomeneală de pîrtii. Nici eu nu găsisem o lopată ca să-mi croiesc drum la fintînă. Streaşinile cu ţurţuri lungi mconjurau casa ca un colier de perle pe fruntea unei prinţese.

Imaginea asta mă făcuse să abandonez povestea Mariei şi a lui Petre. în mijlocul iemii, prinsă în mijlocul zăpezilor, am început o istorie însorită, mirosind a portocale care începea pe coasta Asiei Mici. Pentru mine începuse războiul Troiei. Legendara civilizaţie era ameninţată

de greci, iar eu mă trezisem trăind în acea atmosferă de Apocalips, înainte de prăbuşirea totală.

Eram una din nenumăratele fiice a lui Priam, dar nu Cassandra.

Imi priveam cu nesaţ şi pentru ultima oară părinţii şi fraţii, colindam toate cotloanele bătrînei cetăţi, înainte de a le pierde pentru totdeauna. De la ferestrele meterezelor îl ve-deam pe voinicul Ahile, al cărui călcîi vulnerabil devenisem eu. De jos, din mijlocul cetelor sale de soldaţi, privea în sus la ferestrele înguste, unde bănuia prezenţa mea înfricoşată. Ahile aştepta cu nerăbdare prăbuşirea cetăţii. Stătea tot timpul în preajma uşii, încercînd să fie primul care va păşi dincolo, înfruntînd orice risc. Ştia că trebuie să fie primul care să mă salveze şi-n acelaşi tirnp să mă

posede. Să devină salvatorul, dar şi stăpînitorul meu. Trebuia să mă salveze de barbaria, de grosolănia şi violul soldaţilor.

Ahile mai păstra parfumul ultimei noastre întîlniri, cînd cele două cetăţi şi state se găseau în relaţii de prietenie. într-o călduroasă zi de vară, corabia lui acostase pe coastele Asiei Mici. Tatăl meu îi primise solia cu bunăvoinţa şi politeţea omului civilizat. II găzduise şi-l plim-base cu generozitate peste tot, îl introdusese în numeroasa noastră familie orientală. între mine şi el nu pusese nici o pavăză. Ştia că cel mai bun paznic al meu era orgoliul meu, trufia unei fecioare educate, îmbrăcată în văluri, hrănită cu fructele dulci ale oazelor, împotriva bărbatului în piei argăsite care nu cunoştea nici săpunul, nici briciul, nici esenţele aromate. In timp ce la gleznele mele atîmau şiraguri de perle, el se

hrănea cu cărnuri crude, direct cu mîna din talgere. Priam nu avea a se teme de nimic. Vizitatorul umilit de atîta bunăvoinţă şi rafinament îi făcea milă. Ahile îşi mai amintea şi acum de această lume în care bărbaţii răzbăteau cu greu, în care femeile erau atît de abile şi se dispensau cu uşurinţă de protectori. Fetele călăreau la rînd cu bărbaţii, se instruiau şi învăţau alături de ei, purtau haine comode şi chiar indecente care le dezgoleau braţele, gîtul şi jumătate de piept. Ştiau să se mulţumească cu puţin, în timp ce urmau caravanele în deşert dar, la fel de bine, apreciau cele mai fine mîncăruri la festinurile imperiale. Femeile aveau libertatea de a-şi alege partenerii, învăţau să scrie, iar în după-amiezele caniculare se retrăgeau în bibliotecă.

Ahile urma să o facă pe Zenaida sclavă. Să o tragă la sorţi, să o pună apoi să frece puntea corabiei pînă în Grecia, să o pună să doarmă în cala supraaglomerată, sa o hrănească cu brînză sărată şi carne uscată. în friguroasa lui ţară, Zenaida urma să renunţe la hainele uşoare, deschise la culoare, pentru pînzeturile aspre, grosolane, vopsite în culori închise. Urma să renunţe pentru totdeauna la viaţa de exterior pentru claustrarea geloasă a unicului bărbat care-i era hărăzit. In locul cărţilor, al rulourilor aspre de papirus, al bibliotecilor în care dor-meau pergamentele uscate, urma să-şi petreacă restul zilelor la războiul de ţesut, în vatra afumată sau numărînd firele de urzeală cu un ac bont. Singura ei companie va fi cea a sluj-nicelor ignorante, a argaţilor murdari. Seara, sosirea bărbatului flămînd şi obosit putea

însemna puţină bucurie. Dar nu era de fapt decît muncă în plus, o împreunare rapidă şi apoi o lungă noapte de insomnie, cînd femeia păzeşte somnul zgomotos al perechii sale.

Toate astea mă faceau să plîng. Mă vedeam prinsă în lanţuri pe puntea vasului, privind la mormanele de ziduri fumegînde. Eram alungată, pentm totdeauna, din ţara femeilor. Urma îndelungatul meu exil în Ţara Brînzei. Ahile îşi anihila complexele prin violenţă. încercarea lui de a mă cuceri nu avea cum să reuşească. Iremediabil eram despărţiţi. Nu merita nici măcar să încerce pentru că Zenaida nu accepta apropierea de un animal. Prefera să

împartă totul cu prizomerii din. cală. Era unica şansă de a face să supravieţuiască ceea ce dipăruse. Şi aici începea din nou războiul.

Spre deosebire de libertăţile Mariei, de data asta povestea avea legi fixe. Limitîndu-mi cîmpul de acţiune la cala, puntea şi cabina unui vas, trebuia să mă concentrez acum asupra detaliului, în favoarea diversităţii acţiunii. Din păcate, Zenaida nu avea libertatea de mişcare a Mariei, cel puţin pînă în Grecia. Şi eu ţineam neapărat la acest fragment al poveştii. Treceam printr-o adevărată terapie a durerii, alături de minunata prinţesă. Cu fiecare vîslă din sala galerelor mă îndepărtam şi mai mult de locul fericirii mele, al paradisului terestru. Stăteam rezemată de balustrada de lemn a punţii şi iscodeam, atît cît îmi era cu putinţă, malurile, plajele însorite, stropite cu palmierii arşi de furia cuceritorilor. Aheii cretini nu se mulţu-miseră să cucerească. Distruseseră tot ce era piatră pe piatră, omorîseră orice vieţuitoare

care nu le era de folos şi nu putea fi îmbarcată, ciuntiseră copacii şi devastaseră grădinile suspendaţe, terasele pline de portocali şi curmali. Infipseseră în vîrful spadelor şi purtaseră prin cetate capetele micilor babuini ce se plimbau prin cetate cu lanţuri de aur la gît. Prin canale zăceau papagalii jumuliţi de penele pe care le vedeam acum împodobind căciulile de oaie, neargăsite şi rău mirositoare.

Soldaţii le lăsaseră pe prizoniere fără lanţuri. Ştiau sau bănuiau că nimeni nu va fi tentat să se întoarcă printre acele ruine, numai dacă nu vroia să se sinucidă. Cine ştie, în cea mai neagră urgie, inima omului e capabilă să spere.

În goana către corabie nu fuseserăm lăsate să cercetăm toate cadavrele mutilate. Şi asta ne făcea să sperăm că poate nu toţi eroii, vitejii noştri cavaleri erau morţi. Dacă în sufletul nostru n-ar fi existat ascunsă speranţa că Troia va învia, am fi consimţit de bunăvoie la acest supliciu? Toate aceste prinţese de os domnesc ar fi acceptat siluirea barbară a grecilor nespălaţi?

Eu cum de acceptasem mădularul lui Ahile în adîncul sacru al trupului meu fără să-l fac să se scalde în propriul sînge sau să-l fac să se zvîrcolească cu viscerele zguduite de otrava pe care o purtam în mici pastile, în cele mai secrete găuri ale trupului meu!

Mă hotărîsem să-mi încep povestea greacă alături de Ahile, de aceea îl cruţasem. Paris îşi slobozise săgeata otrăvită, dar tocmai atunci purta o pereche groasă de cizme, al căror călcîii era placat cu bronz încrustat. lar dintre greci pe cine altcineva puteam alege? Agamemnon îşi

urma drumul spre moarte alături de Casandra. lar pe Ulise îl aştepta îndelungata Odisee. Ahile mi se părea perfect. Era frumos, viteaz, puternic, impulsiv, sălbatic şi cam prost. Era ideal ca să devină pradă. Avea suficientă sensibilitate să se îndrăgostească nebuneşte de Zenaida şi suficient orgoliu să se revolte împotriva dispreţului ei.

Pentru Ahile-Petre începuse astfel lungul supliciu al iubirii, în faţa căreia nu exista nici un obstacol aparent, în afara afuriseniei femeii. Ce putea fi mai simplu decît ca Zenaida să fie o prizonieră docilă, să se bucure că sorţii (măsluiţi) o destinaseră unui prinţ şi nu unui matelot, însurat şi cu zece copii. Războiul Troiei avusese loc, toţi cei care-i puteau oferi protecţie muriseră. Ahile o iubea.

Zenaida vroia să fie, în continuare, tratată ca o sclavă. Ahile o lua în cabină pentru poftele sale, ori de cîte ori vroia, apoi era nevoit să o lase să se întoarcă la prinţesele ce stăteau ghemuite ca un stol de vrăbii ciufuluite pe puntea murdară, legănîndu-se pe valurile tot mai agitate.

Era o poveste foarte grea. Mă bucuram că nu mă tulbura nimeni. Orice prezenţă mi-ar fi devenit o povară. Orice clipă era preţioasă. Erau momente în care mă chinuiam să găsesc detaliile cele mai potrivite, culorile cele mai tragice. Pînă şi la mirosuri mă gîndeam.

Cel mai nesuferit lucru era că trebuia să mănînc, să beau apă, să ies pentru nevoi. Dar chiar şi cînd făceam acest lucru eram Zenaida. Sărăcia în care trăiam era sărăcia sclavei. Ca şi

în cazul prinţesei, situaţia mea era demnă de milă şi fără ieşire.

Afară începuseră nişte vînturi năpraznice, exact cele de care aveam nevoie la sosire în noua mea ţară ale cărei ţărmuri deveniseră bîntuite de furtuni şi gheţuri. Grecia avea o climă prea blîndă pentru povestea mea, aşa că patria lui Ahile urcase puţin mai la nord-vest.

Distanţa mea faţă de Ahile şi Zenaida facea totuşi ca povestea să aibă puţine şanse de izbîndă. Nu credeam în ei, aşa cum nu credeam în existenţa lucrurilor bune, în salvare, în progresul individual. Toate erau fantasme, iar cînd deschideam ochii nu mai rămînea nimic din ele în afara camerei goale în care păianjenii începeau din nou să-şi ţească pînza prin colţurile cu tencuiala căzută.

George m-a căutat la sfirşitul lunii.

Ce să facem cu copilul? Răul meu nu mai era aşa de mare.

Deja mă obişnuiam cu această corvoadă a trupului meu de femeie. Era natura noastră pe care o refuzasem în ultima vreme.

Mersului firesc al lumii îi opuneam un intelectualism steril. Nu eram facută decît pen-tru a procrea.

Eram senină, în timp ce George se îngrijora pentru sănătatea mea. Ce urmări putea să aibă o sarcină atît de rapidă? Dar, în cele din urmă.....Nu. Nu se putea să fie adevărat. Chiar
îi trecea prin cap să păstrăm copilul?

e

IANUARIE

Timp de încă o lună am păstrat sarcina, numai de bucuria rodului nostru. Ştiam că nu se putea mai mult, dar amînam cît puteam clipa golirii mele, a pustiiri care va urma în sufletul nostru. Singura dovadă a păcatului, dar şi a fericirii noastre erau sînii mei măriţi, un miros distinct al trupului meu şi pofta mea perma-nentă de bărbatul căruia îi eram acum pereche.

George îşi pierduse stînjeneala de la început, încurajat de lipsa consecinţelor. El devenise, în acele puţine zile cînd ne vedeam, singura certitudine a vieţii mele. Stătea lîngă mine, pe marginea patului, ţinîndu-mă de mînă. De fiecare dată cînd închideam ochii, încercînd să adorm, mă scutura cu putere. Nu i-am pomenit niciodată de Maria şi Petre, de

Zenaida şi Ahile. Dar le simţea prezenţa. Citea aceste poveşti după zbaterea pleoapelor şi încrimtarea sprîncenelor. Nu-i mai vedeam pielea încreţită şi părul alb. Aveam în faţa mea acelaşi băiat de care mă despărţisem acum şaisprezece ani. Ce puteam să-mi doresc mai mult?

Mă trezisem în luna ianuarie fară sărbători. Ce mare minciună erau sărbătorile, de vreme ce era de ajuns să nu existăm noi pentru ca nici ele

să nu existe. Nu exista în aer o singură adiere sau aromă care să vestească apropierea Crăciunului. Nu se vedea steaua Magilor, nu se simţea mirosul de smimă şi tămîie, nu se auzea ţipătul pruncilor. Nu am ştiut cînd am trecut în Noul An decît atunci cînd s-a întors George, cu vin, cozonac şi portocale.

Pe un ger de crăpau pietrele am plecat cu George la Craiova. Nu mai puteam amîna avortul fără să mărim şi mai mult riscul. Am mers la acelaşi spital, la acelaşi doctor şi am simţit aceeaşi mînă a aceleiaşi asistente pe gura mea. Micul embrion mort a căzut în aceeaşi tavă albă în formă de bob de fasole, cu smalţul sărit. M-am lungit pe burtă în acelaşi pat din acelaşi separeu. Doar tandreţea cu care mă ocrotea George era alta, era adîncă, era mfmită. Stătea pe marginea patului şi-mi pipăia ceafa cu două degete. Cu cealaltă mînă îmi ţinea podul palmei lipit de genunchiul lui. Plîngea încet, încercînd să înghită zgomotele şi să oprească curgerea mucilor, declanşaţi de destuparea glandelor lacrimale.

Acasă, de data asta, soţia lui nu m-a primit la fel de binevoitoare. A simţit, de la început, că purtasem în pîntec copilul soţului ei şi nu avea nici un fel de milă faţă de disperarea noastră. A ei era mult mai mare văzîndu-şi bărbatul ocolindu-mă cu atîta grijă, protejîndu-mă de furia ei. A plîns, a strigat, mi-a vorbit urît, mie care stăteam cuminte, cu mîinile în poală şi capul înjos. George mă implora din priviri să nu o ascult, să nu înregistrez nici măcar un cuvînt

/

din ce auzeam. Tăceam amîndoi sub potopul de vorbe urîte.

Peste noapte am dormit în sufrageria lor. Ei doi s-au certat şi mai departe în dormitor. Nu ştiu cînd s-au culcat.

M-am trezit deodată cu o mînă rece pe fruntea mea. Era George. Mă întreba dacă mi-era rău. Nu, cred că totul era bine deşi a-veam temperatură. Am mers la toaletă şi atunci m-am trezit cu dureri puternice, abdominabile. Vroia să cheme salvarea, era mai bine să mă internez. Din dormitor a ieşit soţia lui şi mi-a spus că nu este nimic grav. Aşa se întîmpla cînd avortezi prea repede.

George m-a adus acasă cu o maşină, plătită de el, cu care s-a întors apoi la Craiova. Era duminică şi a doua zi mergea la serviciu.

Din nou m-am refăcut foarte repede. Puţine dureri, puţine scurgeri, puţină temperatură. în rest, nimic.

La sfirşitul lunii a apărut din nou Mihai. Stratul de zăpadă se tasase, astfel că putuse ajunge cu maşina pînă în spatele curţii. Imi adusese mîncare miiltă, mai ales conserve şi biscuiţi. Pentru îmbarcare. Glumea? Da, era amuzantă toată povestea. Făcuse un pariu în legătură cu revenirea mea înapoi, laeărm. Cît o să mai hălădui pe mări, mă întreba. Incă nu mă sătnras.em de insula pustie?

La plecarea mea de acasă văzuse cărţile pe care le

aruncasem în geantă. Ca şi mine, primul lui gînd fusese că priveam totul ca pe o aventură. Dar atunci nu-mi zisese nimic. Acum,

se amuza probabil, cu prietenii pe socoteala mea.

Daniel era în continuare la Buzău. Se obişnuise cu cele două fetiţe ale verişoarei mele şi nu întreba de mine. Mă uitase.

Intre noi nu era nimic în plus faţă de ceea ce existase anterior separării noastre. După cîteva ore petrecute împreună, era ca şi cînd nu ne despărţisem deloc. Arn avut impresia unui mic avans erotic. Cine ştie, dacă nu aş fi fost în perioada sîngerărilor de după avort, i-aş fi cedat poate. Cred că nu mai eram în stare să refuz astfel de avansuri din partea oricui ar fi venit. De cînd tînjeam după matriarhat, îmi pierdusem instinctul de a selecta masculii. Refuzul meu l-a depărtat din nou de mine. II interpreta ca pe o ranchiună pe care i-o purtam în continuare. Nu avea rost să vorbim. Cu cît vorbeam, cu atît ne depărtam mai mult. A plecat aproape de lăsatul serii. Nu vom mai putea relua viaţa de soţ şi soţie pentru că între noi nu mai exista nici un strop de iubire. Dar asta nu era totul. Faptul că ne consumasem dezamăgirea separat şi în tăcere răcise pentru totdeauna relaţia noastră. Fără lacrimi, fără reproşuri, totul îngheţase iremediabil.

FEBRUARIE

Prima jumătate a lunii februarie am petre-cut-o din nou în singurătate. Limba rni se umfla iar între dinţi şi scurta atingere a gingiilor atinse de paradontoză, a măselelor între care se formau pungile cu puroi, mă umplea de scîrbă. îmi simţeam deja descompunerea prin interme-diul gurii mele prin care începusem să gust din putreziciunea cărnii. Mica deschizătură nu mai era nici loc de hrană şi nici de sărut, ci o adevărată gură de canal prin care ieşea miasma acizilor, a sucurilor în descompmiere.

Şi tocmai cînd mă obişnuisem cu zumzăitul radioului, cu cele cîteva acorduri demodate pe care le căutam pe toate frecvenţele, aparatul s-a stricat. Tăcerea care s-a pogorît deodată peste mine m-a speriat pentru prima dată. **în** miez de noapte, mă înfioram la clănţanitul strident al geamurilor, atunci cînd se schimba direcţia vînturilor. Cum dormeau singure, de atîta vreme, cele cîteva femei din jurul meu?

Vremea începea să se încălzească pe nesim-ţite. în fiecare zi se topeau cîţiva centimetri din stratul de zăpadă. Uliţele deveniseră cu ade-vărat impracticabile pentru că în numai cîteva

zile noroiul şi apa au început să se revărse în valuri prin şleaurile adînci.

Nu mă încumetam să ies din curte. Mă plimbam de la o poartă la alta pe aleea de beton, încălţată în tenişi de pînză. Cu halnele stăteam mult mai bine decît cu încălţămintea. Puţina apă de care aveam nevoie mi-o luam în conti-nuare de la streaşină: inventţia fiului meu. o strecuram printr-o batistă şi-i adăugam puţin zahăr.

Relaţia dintre Petre şi Maria devenise peri-culoasă. Maria zăcuse de cîteva ori cu oasele rupte, plină de vînătăi. Viaţa ei se desfăşura la limita supravieţuirii, fiindcă ura bărbatului ajunsese la paroxism. Singurul său refugiu era casa, unde bărbatul nu îndrăznea să intre. Acolo se retrăsese Maria în lunile de iarnă ca într-o fortăreaţă. Singura legătură cu lumea era Stana. Ea îi aducea dm sat puţinele lucruri de care avea nevoie. Faţă de acest boicot, Petre nu avea curajul să reacţioneze. lar eu nu mă înduram să-i împac pe cei doi pentru nimic în lume.

Existenţa Mariei era la fel de întunecată ca şi a mea. De la fereastra ei vedea aceiaşi pomi desfrunziţi, acoperiţi de chiciură, acelaşi pămînt frămîntat, amestecat cu paie şi frunze, acelaşi cer murdar. Şi ea tremura de frig şi mînca puţin. Şi ea era golită de sentimente şi dorinţe. în acest timp, Petre continua să o iubească frenetic. Ţineam neapărat să păstrez această diferenţă între ei, iar pe Maria să o ţin mereu deasupra.

După o săptămînă de timp frumos au început din nou ninsorile şfichiuite şi vînturile

148

reci, venite din stepele ruseşti. Pe o astfel de vreme a apărut din nou George. Blîndul şi bă-trîniciosul George. Cît de recunoscătoare îi eram pentru acest efort de a scormoni după rnine printre acele ruine! Ce putea să-l îndemne spre mine cu braţele pline de cele mai grozave fructe exotice, perfecte ca formă şi culoare, asemeni butaforiilor de plastic? La vremea asta erau atît de scumpe şi eu nu m-am putut abţine să nu-i spun că ar fi trebuit să-mi aducă mere. Dar el nu era sensibil la nici un fel de observaţii. Scotea cu bucurie din sacoşă un televizor sport pe care l-a pus mediat în funcţiune. A lăsat la urmă ceea ce credea el că-mi va face o mare plăcere, un expres de cafea. Văzuse că ibricul şi fierbă-torul îmi cereau prea mult efort, cu toată pasiu-nea mea vinovată pentru această băutură. Imi mai adusese douăzeci de pîini, peşte marinat, caşcaval afumat. Transpirase tot sub povara ingrozitoare pe care o cărase trei kilometri de la g'ară, într-un rucsac şi o geantă de vinilin.

Tîrziu, după ce m-am hrănit pe săturate şi am contemplat îndelung portocalele, am amintit de soţia lui. Cum reacţiona la toate astea?

Se mutase, îl părăsise. Nu din cauza avor-tului, ci a reacţiei lui ulterioare. Grija pe care mi-o purta, drumurile pe care se pregătea să le facă acasă, în sat, pe o vreme cîinoasă o lămuriseră pe deplin. Incercînd să o menajeze, George alesese totuşi să rămînă cu mine. De aceea se despărţiseră doar temporar, fără să împartă nimic şi fără să depună actele la tribunal.

149

Mă iubea? Da, mă iubea foarte mult. Nu avea cuvinte să-mi spună cît mă iubea, cît de recunoscător îmi era că îi dădusem şansa să mă iubească deschis. Prietenia lui pentru mine, pe vremea copilăriei noastre, nu fusese deloc atît de nevinovată ca a mea. Şi dacă nu ar fi fost atît de timid ar fi găsit o cale să-mi arate ce simţea cu adevărat pentru mine.

Dragul meu Ahile în variantă modernă. Ah, ce lume nesuferită în care nu puteau exista'eroi şi în care faptele de vitejie erau imposibile. Cîtă dreptate aveau unchii mei să-i dispreţuiască pe slăbănogi! Situaţia firească era aceea în care bărbaţii se luptau, îşi etalau muşchii înainte de ritualul împerecherii, mergeau la război, trăiau tot timpul sub semnul violenţei, al sîngelui, al morţii.

George mă întreba dacă sînt fericită.

Cum să fii fericită cînd vii din Ţara Brînzei? Cînd totul se evaluează şi miroase a brînză? Cum să fii fericit cînd nu există nici cea mai mică şansă să evadezi din această condiţie ieftină? Cum să nu regret cele cîteva clipe de incursiune printre vilele Renaşterii tîrzii? Mă interferasem cu atîta frumuseţe în lumile paralele şi cînd mă regăseam în camera dărăpănată era normal să fiu disperată.

George, m schimb, era atît de departe de acest complex al originii care-mi facuse mie viaţa un calvar încă de **la** începutul ei. Fiecare trebuie să provină de undeva. Are vreo importanţă de unde?

150

Da, pentru mine are. Nu vreau. să mă fi născut aici. Nu vreau să am părinţii pe care i-am avut, nu vreau ca trecutul meu să miroasă a alcool şi a brînză. Nu vreau să fi irosit atît'a timp degeaba.

Imi pare nespus de rău că trebuie să o recunosc. o anume pudoare pe care o moşte-nisem mă reţinuse să mărturisesc cît de bine îmi făcea această singurătate absolută. Cît de bine îmi părea că rămăsesem fără înaintaşi. Faţă de moartea părinţilor mei nu încercasem decît un trecător sentiment de milă, dar nici urmă de regret. Atîta timp cît trăiseră, chiar la distanţă, nu mă putusem smulge de sub tutela lor. Forţa lor de a mă trage înapoi nu putea fi distrusă decît prin dispariţia lor fizică. Moartea lor era o imensă uşurare, pentru că numai aşa puteam să ne cîştigăm un loc mai bun.

Ridurile pe care le vedeam, tot mai pronun-ţate sub ochii mei, nu mă îngrijorau. Inregis-tram atît de senină deteriorarea mea fizică, părul care mi se rărea şi-şi pierdea culoarea, burta în care-mi înfundam mîna ca într-un buret spongios, mustaţa care se întărea, cele cîteva fire ţepene din barbă, mameloanele zbîrcite, valurile cărnii de pe picioare. Ele însemnau, tot mai mult, îndepărtarea de trecutul meu, de starea mea iniţială. Vîrsta era pentru mine singurul cîştig adevărat. Nu vroiam decît să îmbătrînesc mai repede. Dacă voi arăta altfel, poate şi tot ce ţine de mine şi de viaţa mea se ca schimba. Nu mai puteam să trăiesc atît de copleşită.

151

Vroiam să-mi aducă cîteva cărţi?

Cărţi? La ce bun cărţile? Ca dovadă că se putea trăi şi fără ele. Fără ele şi fără atîtea lucruri, de care oamenii se agăţau cu disperare. Ce alt exernplu mai elocvent decît viaţa părinţilor mei mi se putea oferi ca să înţeleg că viaţa mea, ca şi a oricui altcuiva, începea cu ignoranţa şi se termina cu resemnarea. Că în intervalul dintre ele dragostea, tristeţea, disperarea erau asemeni pretutindeni, pentru că erau create de reacţia aceloraşi enzime.

Spre sfirşitul lunii au urmat cîteva zile de timp frumos. Soarele strălucea aproape toată ziua, încălzind puţin aerul.

După atîta timp, am mers la fintînă şi mi-am adus o găleată de apă proaspătă. îmi regăsisem forţa să pun în mişcare enormul mecanism ruginit. Lemnul ciuturii acoperit

de muşchi, începuse să putrezească. Gustul apei curate, după zeama minerală, plină de nisip pe care o băusem toată iarna, mi se părea cu adevărat extraordinar. Am umplut rezervorul de la expres şi mi-am făcut o cană plină de cafea. Mirosul atît de plăcut, atît de dorit de mine, a umplut încăperea, schimbîndu-mi din nou starea. Eram veselă fără nici un motiv. Dar o cană de cafea îţi impunea instantaneu un consum nervos, un gînd, o idee pentru care să arzi. Aşa s-a întîlnit cafeauă cu televizorul. Numai că televizorul meu nu prindea decît postul naţional, acel post care pîndea din umbră istoria poporului meu. Pe lîngă toate cala-mităţile care faceau ravagii vară şi iarnă, seceta,

filoxera, viscole, furtuni, mundaţii, televiziunea era o nenorocire constantă. Această catastrofă, eficientă ca o armă biologică, acţiona zi şi noapte tot timpul anului, indiferentă la fluctuaţiile anotimpurilor. Nu avusesem niciodată răgazul să urmăresc un astfel de program, de la prima la ultiiia emisiune. Şi după ce mă supuneam acestui tratament, noaptea, înainte să adorm, îmi înregistram disperarea, neputinţa, furia, singurătatea. Imi dădeam seama că mi-a crescut tensiunea, că sîngele nu-mi mai circulă prin picioare şi prin degetele mîinii, că şoldurile mi se vor acoperi cu răni. Meschinăria emisiunilor politice, a telenovelelor, a anchetelor sociale în Moldova, mi-a readus confuzia în creier. Legătura mea cu lumea ar fi putut fi mult mai uşor restabilită dacă nu ar fi fost televizorul.

Mirosul de cafea şi soarele de afară intro-duseseră în viaţa mea puţină excitaţie, un anume dor de igienă, o slabă dorinţă de mişcare. Deschideam fereastra, după şase luni de la încarcerarea mea în acea cameră. Dinspre rîul umflat bătea un vînt rece, umed, bine prevestitor. Dar cele cîteva clipe de seninătate, de euforie dinaintea primăverii au dispărut. Nu vroiam să reiau legătura cu ceea ce rămăsese în urma mea pentru că lumea în care era posibilă exuberanţa moderatorului de la Robingo, buzele groase, senzuale, sîngerii ale crainicei de la ştiri, divertismentele de sîmbătă seara, după-amiazele distractive de duminică nu era de dorit.

În ultima sîmbătă din lună, o maşină roşie a apărut în faţa porţii. Un claxonat puternic m-a trezit din somn. Am deschis fereastra şi l-am văzut pe George înaintînd pe alee, cu braţul plin de cărţi. Maşina era a lui, un Ford mare, roşu, pe care.nu-l folosea decît extrem de rar. Aici nu venea niciodată cu el pentru că era prea costisitor, iar drumurile atît de proaste. îl ţinea tot restul timpului în curtea unui prieten, sub un acoperiş improvizat.

îmi punea la dispoziţie întreaga lui bibliotecă, însă pe rînd. Soţia lui cumpărase cărţile la metru, pe vremea cînd locuia cu părinţii ei, o familie de evrei. Meticuloasă şi cu oarecare cultură, îşi aranjase biblioteca pe colecţii şi priorităţi, dar niciodată nu dăduse iama printre file. George, de asemeni, rareori răsfoia cîte o carte. Astfel că imensa bibliotecă se prăfuia nebăgată în seamă în apartamentul lor. La plecare, soţia nu ridicase nici o pretenţie asupra cărţilor, astfel că George devenise stăpînul unui imperiu pe care nu ştia dacă să-l considere o cucerire sau un dezastru.

începuse prin a-mi aduce raftul de sus, lipit de tavan, la care se ajungea cu ajutorul unei mici scăriţe, special cumpărată şi la fel de inutilă.

Primul transport cuprindea cam trei metri de cărţi, menţinuse şi el felul în care socrii lui îi contabilizaseră zestrea fetei, care cuprindea şaptezeci de volume. Le-am inventariat amîndoi ca pe nişte jucării. După atîţia ani, George ajungea şi el să vadă ce conţmea propria lui

bibliotecă. Privea volumele dolofane, cu cotoarele prăfuite aşa cum inventariasem şi eu cu un an în urmă, fără emoţii şi fară plăcere, ruinele din jur.

Raftul de sus cuprindea, deci, colecţia de Opere cornplete, acele cărţi groese cu coperte albe şi titluri negre, un fel de mormînt în care autorii îşi găseau definitiv moartea. Soţia lui, evreica, cumpărase tot ce i se oferise, fără să opereze nici o selecţie. Asta fusese condiţia preţului scăzut.

George a plecat duminică seara, lăsîndu-mă cu noua mea distracţie. Chiar dacă nu le citesc, puteam să mă distrez doar răsfoindu-le, zicea el.

MAI

Mă trezisem deodată în mijlocul primăverii. Petrecusem două luni de zile citind cărţile aduse de George. Nu înregistrasem marea topire a zăpezilor, vînturile puternice şi furtunile de la rifirşitul lunii martie, ploile reci, strecurate printr-o sită deasă ale lunii aprilie. Nu ştiam cînd s-au întors păsările, cînd înfloriseră şi muriseră ghioceii. Mă baricadasem în casă, înconjurată de sute de cărţi, galbene, casante, cu coperţile pătate de muşte, cu paginile de gardă mîzgălite cu dedicaţii. Pe cea mai vie am găsit-o pe foiletoanele lui Zaslavski, scrisă cu creionul -‚Primite dela soţul meu drag, Topală Florica, 1953".

Incepusem răsfoitul cu Maiorescu, din care lipseau exact cele cîteva articole celebre. După cele trei volume care însumau toate încercările lui de tinereţe, dedicaţiile făcute în caietele unor colegi de la Liceul terezian din Viena, încercările de derivare ale cuvîntului „Marry", traducerea primelor cinci versuri ale lui Virgiliu în friuliană, a urmat un fel de ruletă rusească printre autori. îi urmăream de la distanţă cum stăteau cummţi în stive, lîngă peretele opus, cu cotoarele întoarse spre mine. întindeam degetul

şi spuneam „Tu". Cea mai mare tevatură a fost cu cele opt volume ce cuprindea toată opera lui Shakespeare şi cu care am pierdut cinci zile. Două zile am căutat „Slăbiciune, numele tău e femeie„şi încă una „Azi iarna vrajbei noastre s-a schimbat". Ghinionul facea să sar mereu exact volumul întîi, unde era Richard al III - lea şi un ghinion şi mai mare făcea să trec mereu peste primul vers. Mă temeam chiar că am în mmă o altă traducere. Aproape că am citit toate piesele căutînd-o pe Rosalinda şi pe Bottom. Apoi am căutat toate piesele cu gemeni. De Falstaffce să mai zic, eram convinsă că există o piesă cu acest nume.

în cele mai multe cazuri ratam încercările de a-i citi sau a-i reciti pe Valery, Corneille, Byron, Sadoveanu, Horatius, Holban,

Doar cu Goethe lucrurile s-au complicat puţin. Cine ar fi crezut că o să-mi placă Faust? Nu mă aşteptam deloc la asta şi nici nu prea aveam chef să-l citesc în întregime. Şi totuşi poemul mă luase pe nepregătlte pentru. că tot ce ştiusem despre el era o chestie legată de Mefisto şi un final legat de îmbrăţişarea Margaretei. Ce căuta acolo Elena,

Homunculusul umblînd în eprubetă, cohortele de îngeri, filozofi şi eroi greci, împăraţi, curteni, nopţi walpurgiene? Treizeci de ani fusesem convinsă că Faust moare de fericire. Să te fereşti de mulţumire, căci este lucrarea diavolului. Iată ce ştiusem. Şi dacă este un personaj care suferea o dramă, ăsta era tocmai Mefisto.

Am trecut uşor peste autorii care-şi păstrau prestigiul de la distanţă, ajungînd la Beckett, prima revelaţie a acestei biblioteci pe care o

parcurgeam parcă din aceeaşi obligaţie cu care citeam în timpul facultăţii bibliografiile obli-gatorii. Mi-a fost dat să înţeleg fiecare vorbă din *Molloy* şi să mă amuz mai ales la replicile lui Camier şi la încurcătura întîlnirilor lor din gară. Puţine lucruri sînt atît de frumoase ca pasajul de început din Mercier şi Camier, precum şi întîlnirea dintre Moran şi fiul său după ce acesta din urmă s-a întors cu bicicleta, sau finalul din Molloy cu acea evocare a albinelor din stup, devenite o pulbere de aripi şi inele.

Din această colecţie am lăsat la sfirşit *Iliada* şi *Odiseea.* Ştiam că după ce le voi citi, propria mea poveste se va hrăni cu noi chipuri şi întîmplări. Chiar dacă de astă iarnă nu mai reluasem povestea Zenaidei şi a lui Ahile, ei doi continuau să-şi ducă războiul tăcut, fără sînge pe puntea corăbiei de lemn, ce-i aducea înapoi în Elada.

Următorul transport conţinea o sută trei volume din colecţia Clasicii Literaturii Universale. Am început cu primele cărţi ale colecţiei, cele apărute prin anii '50, Erau volumele verzui, cu arabescuri pe copertă, iar titlurile erau scrise cu litere verzi într-un tablou central. Foile erau gălbui şi groase, iar literele aveau corp mare şi claritatea unei oglinzi. Tînîndu-le în mînă aveai senzaţia că te afli în posesia unui obiect frumos.

Din Diderot m-am oprit mal mult la Pa-radoxul despre acţor, la „Saloane" şi la „Eseurile despre pictură". în ciuda faptului că Diderot credea că desenatori buni sînt mulţi, în timp ce colorişti sînt puţini. în timp ce cu Jack se dovedea contemporanul lui Voltaire, cu eseurile

critice rămînea contemporanul lui Boucher, Greuze, Chardin..

Torquato Tasso, a cărui bibliografie era mai palpitantă decît opera. Spre deosebire de Ariosto, Tasso a plătit scump limbuţia. Alfonso d'Este l-a închis opt ani la ospiciu. Se spunea totuşi că adevăratul motiv ar fi fost dragostea dmtre poet şi sora prinţului, Eleonora. Goethe specula şi el cam acelaşi motiv într-o piesă de teatru.

La Leopardi am reţinut de peecopertă că era un „clasic printre romantici". In *Mici Opere Morale* refuza exaltarea romantică, deşi îi era contemporan. Se spunea că era atît de sceptic din cauza infirmităţi sale. îmi plăcea mai ales că Leopardi se silea să creadă şi el în perfecti-bilitatea omului şi asta numai pentru că era contemporan cu romanticii. Descoperea tardiv că fericirea s-ar putea să-ţi vină din clipa cînd nu mai contrazici adevărurile în care crede secolul tău.

La Virgiliu apreciam începutu.1 plin de simplitate, ca şi la Homer.

Enea era speranţa Zenaidei, fiind cel care reuşise să evadeze din Troia. Cu toate astea, nu puteam să-l includ în visele mele. Era inac-ceptabilă pentru mine acea Creuza,

rămînînd părăsită pe ţărmul Troiei şi mai ales nefericita Didona dîndu-şi foc din dragoste pentru Enea. în schimb, Andromaca, nefericita soţie a lui Hector, îmi dăduse idei noi. Mai ales că după căderea Troiei devenise sclavă.

Din Aristofan am recitit doar *Broaştele.*

160

CVL romanul spaniol am trecut la volumele din anii '60, a căror copertă se simplificase. Cuprindeau un singur chenar pe margine iar scrisul era mare, îngust şi înalt. Sub titlul cărţii, era desenat un glob fragmentat de meridiane, iar deasupra lui o carte. Ulterior coperta s-a împărţit în două; în prima era portretul autorului, iar în cealaltă reproduceri din tablouri. *Nuveîele exemplare* ale lui Cervantes aveau pe prima copertă Micul dejun iar pe cealaltă Bătrîna prăjind ouă, de Velasquez. *Guzman de Alfarache* era ilustrat cu Triumful lui Bachus. Cloşarzii spanioli îmi plăceau mult mai mult decît cei ai lui Beckett. Erau veseli, optimişti şi în general erau făcuţi să înveţe ceva din peripeţii. Romanele lui Cervantes îmi plăceau mai ales prin mişcarea dezordonată, haotică a personajelor. Felul în care-şi aminteau trecutul doar de dragul de a povesti ceva şi cum îşi propuneau o ţintă doar pentru ca viitorul lor să capete sens. Romanele picareşti dădeau răspuns la întrebări pe care nimeni nu şi le mai punea. De aceea *Muncile lui Persiles* mi se păreau mai eficiente decît orice carte de filozofie. Descopeream în plus farmecul prologului. Era singura dată cînd îl priveai pe autor direct în ochi. încălcînd uzanţele bunei cuviinţe era primul care-ţi făcea onoarea de a-ţi întinde mîna.

La Mateo Aleman găseam pe prima pagină o încuviinţare de la cenzură şi nemaipomenita remarcă „Totdeauna plebea are prieteni de proastă calitate'". în Guzman, evreul, descope-ream încă un obsedat de obîrşie.

161

Am trecut apoi la romanul englezesc de secol 18, la scrîitorii cu pana. Numai astfel se explica nesfirşita lor răbdare şi sfătoşenie. Nu se plictiseau niciodată să dea amănunte şi să reia ce s-a mai spus.

îi aveam pe Tackeray cu *Istoria lui Pendenis,* apoi Samuel Butler cu *Ernest Pontifex.* îmi plăcea felul cum erau descrise acele mici defecte care-i transforma pe eroi în monştri. Englezii scriau cel mai bine despre calităţile cultivate în exces. De aceea îmi era atît de simpatică mătuşa Alethea care credea că „nici un lucru nu e bine făcut şi nu merită făcut dacă nu-l realizezi relativ uşor".

Maliţia facea din baroc un stil suportabil. Aşa am reuşit să citesc integral *Pentameronul* lui Giambatista Basile, structurate după mo-delul *Decameronului,* singura carte pe care o sănsem din Opere Complete.

într-o duminică s-a produs cea mai plăcută întîlnire a mea cu Stendhal. Prin definiţia dată de el egotismului m-am îmbogăţit esenţial. *Viaţa lui Henry Brulard şiAmintiri egotiste.* Filele erau pline de schiţe facute de mînă. Stendhal îşi desenase camerele din toate oraşele şi străzile pe unde trecuse şi se întîmplase ceva esenţial în viaţa lui. Pentru a anihila ceva dintr-un cumplit adevăr, acela că adevărul

faptelor nu corespunde cu cel al sentimentelor. Mă convingea cu tristeţe că un om nu se schimbă niciodată esenţial. Toţi păstrăm aceleaşi obsesii şi temeri la cincizeci şi trei ca şi la optsprezece ani.

Şi iar autori engezi. Nici unul din ei nu scăpa \ de tentaţia pamfletului. Nici Tobias Smollett în| *Roderick Random* nici Fielding în *Joseph*

162

Andrews, parodie la *Pamela* lui Richardson. la-tă-l pe inocentul Joseph trecînd prin atîtea necazuri numai pentru că este fratele Pamelei, căreia virtuţile îi aduc numai necazuri. Ştiu ce reputaţie aveau englezii. Dar cred că al lor era umorul cel mai fin. lar picarii englezi rămîneau cei mai cinstiţi oameni.

Dar cu romanul picaresc nimerisem tot timpul filiera inversă. Astfel îi citisem întîi pe *Roderick Random* apoi pe *Joseph Andrew* după care ajunsesem la trupa de comedianţi a lui Pizmă şi Şorţu. Scaron, în loc să înceapă seria, o încheia.

Am gasit apoi două cărţi care m-au refuzat de la început, de cum le-am citit titlurile, *Faraonul* lui Boleslaw Prus şi *Logodnicii* lui Manzoni.

La Cemişevski am făcut o mutare inteligen-tă. Ain neglijat prefaţa linguşitoare a lui Marx şi aceea şi mai dulce a traducătorului şi am descoperit la el cel mai simpatic ridicol, pe Ral-metov, precum şi pe cei mai binevoitori soţi, Kirsanov şi Lopuhov.

Strindberg descria cea mai călduroasă lume rece.

La Novalis mă împotmolisem. Niciodată nu avusesem chef să mă cufund în meandrele viselor altuia. Dacă mă enerva ceva atît de tare în literatură, acesta era suprarealismul, frag-mentarismul oniric. Mai ales că felul în care se cufunda Novalis în Orient nu-mi convenea absolut deloc. Visele lui nu se suprapuneau în nici un fel alor mele.

în Poe descopeream originea culturii postmodeme, a filmelor americane de sfirşit de

163

secol 20. Castele gotice, stafii. America îşi cultivase prea devreme gustul pentru ocultism.

Apoi am intrat cu plăcere în lumea greacă a lui *Dafnis şi Cloe.* Viaţa în Lesbos şi trecerea anotirnpurilor, iată ce mă înconjura.

Thomas Nashe cu *Peripeţiile năpăstuitului călător.* N-am întîlnit niciodat o mai mare atenţie dată unui gest. Acela al unui hangm de a-şi pipăi nasturele.

Şi iar mă întîlneam cu cărţile engelzeşti, cele cu aromă tare. Nicăieri motivul călătoriei nu era mai iubit şi mai des ca în Anglia acelui secol. • Tobias Smollet, Joseph Conrad, Thackeray, Fielding, Richardson, Georg Forster, Adalbert Stifter, Anthony Trollope, Daniel Defoe.

Cum de erau englezii atît de bine repre-zentaţi? Retrăiam preferinţele unui om de care nu aveam habar. Era clar că tipul avea o ne-sfirşită răbdare. Sau poate că posesorul bi-bliotecii fusese un copil infirm căruia părinţii încercau să-i facă viaţă rnai uşoară.

Au venit la rînd cîteva cărţi care te în-demnau de la început să le ţii închise. Schiller, Wieland. Şi alţii care rămîneau şi ei în afara uşii, Lope de Vega, Marivaux, Abatele Prevost.

Bietele cărţi deveneau o pedeapsă. Era atît s de trist destinul lor. Despărţit total de cel al| autorilor lor, care trăiseră poate o scurtă clipă de eufbrie. ;

Mi-a plăcut *Gora* al lui Tagore. Desfaşurarea; lui în imagini şi ideea exprimată cu claritate că' orice religie golită de conţinut redusă la formăj devine extremism. Gora rămînea legionarulj blond al hinduismului.

164

Ceea ce nu-mi plăcea la noua mea îndelet-nicire, chiar aşa practicată diletant, era că îmi limita poveştile proprii, mi le secătuia. Cu cît citeam mai mult, cu atît se îngrădeau faptele de vitejie ale eroului meu. în ciuda voinţei mele, iuarn act de faptul că nu se poate. Trebuia să ţii seama de o grămadă de detalii. Ca de exemplu de condiţia femeii în Orient. De faptul că Zenaida nu putea regreta infinit castelul lui Priam, nici biblioteca unde nu avea acces, nici aşa-zisele călătorii ale caravanelor, nici indecenta goliciune. Apoi, viaţa în Grecia nu era nici ea chiar atît de lepădat.

Cel mai preţios ajutor mi l-a dat Christopher Marlowe. Cu *Tamerlan cel Mare* mi-a oferit cel mai frumos spectacol. Nu există scenă de dragoste mai puternică decît aceea dintre Zenocrate, Tamerlan şi Agydas. In tiinp ce Agydas, îndrăgostit de prinţesa egipteană, incearcă să-i sădească în suflet revolta şi ura faţă de Tamerlan, Zenocrate se declară fidelă şi profund îndrăgostită de lotrul scit care o ţine de ibovnică şi nu de soaţă. Tamerlan se apropie, o ia de mînă pe femeie şi iese cu ea uitîndu-se în ochii lui Agydas. îmi plăcuse începutul relaţiei. Barbarul scit o răpeşte pe Zenocrate, îi fură comorile, dar se îndrăgosteşte nebuneşte de ea. Mai departe însă lucrurile ies din poveste. Zenocrate devine o sclavă a iubirii lui Tamerlan, îi face fii, îl urmează şi-l veghează prin stepele Asiei. Nu cere niciodată nimic pentru ea. Intre tatăl şi iubitul cu care se războieşte, ea este cea mai frumoasă femeie.

165

Şi din nou. o serie de autori nedoriţi, Conrad Ferdinand Meyer, Eliza Orzeszkowa, luri Bondarev.

Theophile Gautier. în *Arria Marcella* am găsit o replică la aceea celebră a lui Solomon „Nimic nu e nou sub soare — spuse Fabio. Poate că o fi ceva sub lună - răspunse Octavien". Apoi despre Paris care contmuă să o răpească pe Elena într-o regiune necunoscută a spaţiului. Orice faptă, lucru, gînd căzut în oceanul universal al lucrurilor stîrneşte cercuri care se lărgesc pînă la hotatele eternităţii.

Giovanni Papini - *Gog*. „Un amestec peri-culos zăcea în el". Dar Gog nu mi se părea un monstru. Gog era victima poftei lui de diver-sitate.

Am ajuns apoi la cărămizile Secolului **XX.** *Copacul care va dăinui,* de Jose Maria Arquedas. De data asta patetismul blestemelor, al rugilor celor damnaţi depăşiseră limita suportabilului.

Piesele lui Seneca păreau acele scrieri ad usum delfini din operele grecilor.

Treizeci de ani era o vîrstă prea fragedă ca să fii atent la

fiecare cuvînt din piesele lui Eschil, Euripide chiar dacă aveam timp be-rechet. Numai răzleţ mi se lumina cîteva cuvinte „îi rog pe zei să pună capăt chinurilor mele".

Fără entuziasm îl citeam pe Lucian din Samosata, despre care se spunea că este primul gazetar.

La Mark Twain îmi plăcea felul cum cele mai grozave întîmplări le trăiesc oamenii banali. Cum fiul unui potcovar, „nesentimental care va;

să zică", ajunge să călătorească în timp, la curtea regelui Arthur.

Două sute de ani peste *Istoria lui Buffon* era o cifră ucigătoare.

Bulat Okudjava, *Călătoria diletanţilor*. „Chiar şi diletanţi călătoresc. Chiar şi cei care uită sau nu ştiu să-şi pregătească pînă la capăt cele mai mici detalii pleacă la drum. Ei vor fi depăşiţi de profesionişti, dar ce importă, dacă au avut atîta curaj să plece de acasă".

Sfirşitul lunii aprilie mă găsise citind *Pluta de piatră,* în care Jose Saramago scrisese o propoziţie şi în limba română: „Şi noi sîntem iberici".

De la fereastră m-a surprins într-o dimi-neaţă verdele grădinii. Mugurii plesniseră demult, iar vîrfurile copacilor erau deja au-reolate de albul florilor. în fiecare zi soarele acoperea satul cu o abureală sticloasă, deoarece pămîntul mai păstra ceva din răceala iernii. Vaporii de apă, neimfestaţi încă de praf, se ridicau la cer în valuri, o dată cu mirosurile nedefinite ale acestui anotimp. Era şi polen, era şi fum, era şi tămîioară, era şi mîlul gros al revărsărilor. Lemnul umed, pămîntul negru, clisos, porţile ruginite, aleea murdară, casa naşei cu harta puţin ciuntită a Africii, copacii uscaţi pe o parte, înverziţi pe cealaltă, toate exalau mirosul trezirii din coşmar. Fiecare adiere de vînt, fiecare picătură de ploaie ne convingea pe toţi că nu am murit încă. Inutilă risipă, dar eram vii.

Era, desigur, luna mai. Nu ştiam exact data. Prin plecările şi sosirile lui George nu reuşeam să contabilizez cu precizie decît zilele săp-

tămînii. Atunci cînd mi-am dat seama, cu aproximaţie, că împlinisem un an de la sosirea mea aici, era miercuri. De două zile plecase George şi peste alte trei urma să se întoarcă. Era tot ce ştiam de foarte multă vreme.

Am lăsat în mijlocul patului grămada de cărţi şi am ieşit să mă plimb pe uliţe. Mi-am pus un pulovăr gros de lînă şi cizmele de cauciuc aduse de George şi fară de care viaţa de aici nu putea fi concepută.

în dreptul fintînii am auzit cucul cîntînd. Pasărea asta fusese întotdeauna de nevăzut. Era pasărea absolută a smgurătăţii. Mă opri-sem în mijlocul drumului şi mă uitam de jur împrejur. Pe firele electrice, înşiraţi ca mărge-lele pe aţă, stăteau şapte guguştiuci.

Toată copilăria mi-a revenit, fară milă, în suflet. Ce rnă copleşea nu era nici imagine, nici amintire. Nici sunet, nici miros. Ştiam însă că ceea ce simţeam în acel moment era copilăria. Tot ce era esenţial pentru mine era aici. Altceva nimic nu se petrecuse.

Şi atunci? Ce era de făcut? Ce rost avea să rămîn sau să mă întorc? Nu mai aveam pe nimeni nicăieri. Nu mă aştepta şi nu mă dorea nimeni. Ileana, Mihai, Daniel? Trăiau în memoria mea la fel de vii sau de morţi ca bunica sau tuşa

Cecilia. Eram debusolată de estompa-rea, de ştergerea graniţelor dintre ce era şi ce fusese. Nu întrezăream nici un motiv de bucurie sau tristeţe. Şi asta însemna, desigur, nefericire. Exact ca acum un an, cînd credeam că Mihai şi iubita lui erau de vină. ;

Am ocolit o uliţă plină de gunoaie şi amj ajuns în capătul viei. De sus, de pe costişă, am|

168

văzut un firicel de apă curgînd prin albia plată a rîului, dincolo de care urca livada de pruni. Nu era absolut nimeni în cîmp. Viile erau toate în paragină, chiar la vremea cînd trebuiau să fie de mult tăiate şi legate.

Ce pustietate!

M-am întors acasă. Frigul mă rebegise. Era o zi rece în care soarele nu răzbătea prin stratul groş de nori. Stătea să plouă.

In cameră am dat drumul radiatorului şi filtrului de cafea. Am intrat îmbrăcată sub plapumă şi am adormit. Fără să intru nici o clipă în poveşti. Pentru prima dată mă plic-tiseau. Nu le mai vedeam rostul. Mă săturasem să fac dragoste, să fiu fericită şi să-mi fie cald doar în vis.

Cînd m-am trezit, senzaţia că nu mai am nimic era la fel de putemică. Am băut cafea. Mi-am aruncat ochii pe fereastră. **In** cameră era cald. Dar totul era degeaba.

Peste cele trei zile, îl priveam pe George, înaintînd vesel pe alee, cu braţul plin de cărţi. Cum putea să fie atît de fericit văzîndu-mă? Crezînd că şi eu mă bucur să-l văd. Că mă bucură acele file prăpădite, galbene, casante ale Bibiliotecii pentru toţi? Doamne, doar pentru proşti viaţa putea să fie atît de frumoasă.

George, sînt gata să fac gesturi necugetate. Nu să mă omor pe mine, ci pe tine. Să te tai în bucăţele, să te ascund în pivniţă şi să las viermii să te sfişie. Să trăiesc în fiecare zi cu mirosul stîrvului tău.

George despăturea ambalajul unor prăjituri cu frişcă. Desfăcea dopul unei sticle de coniac şi picura cîţiva stropi în ceştile de cafea. Aprindea

169

două ţigări. Şi zîml ea privindu-mă aşa cum eram, murdară, cu mătreaţă, mirosind a urină şi a transpiraţie.

George, am să te dai mărunţel. Am să încep de la gît, exact de acolo de unde gulerul îţi freacă uşor mărul lui Adam. Şi am să zăbovesc asupra nasului tău lung, a obrajilor ofiliţi şi a buzelor prea mari.

George scotocea pe fundul ultimei genţi. Imi adusese spray, săpun, lenjerie, două rochii şi un halat gros. Miroseau atît de frumos. Hainele erau atît de moi, de pufoase la pipăit. Ah, şi o pastă de dinţi. Blend-a-med. Cît de mentolată era! Ah, reparase şi radioul!

Ştia prea bine că sînt robită obiectelor. Că toate fiinţele vii puteau fi ademenite cu ele şi că viaţa lor avea farmec doar prin ele. Că nimic nu te poate aduce mai repede la viaţă decît mirosul unui parfum sau pluşul unui halat de baie cu o rnonogramă brodată pe buzunarul de sus. Că puteai uita pentru cîteva clipe de putreziciunea din trup cu răcoroasa pastă de dinţi. Că toată tristeţea putea fi risipită cînd probai în oglindă o rochie nouă. Se inventaseră atîtea trucuri care să nu te lase să mori, care

să-ți prelungeas-că artificial viața.

IUNIE

în luna iunie am renunţat definitiv la citit, cu toate că în fi-ecare săptămînă, George îmi aducea alte şi alte cărţi. Epuizase cele o mie de volume ale Bibliotecii pentru toţi, cu copertele roşii sai-i albastre ale începutului de serie, de acum o sută de ani şi cele cu copertă colorată, editate după anii '50. Ajunsese la colecţia de artă, Meridiane, cu cîteva sute de lucrări de istoria artei şi peste o sută de albume. Le schimbam locul şi ordinea ca să nu-şi dea seama că RU le mai citeam. Destinul lor era la fel de trist şi de inutil ca al meu. Dacă mi lăsai totul baltă să le citeşti pe toate, nu avea rost să pierzi timpul cu nici una. Pentru că citind la întîmplare, aveai puţine şanse să nimereşti ce trebuie. După atîtea cărţi vorbăreţe, stufoase, vărzoase, după romanele picareşti şi cele englezeşti de o mie dp pagini, eram copleşită de faptul că nimic nu era nou în afară de copertă şi autor. Scoase de pe raftul bibliotecii, bietele cărţi, ca şi bietele mele poveşti, nu aveau nici un rost.

e

Trăiam din nou în exterior. Ca orice creatură Primitivă, iubeam doar vara. Pentru că de-

pindeam de căldura şi de foloasele ei. Noi, primitivii, nu puteam trăi decît în exterior. Leneveam la soare şi ne hrăneam cu puţinul care ni se oferea de-a gata. Aici se oprise evolu-ţia mea.

îmi instalasem din nou scaunul şi masa în grădină, sub mărul înflorit. Mica suprafaţă pe care o plantasem anul trecut era acoperită cu o încrengătură de vrejuri uscate, întreţesute de lujerele plantelor vii. în toată grădina se dădea ultima bătălie înainte ca buruienile să acopere, să înghită definitiv uscăt'urile. Via devenise din nou un lăstăriş agresiv, o pădure ecuatorială plină de necunoscut. Frunzele plantelor ce mă înconjurau din toate părţile erau invadate de insecte necunoscute pe care le vedeam pentru prima oară. Licorni cu coarne complicate, gîndaci cu elitrele cemişii, fără strălucire, alţi gîndaci maronii, păroşi, ploşniţe uriaşe cu aspect grunjos, asemeni cartonului gudronat. Pînă şi inofensivele buburuze îmi păreau schimbate, mari, violente, cu zborul zgomotos. Se vînau, se ucideau şi se devorau unii pe alţii pînă îi găsea ciocul păsărilor.

Deasupra mea dădeau tîrcoale roiurile de albine. Mă întrebam pentru cine continuau să trebăluiască harnicele insecte. Oare nu era timpul să se sfîrşească şi corvoada culegă-toarelor de polen? Mai exista cineva în sat care avea stupi, sau faceau zeci de kilometri inutili pînă la florile din grădina mea pentru a umple un fagure sălbatic?

i

Pentru prima oară am simţit lipsa lui; Daniel, singurul care mai deranja îmbrăţişarei

plantelor şi care distrugea periodic muşuroaiele de furnici.

George îmi vorbise încă din mijlocul iernii despre intenţia lui de a-mi construi un WC nou, mai aproape de camerele unde mă instalasem. Nu-l luasem în seamă. Dar

într-o sîmbătă dimi-neaţa se apucase de această dificilă treabă pe care la noi în curte o facuse tot timpul altcineva. Nu se ştie cum, dar părinţii mei nu se socotiseră niciodată în stare de această treabă murdară. Muncise din greu o zi întreagă. Pe măsură ce adîncea groapa, pămîntul devenea roşu şi cleios şi-i dădea de furcă. Bucăţile de pămînt umed şi gras ca o bucată de unt i se lipeau de cazma, făcîndu-i munca şi mai dificilă. Devenea tot mai greu să arunce în sus resturile săpăturii, de aceea încărca pămîntul în ligheane şi găleţi, după care le golea peste marginea gropii.

Mă uitam nepăsătoare cum asuda aruncînd lopată după lopată pămîntul plin de rîme. Greu mi-am dat seama de marea schimbare pe care o făcuse. Cum de era posibil să văd din faţa casei, de sub mărul unde stăteam în spatele casei? George spărsese, nu ştiu cînd, peretele care unea ultima bucătărie de cele două magazii. Cmeva îndrăzmse să demoleze, într-un. loc în care totul se prăbuşea de la sine. Dacă exista o teamă ancestrală întipărită în fiecare individ eta era teama de a-ţi schimba casa, patul, locul unde-ţi faci nevoile. Refuzam să înţeleg cum de î'euşise să facă o asemenea ispravă de unul engur, dar îi ieşise. Spărsese în două şirul lung de construcţii care părea acum un tren de "larfa, despărţit, la mică distanţă, de locomotiva

sa. Dacă acolo socotise el de cuviinţă să plaseze' WC-ul, nu avea decît. Putea să facă absolutj orice. Avea încuviinţarea mea să dărîme tot, să' devină duhul meu eliberator, să mă scape de;
povara dărăpănăturilor. |

M-a rugat apoi să-l ajut să mute vechea cuşcă de placaj, înclinată într-o parte, pe care n-o mai folosisem de la venirea mea aici. Nu avea rost, i-am spus. Cu noul meu sistem de locuit îmi era mai greu să ajung aici decît în fundul curţii. Ba n-o să fie greu. Va funcţiona „ideea" că este mai aproape de casă, zicea George. Şi cînd zicea ideea, rostea apăsat cuvîntul, ridicînd un deget în sus, subliniine faptul că era o glumă, dar o glumă în care| trebuia să cred. |

A dezmembrat de unul singur cuşca, a mutat-o bucată cu bucată şi a reclădit-oj adăugîndu-i cîteva scînduri şi o placă de azbestj drept acoperiş. I-a montat un suport pentru hîrtie igienică şi a agăţat de el un ziar. Pe tron a fixat în cuie, o blană roasă de capră. Apoi s-a închis înăuntru. Cînd a ieşit, a ridicăt victorios două degete în sus.

În unele zile, aerul dur al sfirşitului de primăvară, limpezimea şi curăţenia în car< pluteau lucrurile din jur îmi ridicau vălurile d(pe creier. în celulele sale se produceau acell scîntei care tulburau universul la formarea sai| distrugerea stelelor, a cometelor, a quasariois! Se petrecea ceva m mintea mea, dar mă trezea] tot uitîndu-mă la albine, întrebîndu-mă unde'. era stupul. Dacă strălucea un gînd, da(înţelegeam ceva, pînă să apuc să-l codific

pierdea deja în masa spongioasă a creierului, în memoria infinită, de iinde erau puţine şanse să se mai întoarcă. Singurul gînd conştient era că, poate, ruptă de mulţime, scăpasem de defectele ei, că reuşisem să-mi recapăt luciditatea, judecata şi inteligenţa umană singulară. Mă simţeam la un pas de a afla ce caut. Căutarea mea nu viza acest loc şi nu avea decît o mică legătură cu venirea mea în acest loc. Dar aici se oprea intuiţia mea.

Astfel de clipe, în care mă trezeam gîndind la mine, cea adevărată, erau rare. Cu fiecare sosire, George facea eforturi tot mai mari să mă aducă în mijlocul mulţimii. Cele două zile cît stătea cu mine, dădea radioul la maxim, ştiind ca numai spărgîndu-mi timpanele, şirul de vorbe avea şanse să ajungă la mine. Ascultam ştirile: nemulţumirile din guvern, reformă, corupţie. Eram dinenou manevrată prin imagini impuse din afară. îmi revenea treptat memoria colectivă. lar iubirea lui George mă obliga, îmi impunea ascultare. Din păcate, scăpasem de indiferenţa celorlalţi.

Şi pentru ca această rea prevestire să se împlinească, spre sfirşitul lunii iunie, m-am trezit înconjurată de toţi. într-o duminică la prînz s-au adunat în curtea mea George, Ilie, Mihai, Daniel şi Ileana. George venise cu un Bnop de roşii să le planteze, Ilie venişe să se culce cu mine, Mihai să mă ia acasă. în acest eop îl adusese şi pe Daniel, care se obişnuise stît de mult la Buzău, încît îi spunea verişoarei wele, mamă. Fiecare se întreba cine era celălalt şi ce rost avea acolo. Cu excepţia Ilenei, care

175

înţelegea tot şi se amuza. Stăteam amîndouă deoparte şi-i priveam fără să vorbim pe cei trei bărbaţi care se simţeau înşelaţi şi erau furioşi pe mine. Ileana chicotea alături: „Nu e chiar aşa rău aici".

Cine trebuia să plece şi cine să rămînă? întrebarea îi ţinea pe loc, îi paraliza. Care dintre ei avea drepturi mai mari asupra mea?

S-au aşezat toţi trei în jurul mesei de sub măr. Eu şi Ileana am adus pahare şi farfurii cu pîine şi mezeluri. George a turnat în pahare vin roşu, adus de Ilie. Vorbeau de micul accident pe care îl avusese Mihai pe drum, la ieşirea din j Alexandria. La o intersecţie, o maşină îi turtise aripa din partea dreaptă. După o oră petrecută unul în umărul celuilalt, Mihai s-a hotărît să pună ordine în această situaţie ambiguă, pe;

care luase decizia să o trateze drept normală. A venit lîngă mine şi mi-a zis timid:

— Ar trebui să-ncepi să-ţi strîngi lucrurile. Plecăm.

Toţi ceilalţi mă priveau în tăcere. Poate că dacă ar fi făcut altceva în acel moment, m-aş fi ridicat şi aş fi intrat direct în maşină. Dar felul în care asistau la spectacol m-a facut să amîn| acest final. Gestul meu, demn de reţinut a fost o clătinare din cap şi o clipire din ochi. Nu mă întorceam cu el, nu de bunăvoie. Nu mai vroiana să-mi beau cafeaua pe balconul de la etajul 10, deasupra cartierului de case al Rahovei. Nl| vroiam să mai văd fluturii moliilor zburîne haotic printre mobile. îmi revenea atît de reped| memoria acestor lucruri care mă ucideau înce fară să o fi. ştiut.

176

Ileana ină aproba, privindu-l ironic. înre-gistra gestul meu ca pe propria ei victorie. Tot timpul, de cînd ne întîlnisem prima oară pe holul facultăţii, pînă cînd ne luaserăm diplo-mele, fară fast şi fără bucurie, de la secretariatul facutăţii, Ileana mă pregătise pentru cinism şi refuz. Pentru că era mai mare ca mine cu cinci ani, se declarase de la început rnaestrul meu spiritual. Nici nu era greu cu o persoană atît de goală de conţinut cum eram eu. Faptul că Ileana nu mă iubea deloc nu mă afecta. Eram cea mai veche prietenă a ei, dacă mă puteam numi aşa, şi perseverenţa mea în a continua relaţia i se părea şi ei o comoditate. De la o anumită vîrstă pentru oricine este dificil să-şi facă noi

prieteni. Devenisem pentm o ea o prezenţă la fel de obişnuintă ca aceea a pisicii sau a cîinelui. Şi toate acele stări care se con-sumaseră între noi, de la dispreţ la indiferenţă, se citeau acum în zîmbetul Ilenei. Lipsa de revoltă a răspunsului meu o convingea că nu m-am schimbat şi nu mă voi schimba niciodată esenţial. Dar după atîţia ani aveam în sfirşit curajul unei mici răutăţi. Dincolo de carenţele educaţiei, cel mai mare defect al meu era incapacitatea de a dispreţui pe cineva, de a justifica tot, de a da oricui şansa de a se salva în proprii mei ochi. Ceea ce în ochii Ilenei era d.e neiertat. Nimeni nu merita nici o şansă în plus. Tot ce era rău de la început trebuia smuls din rădăcină, dintr-o dată. Dacă relaţia cu Mihai se întrerupsese, nu merita să pierzi nici o clipă gîndindu-te la felul cum ai putea să o înnozi la loc. Mihai nu mai merita atenţie nu pentru că se

177

culcase cu o femeie. Putea la fel de bine să fie un criminal, era la fel de grav sau de puţin grav. Omul greşise şi nu era cale de întors. Data viitoare poate, într-o nouă relaţie, eu voi fi aceea care va fi prinsă în capcană şi trebuia să mă pregătesc să mi se facă acelaşi lucru. Felul în care trebuia privită o relaţie era o mică mostră a felului cum gîndea Ileana, pentru care duioşia, afecţiunea, încrederea erau „pisicisme" şi erau cu atît mai false cu cît erau mai dese şi mai evidente. lar eu, în derută şi confuzie, o întîlnisem pe Ileana, femeia care nu investise în mine nici iubire, nici prietenie, care-mi asculta confesiunile, bătîndu-şi joc de ele. Dar cît de sigură pe mine eram văzînd-o alături, privindu-l zeflemitor pe Mihai.

— Ce mai aştepţi?N-auzi ce zice? Cară-te! Nu era deloc greu să-i citeşti în ochi aceste cîteva cuvinte.

Ilie şi George gîndeau la fel, dar îşi bălăceau privirile în fundul paharului cu vin, pe care-l învîrteau în mînă pînă săreau stropii. Ilie era amantul care nu se băga între soţi, orice s-ar fi întîmplat între ei. Era genul care răsturna cu uşurinţă o femeie, dar a doua zi nu o mai saluta dacă era cu soţia lui alături. Era amantul care se ferea de fostele amante. După ce se consuma relaţia lor, între ei era imposibilă prietenia. în concepţia lui, soţul avea totdeauna dreptate. Orice i-ar fi reproşat Mihai, nu ar fi scos un cuvînt, nu s-ar fi apărat. Mintea lui de ţăran se blocase din cauza comportamentului soţului meu. Chiar nu bănuia că mă culcasem cu ei doi?

178

Şi în cazul ăsta, cum să nu-ţi bagi nevasta în ină-sa, ba să o mai rogi frumos să vină cu tine?

George părea cîinele gata să sară şi să prindă osul rămas de la masa celorlalţi. Dacă nu voi pleca cu Mihai şi dacă nu-l prefer pe lunganul cu păr creţ, atunci voi rămîne cu el. Nu era nici ruşine şi nici degradare în rolul lui secundar, terţiar. Răbdarea era arma lui. Orgoliul de a fi ales, preferat dintre alţii era atît de departe de el ca Planeta Jupiter.

Numai că şi pentru Mihai trecuse liniştita periodă a indiferenţei. Fără să se uite la ceilalţi şi fără să facă aluzii la prezenţa lor acolo, m-a ameninţat, mi-a amintit de acte, de şomaj, de bani, de casă, de tribunal, de copil, de tot ce face un coşmar din viaţa unui om. L-am ascultat toţi în tăcere. Indiferent de reacţia lor la reproşurile lui, mă ajutau să-l expulzez, nescoţînd nici un cuvînt. începeau să se opună cu toţii situaţiei normale. Ceea ce doream noi, ceilalţi, era

decăderea, iar eu eram încoronată regină a promiscuităţii.

Plecarea lui ne-a înveselit. Am scos din casă o altă masă, mai mare şi a apărut imediat un pachet de cărţi. Ilie avea la el unul întotdeauna. Paharele au început să se golească, iar muzica, cu volumul dat la maxim, viola tăcerea din jur.

Spre seară, am început să dansăm. George vroia doar cu mine. Sesizase privirile pe care şi le aruncau Ilie şi Ileana, pofta unuia pentru celălalt, pur carnală. Şi dacă era aşa, eu eram a lui. De ce să mă lase să devin ridicolă,' punîn-du-mă între ei?

Dar eu îl doream pe Ilie, care-şi recăpătase siguranţa de cuceritor. După plecarea soţului, singurul care-l intimida, îşi reluase locul de preferat al femeilor. Şi ceea ce-l stîrnea mai tare era atenţia pe care i-o acorda Ileana. Dar, înainte de a da frîu liber propriei pasiuni, prietena mea a încercat să mă ajute. Pricepea că am întîietate la afecţiunea lui. L-a încălecat pe George, l-a înlănţuit cu mîinile peste mijloc, încercînd să se îndepărteze cu el şi să-l bage în verandă. între timp, dansînd, eu şi Ilie ne apropiam de canapeaua de sub cireş.

Dar George s-a desprins cu forţa din îmbrăţişarea Ilenei. A venit lîngă noi şi mi-a pus o mînă pe umăr. Cu cealaltă l-a luat pe Ilie de braţ şi a început să-l tragă deoparte, cu blîndeţe. încerca să ne dezlipească fără pic de violenţă sau ranchiună. M-a luat în braţe şi mi-a aşezat capul pe umărul lui, cu tandreţe. Peste grădină se lungise umbra casei. După o zi încinsă, aerul începea să se răcorească.

Ileana a apărut lîngă noi, clătinîndu-se. Era atît de beată, dar cum să nu priceapă căjocurile se făcuseră şi erau din nou în favoarea ei?

IULIE

Luna iulie a fost deosebit de călduroasă. Aşa erau toate lunile de la mijlocul verii, toride, fără ploaie, fară vînt. Era luna în care se muncea cel mai puţin aici. Singura treabă mai dificilă era culesul şi înşiratul tutunului pentru că arşiţa atenua cleiul amărui şi lipicios de pe frunze. Le culegeam cu mama, înainte de răsăritul soarelui, după care nu se mai putea sta decît la umbră. De la ora 4.00, după-amiaza ne apucam să le înşirăm, una cîte una, faţă la faţă, dos la dos, pe un fir gros de cînepă, trecut prin urechile unei andrele mari, aplatizate. Bunicul le ascuţea de fiecare dată, bătîndu-le cu ciocanul pe nicovală, înainte de a ne apuca de treabă. Vîrful devena atît de tăios încît zile în şir purtam pe pielea degetelor crestăturile negre. Şirurile verzi şi grele le întindeam la uscat pe suporturi de lemn, sau pe zidurile grajdurilor. Era singura treabă la care o ajutam pe mama. Inşiratul frunzelor, cu atenţia mărită să nu aşezi nici una

altfel decît trebuia, îmi dădea senzaţia lucrului împlinit cu răbdare, ca aceea cu care furnica îşi construia muşuroiul.

Şi pe măsură ce aerul se încălzea, fructele se cocea-u, muştele şi ţînţarii înviau, căsuţa

părinţilor mei devenea un loc al orgiilor. Ilie se certase cu Petruţa care-l părăsise şi plecase la mama ei. Nimic nu mai punea acum stavilă întîlnirilor lui cu Ileana. Sîmbăta dimineaţa o aştepta la ieşirea din Bucureşti, pe şoseaua Alexandriei. Pînă ajungeau în sat se iubeau de cel puţin trei patru ori. Opreau maşina la marginea lanurilor de grîu sau închiriau, pe jumătate de oră, o cameră la cîte un popas. Cît timp stăteam împreună toţi patru, ei doi se sorbeau din priviri, îşi faceau semne obscene cu limba, se pipăiau, se îndesau unul într-altul. Apoi se ridicau brusc, intrau în casă la noi sau se duceau la Ilie. Cînd rămîneau, foloseau camera bunicilor şi făceau în aşa fel încît să auzim gemetele de afară.

Ileana nu comentase în nici un fel noua ei relaţie care era fosta mea relaţie. De vinovăţie nici nu putea fi vorba. Totdeauna îmi spusese că dragostea este o chestie de concurenţă. lar dacă eu sufeream, ce putea fi mai stupid, avînd în vedere că Ilie nu mă mai vroia.

— Dar, Ileană, aş fi vrut să-i zic, cum poţi să-ţi baţi joc de cea mai rezistentă iubire a mea pentru un bărbat?

•I

•e e

— Care bărbat, ar fi zis Ileana. Asta? Asta este un obiect de unică folosinţă, ca prezer-vativul.

— Dar începuse atît de bine.

— Toate lucrurile de genul ăsta încep bine şi se termină prost.

— Dar m-am gîndit atîta timp la el. ~ Cred şi eu, la ce ai fi putut să te gîndeşti tu decît la fleacuri. Eşti facută să te consumi pentru lucruri de nimic, fară importanţă. Pe

cine ai fi putut iubi decît pe cineva care nu merită?

— Chiar nimic nu merită retrăit?

— Absolut nimic, mai ales dacă te face să suferi.

Dar fără iniţiativa Ilenei, eu nu aveam curajul să deschid o astfel de discuţie. Vorbeam amîndouă vrute şi nevrute, oricum mult mai puţin decît mainte. Ea sesizase gelozia, dar şi amuzamentul cu care privearn relaţia lor,

Da, mă distra să asist la astfel de întîmplări acolo, unde căpătau gravitatea căderii unui meteorit. Nu ne vedea nimeni, dar nu se putea ca vina noastră să fie ştearsă, să nu se lipească la bulgărele mare al Vinei, care se pornise ca o avalanşă şi care ne grăbea sfirşitul. Trădarea, lipsa de respect faţă de celălalt şi faţă de sine erau la fel de grave ca incestul, crima, mutilarea, schingiuirea. Nu erau deloc fireşti astfel de treceri de la un partener la altul, nu se putea să nu plătim acest dispreţ faţă de morala dragostei. Se vedea bine că toţi o plătiseră scump. lar noi, eu şi Ileana, care deveniserăm niai indecente chiar decît maimuţele, cum urma să sfirşim?

Dragostea lor pur carnală mă îndepărtase şi niai mult de George. Acum, că ne despărţea un spaţiu mai mare decît cel al camerei, regretam pornirea mea de astă iamă. Nu ar fi trebuit în nici un chip să-i cer să ne iubim. De ce nu eram în stare să-mi controlez instinctele decît cînd era prea tîrziu? Cum puteam să dau înapoi? Şi chiar dacă o faceam, m-ar fi

ascultat.

li simţeam tot mai mult bătrîneţea. Para-dontoza lui urît mirositoare, trupul palid, ceros,

183

nu mă mai atrăgeau în nici un fel, mă deter-minau să-l accept doar pe la spate. Dar refuzul meu nu-l jignea. Era făcut să primească astfel de lovituri, ca o muscă fară aripi, închisă într-un borcan. Stătea tot timpul în preajma mea, ca o umbră. Nu vroia să mă cedeze lui Ilie şi facea încercări disperate să mă simtă a lui. De îndată ce îl vedea, mă apuca de mînă şi se lipea de mine. Singurele cuvinte pe care îndrăznea să mi le spună cu o mie de precauţiuni şi cu umilinţă, erau „Să nu te culci cu el".

Cu toată paza lui vigilentă, Ilie mi-a strecu-rat într-o zi un bilet scris cu ciocolată „Vin miercuri".

M-a surprins. Nu credeam că se mai gîndea la mine. Cu toate că eram o femeie mai atră-gătoare.decît Ileana, acest lucru nu contează prea mult în faţa unui bărbat obişnuit să schimbe partenerele. M-am gîndit multă vreme dacă să-l aştept ca o amantă, curată şi îngrijită, atît cît îmi permitea căldura şi praful, sau să nu dau nici o importanţă sosirii lui. Un lucru era sigur, nu mai eram supărată pe trădarea lui şi nici fericită pentru întoarcerea lui.

Dar exact la o secundă după ce a intrat în curtea mea, ne sărutam şi ne îmbrăţişam cu dor, iar după un miimt eram în camera de locuit, gata să ne aruncăm în pat. Cînd se afla în preajma mea îmi dădeam seama că Ilie rămînea ceea ce fusese dintotdeauna pentru mine,. mirele meu. Şi mirele meu va rămîne şi peste treizeci de ani. Nu era nevoie să-l iert pentru că nu făcuse nimic care să afecteze relaţia noastră, a cărei virtualitate plutise tot e

184

timpul în acest loc. Dacă-l scădeam pe Ilie, ce naiba mai rămînea?

Cu el îmi exersam din nou puterea recunoştinţei, chiar pentru lucruri de nimic, cum zicea Ileana. îi eram recunoscătoare lui Ilie, că se întorsese la mine chiar şi pentru cîteva ore. Că facea dragoste cu mine, chiar dacă simţeam că uneori o căuta pe Ileana în lungul şi-n latul trupului meu.

După ce s-a consumat actul dragostei noastre, de fapt doar pentru el, Ilie s-a aşezat pe marginea patului, cu spatele spre mine. Fuma fără să mă bage în seamă, ca şi cînd nu mai existam. De-asta îmi plăcea atît de mult de el. Pentru că era cel mai aproape de idealul meu de erou. Chiar dacă lucra la o seră, locuia într-un bloc şi nu facea toată ziua decît să se scoale, să mănînce şi să se ducă la serviciu, iar în drum să agaţe femei, Ilie era un erou. Prin bărbăţia închisă în el, prin nepăsarea cu care mă părăsea, mă abandona după ce mă sedusese. Se purta cu demnitatea unui animal care însămîn-ţează femela fără să-i pese apoi de creşfcerea puilor. După copulare nu făcea decît să caute alt harem, altă turmă. Nu aşa se născuse lumea? Fără

sentimentalism şi delicateţuri.

Şi cum stăteam aşa toropiţi, fiecare cu gîndurile şi suferinţa lui, am zărit-o prin fereastra deschisă pe mătuşa loana.

Ilie părea chiar mai speriat şi mai jignit de situaţie decît mine. încerca cu disperare să se îmbrace în grabă, să nu fie surprins aşa în Pielea goală de o femeie care habar nu avea cine era. Eu am aruncat pe trupul gol o rochie, fără să am timp să-mi iau şi chilotul, şi am ieşit din

casă în întîmpinarea mătuşii care nu apucase să-şi arunce ochii prin fereastra mult prea înaltă. între timp, Ilie s-a ascuns în ultima cameră, unde nu mai intrasem. de astă-toamnă.

Mătuşa venise să-mi aducă o pîine mare rotundă şi o pungă cu vişine, ultimele din acest an. Dintr-un şervet de in, mi-a întins o bucată veche de plăcintă, tare ca iasca, pentru că mătuşa frămînta numai cu aluat nedospit. Bine că nu intrase în casă, unde pe mese şi dulapuri zăceau mormane de pîine mucegăită, prăjituri uscate şi mezeluri stricate. Dintr-o hîrtie de ziar, mătuşa a mai scos cîteva bomboane pline de firimituri de pesmet. Erau pentru Daniel. Cînd i-am spus că plecase la Buzău, le-a băgat înapoi în buzunar în aceeaşi foiţă murdară.

Tuşa mă lua din nou la refec. De ce nu veneam deloc pe la ea? Cît mai stau aici? Tot nu a venit curvaru' să mă ia? Ca de obicei, vinovaţi erau ceilalţi şi nu cineva dintre ai noştri. Am făcut o figură tristă, deprimată şi i-am spus;

— Nu, mătuşă, nu a venit.

L-a bălăcărit niţel, pe urmă s-a ridicat să plece. Oricîtă bunăvoinţă avea mătuşa, nu putea întreţine cu mine o discuţie la nesfirşit. Dincolo de lucrurile strict necesare pe care trebuia să ni le spunem, ne era imposibil să;
găsim altceva, să vorbim despre viaţă, despre vreme. Am condus-o pînă la poartă. De-abia am| avut timp să-l averizez pe Ilie să se retragă de| la fereastra dinspre drum, unde fuma apleca peste pervaz.

Venirea tuşii ne stricase cheful, ne amintea di lucruri pe care amîndoi vroiam să le uităm. II fumase o jumătate de pachet de ţigări şi cu o se

nebună ataca şi restul. Mă întreba care dintre surorile tatălui era. Mi-a povestit apoi cum bărbatul ei îl urechease odată, cînd era mic.

Nu mai avea mult timp, trebuia să se întoarcă în aceeaşi seară la Bucureşti pentru că a doua zi lucra. Simţeam amîndoi că în timpul care ne mai rămăsese, nu ne vom mai putea apropia unul de celălalt. Singura soluţie ar fi fost poate sticla de votcă pe care o adusese cu el. Numai că el nu putea să bea.

— Nu e nimic, i-am răspuns, voi bea doar eu.

După ce mi-a întins sticla, s-a aşezat pe margmea patului. Am băut cîteva guri, am pus sticla pe masă şi am început să mă dezbrac, sigură pe mine. De cînd venisem aici o facusem de atîtea ori, încît căpătasem dexteritatea unei femei de stradă. Vrusesem să fug de dragostea vinovată a soţului meu, de trupul lui care nu mă mai atrăgea, crezusem că mă îndrept către o asceză necesară după atîta vreme de trai dubios şi cînd colo nimerisem chiar în braţele desfrîului.

Eram încă tînără şi nu aveam mari defecte. Sînii puţini

lăsaţi, cîteva fire de păr rigide înjurul mameloanelor, alte cîteva destul de lungi, între buric şi părul pubian, un colac subţire de grăsime în jurul mijlocului, o alună rnare, dar fară păr şi deloc dizgraţioasă sub sînul stîng, părul cam mare pe picioare de la genunchi înjos. Chiar dacă nu se culca cu mine, nici un bărbat nu putea să mă urască definitiv după ce mă vedea goală.

Ilie era, desigur, un bărbat vulgar. Ca toţi baieţii de la ţară. Dar la fel de bine, avea bunul simţ ancestral de a nu lăsa o femeie să ţi se ofere [m] gol. De a-i face o mare ruşine refuzînd-o. Deşi e mă mai dorea, a răspuns invitaţiei mele. Felul

în care mă pătrundea fară chef, înfuriat că nu poate termina mai repede, m-a convins de imensa lui onestitate masculină. Avusesem o părere greşită despre el. Nu putea face dragoste cu. j oricine şi oricînd. Nu moştenise chiar toate pomirile urîte ale tatălui său, în timp ce eu eram la fel de prostuţă si naivă ca mama mea, care nu se putea opune dispreţului celorlalţi, chiar atunci cînd îl sesiza. în imensa ei bunătate, mama îii ierta cu uşurinţă pe toţi.

In clipele acelea simţeam că pentru toată decăderea mea nu era vinovată genetica. Nimeni nu era vinovat pentru ce mi se întîmpla rău. Vina îmi aparţinea integral. Eu faceam greşeli, eu mă distrugeam. Eu nu eram în stare să produc nici o schimbare.

Ilie m-a părăsit fară nici un regret. Instinctul lui de la cincisprezece ani funcţionase fară greş. Eram o fată cu care nu merita să te încurci. Nu posedam nimic din ceea ce putea atrage un bărbat, iar împreunările mele erau întîmplătoare şi fară viitor. Eram rigidă, lipsită de tandreţe, timidă. Tot ce depăşea primul contact eşue lamentabil, pentru că deţineam toate acest calităţi ucigătoare pentru dragoste.

Am reuşit să plîng după atîta timp în car avusesem multe ocazii şi motive să o fac. Nu er nici plînsul salvator, nici cel al eliberării. Er plînsul uscat care-mi creştea dezamăgirea.

Cum se vor scurge alţi treizeci de ani din viaţ mea?

AUGUST

Luna august a fost şi mai deprimantă. Trăiam una dintre acele veri în care luna august este geamăna celei precedentă. Nimic nu anunţa apropierea toamnei. Căldura topea totul în jur, vînturile fierbinţi dinspre sud pîrjoleau plantele, smochineau fructele pînă rămînea numai pielea lipită de sîmbure, iar ploile erau un vis îndepărtat. Pe o astfel de vreme prolife-rau toate insectele şi viermii care se hrăneau cu zahărul din fructe, atît de uşor de procurat acum cînd apa se evaporase din miezul lor. Sin-gura bucurie era că seceta distrusese cuiburile de ţînţari din jurul bălţilor, uscate definitiv. Senle puteam să stau afară pînă tîrziu, îmbră-cată doar în tricou şi cu picioarele goale. Puricii dispăruseră şi ei, acum că lipseau animalele care să mi-i aducă. Rareori mai auzeam cîte un cîine lătrînd. Chiar şi perioada împerecherii Pisicilor trecuse neobservată, spre deosebire de Gopilăria mea cînd acoperişurile deveneau adevărate cîmpuri de luptă în războiul dintre "'iotani.

Ilie şi Ileana nu au mai venit tn sat. Pleca-eră amîndoi la mare. Ileana se despărţise

• -".ee•eeee"••e-:-•·îee⁹eᶠ'eˢ'•

definitiv de actoraşul ei care se întorsese la| Chişinău după absolvire. Nu se mutase însă la | Ilie, şi asta probabil pentru că nu fusese invi-l tată. Nu mă îndoiam că Ilie o pregătea discret pentru despărţire, lar Ileana răspundea demult avansurilor altui pictor, scriitor, ginecolog, medic veterinar, bodyguard, portar, medic legist. îmi imaginam ce coşmar erau pentru Ileana zilele petrecute cu Ilie pe plajă sau serile la cafenea. Cît îi lipseau nopţile petrecute în, grupuri, certurile, cîntecele, acuplările hazar-j date, pariurile scabroase, pedepsele fioroase IE Popa-prostu. Ileana stătea de dimineaţa pîne seara lîngă cineva care ştia cîte ceva despr< fotbal, despre flori şi îngrijea inutil o vie doar **p(** jumătate rodnică. Din cînd m cînd, chiar *şî* Ileana era pedepsită.

în luna august, George se instalase defimti\ la mine. Era în concediu. Mi-a propus sa mergem undeva, să-i urmăm pe Ilie şi Ileana la mare sau să mergem la munte. Strînsese suficienţi bani pentru o astfel de ieşire, în condiţii foarte bune. Putea să-mi ofere cîteva săptămîni într-un hotel confortabil şi mesele la un restaurant curat, fără gîndaci. Dar pe mine nu mă interesa, nu vroiam să ies de aici. Poat că de asta şi venisem, ca să nu mai părăses niciodată acest loc.

Preluase toate grijile casei. Gătea supe la pachet pe un reşou, punea masa, spăla vaselt Era ordonat şi curat, dar nu cu stridenţă. Ar \ reuşit să îndulcească traiul nostru oriunde. Pîni şi rufele ştia să le pună seara la înmuiat, c| detergent şi apă rece. El facea acum cumpE

turile de la magazinul lui Dinuţ. Lîngă zidul clădirii se adunau pe timpul verii ţăranii din împrejurimi, cu căruţe pline de roşii, dovleci, pepeni verzi. Preţul legumelor era în continuare atît de mic, încît George le lăsa mereu dublul sumei pe care o cereau. De multe ori vorbeam despre asta. Despre neconcordanţa dintre munca atît de grea a părinţilor noştri şi preţul derizoriu. la care le era evaluată. Probabil că lucrurile vor rămîne mereu cu fundul în sus aici. Noi nu vom apuca schimbarea.

La ferestrele camerei noastre, montase în pioneze o plasă de ţînţarie Zi şi noapte, geamurile rămîneau deschise. încăperea păstra un miros proaspăt, aerisit. Adusese lenjerii curate pe care, la dou-ă săptămîni, le spăla tot el. Pe jos aşternuse un covor de iută ca să putem sta în interior cu picioarele goale. Papucii ni-i lăsam dincolo de pragul uşii. Reluam obiceiul oriental al părinţilor noştri, de a nu intra niciodată încălţat în camera de locuit.

Tot ce era legat de bucătărie şi igienă personală se mutase în verandă. Spălase bine cimentul şi reparase spărturile. Pe o măsuţă joasă instalase un reşou electric, iar vesela o pusese într-un dulăpior. Găleata de apă era acoperită cu capac. Intr-un stîlp bătuse două cuie pentru prosoape. Pentru toaleta de dimi-neaţă, pregătea de seara ligheanul curat, plin cu ăpă. Adusese şi un mic frigider în care păstram Pină şi pungile cu macaroane. Numai aşa ăjunsesem să eliminăm din casă muştele, furnicile, gîndacii. Şoarecii plecaseră şi ei de Gind eliberasem camerele de ţesăturile din lînă.

Doar noaptea mai auzeam cîte unul tocindu-şi dinţii pe stîlpii acoperişului.

Dar multe zile, George şi le petrecea la casa părinţilor lui. Repara gardul şi acoperişul, curăţa pomii de crengile supraîncărcare cu omizi. Avea obiceiul să citească ziarul împru-mutat de la Dinuţ pe băncuţa de la poarta lor, aceea pe care îi vedeam mereu stînd pe mama şi pe bunicul lui. George nu se putea lipsi în ruptul capului de lume, de ştiri. Le asculta la fiecare buletin, pe toate posturile de radio după care le citea cu acelaşi interes, descrise cu zeci de amănunte, în ziare. Trăia cu teama că în lipsa lui se vor întîmpla lucruri esenţiale, va cădea guvernul, vor avea loc alegeri anticipate, din nou va sări dolarul, se vor scumpi chiriile, gazul, benzina, pîinea. II interesa tot ce era exterior lui, tot ce putea fi un spectacol de;
asistat, de comentat. Nu înregistra, în schimb, faptul că i se spărgeau dinţii şi rămînea cu bucăţi de smalţ în gură, că era hipotensiv, că îl chinuiau hemoroizii, că i se îndoia coloana:
vertebrală. Ochii lui erau îndreptaţi exclusiv în| afară. A-l obliga să se uite în el, să se întrebe ce şanse are legătura noastră, să-şi verificf sentimentele era o cumplită pedeapsă pe care (amîna atît cît îi stătea în putinţă. Se bucura d(serile cînd putea merge cu Dinuţ la cîrciumă s& bea o bere rece şi să-mi aducă şi mie una la întoarcerea acasă. De drumul parcurs cu bicicleta printre casele de unde muriseri oameni pe care oricum nu-i cunoştea. Singurelt morţi care aveau importanţă erau a mamei şj bunicului său. Şi în felul lui ţinea la ele şi 1<

respecta cum putea. în rest? Cum să fie afectat de lucruri

care nu avuseseră nici înainte nici un fel de importanţă?

Trăiam cu el un mariaj liniştit, comod, fară întrebări. Singurele lucruri despre care vorbeam uncori cu căldură erau foştii noştrii profesori şi orele petrecute m clasele întunecate cu miros de motorină. Mai ţii minte că mă uitam la tine cînd învăţam despre fecundarea plantelor, despre organele genitale feminine, despre Africa, despre extragerea rădăcinii pătrate, despre acidul clorhidric? Mai ţii minte mirosul sobelor de teracotă încălzite cu cărbuni, bălţile în care ne spălam cizmele înainte de intrarea în clase? Că iarna te însoţeam pînă la poarta şcolii să te apăr de bulgării de zăpadă? Că o dată ţi-am furat căciula şi ţi-am dat-o peste două zile? Că nu te prea iubeau profesorii? Că veneai cu temele nefăcute?Că nu aveai răbdare să aştepţi în linişte sfirşitul orelor de fizică?Că într-o zi ai început să plîngi şi să-mi povesteşti că mama ta l-a părăsit din nou pe tatăl tău?

Acum că Ilie nu mai venea, slăbise şi supravegherea lui. Poate şi iubirea.

193
SEPTEMBRIE

Dar nu, iubirea nu.

în ciuda neglijenţei, a mizeriei şi a celorlalte defecte pe care le înregistra în tăcere, George contimia să mă iubească. In timp ce Maria şi Zenaida se temeau sau priveau nepăsătoare sau nu înţelegeau pasiunea bărbaţilor lor, pe mine mă înduioşa, mă înmuia iubirea atît de servilă a lui George. Nu putea să se termine bine atîta devotament.

In luna septembrie, cînd i s-a terminat concediul, mi-a propus să vin să stau la Craiova. Dacă vroiam să lucrez, bine, dacă nu, puteam să stau acasă. Ştia cum putea să-mi facă traiul comod fară să fiu obligată să lucrez. După un îndelungat exerciţiu al sărăciei, George ştia micile trucuri ale vieţii de familie. învăţase care erau lucru.rile indispensabile şi mofturile care presupuneau cea mai mare cheltuială. Puteam 5& trăim acceptabil din salariul lui. Nu era nevoie să mişc un deget ca să fiu fericită. Pînă ea urmă, la asta rezumase George nefericirea "lea, la faptul că trebuia să muncesc.

Nu putea să mă lase din nou singură. •

195

Prima dată îmi mărturisea că nu înţelegeî ce vreau, ce urmăresc. Cît voi rămîne aici şi pentru ce?

Uitase definitiv motivul autoexilului meu. Mai mult ca sigur că nici nu existase unul. **îl** fabricasem eu, îl confecţionasem din scrupule,' grijulii cum eram toţi, noi ai noştri, pentru! respectabilitate. în mod sigur, Mihai nu avea (amantă, în mod sigur nu eu fusesem dată *afarS* din

serviciu.

Avea dreptate. Nu mai ştiam dacă existase un motiv adevărat. Dar cum să plec, cum să iau totul de la capăt?Cu el sau cu altcineva? La Craiova sau la Bucureşti.

In timp ce George îmi expunea planurile unui viitor liniştit, am auzit o bufnitură îngrozitoare. Am sărit amîndoi înspăimîntaţi de pe scaunele noastre de sub măr, gata să o luăm la fugă. Era cutremur sau se surpa cerul?

Se prăbuşise tavanul ultimei camere, aceea a cărei fereastră dădea în uliţă. în cădere, grinzile trăseseră după sine şi acoperişule Zidurile şubrede din paiantă cedaseră la şoc ş$ se turtiseră şi ele pe jumătate. Casa suferise og adevărată implozie, tot amestecul de pămîntj cărămizi, grinzi din lemn căzuse în interior cu zgomot, dar fară mult praf. Din fericire, între camera mea şi aceea distrusă mai era un mic antreu care nu fusese afectat decît pe jumătatc

Casa părea acum o corabie care începea să & scufunde. Sau un tren căruia îi sărise de pe şine ultimul vagon. Era uimitor cum de rezistaa atîţia ani, şi deodată o trăgea pămîntul în jos George spunea că din cauza vibraţiilor pe cai

le provocasem închizînd şi deschizînd uşile şi a ploilor care înmuiaseră pămîntul din care era clădită toată casa. Şi mai ales a neglijenţei mele de a nu proteja gaura din acoperiş. Dacă aş fi pus cîteva ţigle sau măcar cîteva ligheane în care să strîng apa... Dar cum să-mi fi adus aminte de vizita mea în pod din vremea cînd nu vroiam decît să mă culc cu Ilie?

La cîteva zile după această întîmplare şi după plecarea lui George, mi-am luat inima în dinţi şi am intrat în curtea celor doi bătrîni, din spatele curţii noastre.

Sforile din cînepă se întindeau în continuare, de la un stîlp la altul, pînă în spatele casei. Am intrat pe prispa umbrită şi ameprivit înăuntru pe geam, făcînd palmele căuş. In pat, se vedea un singur trup, învelit cu plapuma. Era întors cu faţa la perete. Care dintre cei doi bătrîni era? Am deschis uşa şi am intrat. Cu un zvîcnet de animal încolţit care m-a ţintuit în pragul uşii, a sărit drept în capul oaselor batrînul, legat cu o basma colorată în jurul ochilor.

— Tu eşti, Niculino?

îşi îndrepta nasul în direcţia mea, adulme-cîndu-mă.

Am ieşit repede afară, fără să-i răspund. Pînă am ajuns la poartă l-am tot auzit strigîn-d-o pe Niculina.

Ilie a venit la mijlocul lunii să culeagă via, însoţit ca şi anul trecut, de soţia şi cumnatul lui. De Ileana nici vorbă. Pe mine nu au venit să mă cheme la cules. După ce au terminat de pus "lustul în butoaie, m-a vizitat Petruţa să-mi aducă o farfurie cu struguri. Era veselă şi vorbea

despre tot ce-i trecea prin minte: despr< serviciul ei, despre faptul că vroiau să vîndăj vechiul apartament ca să-şi ia altul mai mare.J Nu a pomenit nimic de Ilie şi nu m-a invitat **la**| masă.

Ah! Trebuia să se întîmple, odată, ceva.

Simţeam din nou cum se apropia toamna de mine. Imi aminteam apropierea coşmaruriloi;

prin toate frunzele galbene, căzute grămadă în curte şi grădină, prin aerul rece de seară, prini bruma de dimineaţă. lar eu nu mai faceam decît să retrăiesc amintirea bunicului care murise de dizenterie fară ca cineva să-l ducă la doctor, a inundaţiei care înecase tot satul pe vremea cînd aveam

trei ani şi petrecusem cH mama două săptămîni pe acoperiş, a viziuniloi cu gîndaci şi mere lipite cu leucoplast de cînd zăcusem cu febră între viaţă şi moarte, a ţiganului Călin nepriceput şi băşinos, a primeloî zile de ciclu, a poveştilor cu dezvirginări pe care ni le băgau în cap femeile măritate, a naşterilol în chinuri, a cimitirelor din care se furau crucile pentru foc, a femeii nebune din colţ care nu-şi spălase şi nu-şi tăiase părul de zece ani, a laptelui fiert şi a brînzei puse la scurs, pe care le ocoleam ţinîndu-mă de nas.

Am început din nou să colind uliţele pustil ale satului. Căutam întîmplarea acolo unde *nv* existau decît amintiri urîte. Răscoleam toatt cotloanele din propria mea casă, din ruinek celorlalţi, căutînd ceva care să nu semene cu nimic din ce ştiam.

Culesul viei animase puţin satul. Vedeai ceva mai multă lume în jurul meu, dar nu fie

cunoscute. Şi arn descoperit vechiul miros de ţap ce inunda aerul de-ndată ce începea împere-cherea de toamnă. Mirosul de spermă animală, puternică, tăioasă plutea în aer peste tot, chiar şi acum după dispariţia imenselor turme de oi şi capre. Pămîntul se fecunda cu speranţa că va mai apuca o primăvară verde cu flori albe.

Din nou m-a inundat copilăria, de care nu renşeam să scap. Din nou eram aici dintot-deauna.

Am mers la Dinuţ la magazin. Vroiam să vorbim, să ne aducem aminte, aşa cum facea cu George. Dar bărbatul durduliu mă privea curios şi speriat. îmi răspundea cu zgîrcenie la fiecare întrebare şi aştepta să ies mai repede din prăvălie.

Şi din nou în căutarea întîmplării. Prin livada goală, de-a lungul albiei secate. Prin viile culese. Pe lîngă cimitirul unde erau îngropaţi părinţii mei şi unde nu pusesem nici o floare. Pe lîngă statuia soldatului necunoscut. Prin curtea şcolii unde învăţasem patm clase primare. Apoi prin aceea unde terminasem încă patru, înainte de a pleca la liceu.

Nu întîlneam pe nimeni cu care să schimb două vorbe, care să fi dorit să mă cunoască.

Acum ieşeam şi pe ploaie. Frigul nu mă mai speria. Aveam pelerină şi cizme, iar cînd mă rebegea răceala mă întorceam să mă încălzesc la radiator şi să beau cafea fierbinte.

Locuiam tot în camera mare care-mi devenise atît de dragă, de familiară. Dincolo de eă, grămada de moloz nu reprezenta o adevărată ameninţare pentru mine. George

făcuse eforturi disperate să mă mute din nou în căsuţa bunicllor, mai mică, mai timidă, dar iată, mult mai rezistentă. Şi nu plecase la-Craiova pînă nu mă văzuse mutată cu tot calabalîcul. De luni pînă vineri seara dormeam însă tot în camera mare unde nu era nevoie sa iau cu mine decît expresul şi radiatorul. Sîmbăta dimineaţa duceam cele două aparate şi aşternuturile dincolo, încălzeam camera, faceam, o cafea şi lăsam plapuma boţită în mijloculj patului. e

George venea sîmbătă la prînz cu maşina. Se" obişnuise să plece la drum cu vechiul lui Ford pe' care-l trata ca pe un vechi prieten, rugîndu-se să nu-l lase în mijlocul cîmpului. încă nu epuizase toată biblioteca. După ce trecuse prin colecţia Patrimoniu, Restituiri, Filozofie, Globus ajunsese

acum la Teologie. Pe fotoliu stăteau acum volume masive cu *Istoria Bisericii Ortodoxe, Canoanele, Bisericii Ortodoxe, Ortodoxia Română, Vieţile lui Clement Alexandrinul şi Chiril al Alexandriei, Autocefalia Bisericii Ortodoxe Romane, Istorw Bisericească Universală, Liturghia generala,e Convorbiri Duhovniceşti, Dicţionar de Teologie Generală.* |

Alături rămăseseră de astă-primăvară| cîteva albume de artă, acele reproduceri şterse| fade, murdare din colecţia Meridiane, a cărol singură demnitate o reprezentau literele mari ale textelor. îi cerusem lui George să le lasei Erau singurele cărţi pe care le răsfoiam din cîni| în cînd. încercam să-mi educ puţin daltonismut| pentru că, timp de un an, ca în prima zi a venire mele aici, trăisem prin mirosuri. Ele m|

200

îmbolnăviseră de aducere-aminte. Toată viaţa mea era concentrată în izuri, arome, putori. Dacă aş fi putut să anihilez acest simţ, şederea mea aici ar fi fost curativă şi nu chinuitoare.

Cel mai des reveneam la Cezanne. Cîteva din tablourile lui mă ajutaseră să retrăiesc bucăţi din trecut, în mod suportabil.

„Tîlharii şi asinul" îmi amintea de malul roşu de la marginea rîului, unde oamenii făceau cărămizile de lut, în tipare de lemn şi le lăsau apoi să se usuce la soare. Din vîrful unui dîmb, cînd eram mică, văzusem mulţi măgăruşi aşteptînd răbdători sub arşiţă să se întoarcă acasă, odată cu stăpînii lor. Copacul din dreapta tabloului era salcîmul unde oamenii mîncau şi se răsturnau la umbră cîteva minute.

Cu „Conventul călugărilor trinitarieni din Pontoise" revedeam conacul lui Pantilie, văzut dinspre uliţa ce ducea la cimitir, acolo unde copacii înalţi reprezentau graniţele naturale ale terenurilor.

„Casa spînzuratului" mă emoţiona cel mai tare. Era colţul de la casa Stelei, acolo unde numaram cu ochii închişi, cînd ne jucam de-a-v-aţi-ascunselea. Culorile estompate erau cele ale amiu'gului de vară, cînd femeile se adunau la fintînă şi stăteau de vorbă ore în şir.

lar „Podul de la Maincy" era podul peste rîu, pe unde se ajungea cu căruţa la moară. Pe partea cealaltă a pantei se planta tutun. Acolo imi intrase un ghimpe în călcîi. Seri întregi mi le petrecusem apoi, stînd cu piciorul într-o oală eu propria mea urină. Tot pe acolo mergeam cu bunica în Dealul Morii, la fina. Aceea care avea

201

un copil oligofren, căruia i se amestecau muci| cu balele cînd mînca. i

Apoi „Strada Cotită" mă conducea la tuşai loana, ţinînd tot prin Brînzărie. La casa a treial era un dulău care se repezea să rupă lanţul şi să se năpustească la orice trecător. Dincolo de| ea, drumul urca şi ocolea o altă casă unde trăiaj un bărbat singur pe care-l visam violînd-o pe| mama. Ea îmi povestise că bărbatul siluise < fetiţă, iar eu o substituisem cu propria mes mamă. Pe vremea acelei poveşti nu exista îi lumea asta fiinţă mai iubită decît mama mea Era tînără, frumoasă şi blîndă. Bunica o chinuiî şi adesea fugea cu mine de acasă. Stăteam douî săptămîni la bunicii din marginea satului apa venea tata şi ne lua acasă. Mama adunl plîngînd resturile de mîncare de sub pat, pentni că tata refuza să mai mănînce cu părinţii luij Mama mă purta în spate, se uita lung duplf mine cînd plecam la şcoală, nu mă punea *sî* m.uncesc, nu mă bătea, nu mă certa niciodat? nu rnă refuza orice i-aş fi

cerut, îmi credea toat minciunile. Nu se supărase pe mine că nu mî vroiam să o văd. Mama mea sfirşise strivit între două remorci cu porumb,

„Marele pin şi pămînturi roşii" avea în mijlc nucul din capătul viei de unde îl pîndeam] Ilie. Sub crengile lui stăteam cu Paula, vacanţele de la liceu. Aveam amîndouă ochela şi citeam cărţi din care nu înţelegeam o iot Spre seară, venea Manole, vărul meu, să i spună bancuri porcoase. Cînd se lăsa întmM ricul pe aici se întorceau turmele de la păscul Aşteptam să-l vedem pe Niculae, vecinul buritj

din spatele casei. Călărea un măgăruş scund, dar robust. Picioarele îi bălăngăneau pînă aproape de pămînt, iar braţele îi atîmau de după bîta mare trecută după gît.

în „Malurile Marnei" vedeam biserica, pri-vită din curtea mătuşii Maria, sora mai mare a tatălui, cea care fusese înfiată. De-o parte şi de alta, oamenii depozitau gunoaie şi bălegar pe care creşteau bălării şi ciuperci.

închideam albumul şi intram sub pătură. Mă acopeream pînă peste cap şi încercam zadarnic să adorm

Ultimele zile ale lunii septembrie erau atît de frumoase. Era cald şi copilăria avea miros plăcut, de frunze arse.

Pe o astfel de vreme, Zenaida ajungea pe ţărmurile teribilei Ţări a Brînzei. în port, vasele ostaşilor ce se întorceau victorioşi din războiul Troiei erau întîmpinate cu urale, cu flori, cu eşarfe fluturînde. Un întreg popor rău mirositor, rău îmbrăcat, păduchios, bubos se bucura de întoarcerea eroilor. Bărbaţii le întindeau noilor veniţi amforele cu vin. Se luau de gît şi se sărutau pe gură, amestecîndu-şi păduchii bărbi-lor. Sudoarea lor era mai acră decît aceea a soldaţilor, risipită de briza sărată a mării. în schimb, mamele, soţiile şi fiicele nu aveau ochi decît pentru golaşele prizoniere. lubirea lor geloasă le învenina împotriva frumoaselor Casandre şi Zenaide. Cîte una se aşeza pe vine, urina în mîinile facute căuş şi le stropea pe fetele speriate.

Ahile mă acoperise de la bun început cu o "lantie bărbătească, iar peste faţă îmi pusese un

văl, fixat de cap cu o fişie de piele. Mă ţinea de| mînă în timp ce-şi săruta prietenii, unchii, verii, | mătuşile, vecinii. Nu vroia să mă arate. Le | spunea tuturor că sînt înfiorător de urîtă. Că mă adusese doar pentru că eram un fel de vrăji-toare, că mă pricepeam la tot felul de leacuri şi masaje, că ştiam să citesc în stele şi să calculez zodiacul. Lumea îmi făcea loc cu respect. Le vedeam doar picioarele desculţe, solzoase, *cvt* unghiile mari, netăiate şi poalele mantiilor stropite cu noroi. Observam în acest timp şi picioarele lui Ahile. Şi le spălase şi le curăţase, îşi tăiase unghiile. Mantia lui era curată-Făcuse toate astea pentru mine? De pe vapor observasem ceva ciudat la el. Părul nu-i mai era| albit de mătreaţă, barba nu i se mai încîlcea,i pătată cu resturi de mîncare şi vin. |

Ce să fac? Să-i împac pe cei doi? Ar fi putuf| să trăiască fericiţi şi în pace pînă la adînc" bătrîneţi?

în luna octombrie au început ploile.

Am înregistrat liniştită răpăitul calm al stropilor mari şi repezi pe pervazul ferestrei, rămasă deschisă. Încă nu scosesem sitele pentru ţînţari, deşi muriseră cu toţii de multă vreme, după ce-şi depuseseră ouăle prin toate crăpă-turile.

Zenaida auzea şi ea pentru prima oară ropotul mărunt, cernut, asemănător caravanelor ce se pierd încet în deşert. Prin despicătura ferestrei fără sticlă, pătrundea pînă la ea aerul proaspăt plin de mirosuri reci.

Alături dormea Ahile. Sforăia încet, supor-tabil cu faţa în sus. Respiraţia îi mirosea a vin, cămaşa a sudoare după o zi de muncă sau călărit, sau exerciţii cu arcul. încă n.u luase obiceiul fraţilor ei de a-şi schimba seara hainele de peste zi. Zenaida îl învăţa cu discreţie nonnele vieţii civilizate. Fără să bage de seamă, Ahile se spăla pe mîini înainte de masă şi pe picioare înainte de culcare. îi respecta femeii sale perioada sîngerărilor şi pe cea în care putea e zămislească. în acest timp, prinţesa troiană, profitînd de modelul oriental al vălului, colinda

205

pieţele de fructe, cele de peşte şi legume,e departe de bogăţia şi curăţenia bazarurilor orientale. Învăţa cu rapiditate limba grecilor şi se îngrozea de mulţimea cuvintelor grosolane, de libertatea prost înţeleasă a moravurilor, de murdăria şi frecvenţa împreunărilor. Oamenii de aici, chiar extenuaţi după munci ucigătoare în carierele de marmură, pe bărcile de pescuit, 1 pe şantierele de pe Parthenon, nu aveau în cap' decît asta. Se găseau destule femei care să| accepte aceste propuneri fie de la ultimul sclav| fie de la întîiul aristocrat. Hetairele se plimbau| ţanţoşe prin pieţe, îşi însemnau pe tăbliţe întîlnirile şi preţul lor. Se tocmeau chiar şi • asupra perversiunilor. Mîncarea era mult prea grasă, prea sărată şi uscată. Lipseau pilafurile' galbene de şofran, mirodeniile care dădeau culoare şi aromă sosurilor, fructele dulci, uscate ale oazelor. Portocalele crescute pe solul sterp al Peloponezului erau acre, mici şi pipemicite. în gospodăria proprie, cu greu le convinsese pe sclave să nu rnai folosească la gătit apa ce se, strîngea în impluvium. Ele îi arătau că vine de ' sus de pe acoperiş şi că este curată, iar Zenaida le arăta că trebuia folosită doar pentru spălat. • Introdusese curăţenia orientală în bucătărie, în 1 băi, în dormitoare. Vasele se frecau pînă străluceau şi nu se mai aşezau direct pe foc.] Cearşafurile se schimbau o dată la două | săptămîni, iar faianţa băii se freca cu nisip şi e cenuşă o dată pe lună. Femeilor li se croiseră i chiloţi pe sub fustele scorţoase, ca să nu-şi mai | piardă peste tot firele de păr creţ şi mai ales în j bucătărie. în casa curată, ordonată, printrej

oamenii care începeau să o respecte fără să-i fi văzut faţa, Zenaida începea să-şi accepte traiul. Se lăsa posedată de îndeletnicirile obişnuite, de obiectele asupra cărora prefera să-şi extindă dominaţia. Simţea că de aici va începe schimbarea. Uneori privea ore m şir, prin poarta deschisa, la oglinda strălucitoare a mării. Pe unde hălăduia oare Enea, singurul al cărui cadavru nu-l zărise printre leşurile în putrefacţie, cel despre care se şoptea că reuşise să scape cu un vas plin de soldaţi? Se vor mai întîlni cei doi fraţi, singurii care puteau depune mărturie despre Paradis? Zenaida îşi petrecea zile întregi pisînd într-o piuă de lemn seminţe miraculoase, preparînd alifii şi cataplasme pentru răni. Oamenii de aici erau atît de neştiutori, mureau cu zile din cauza unor simple zgîrieturi sau răceli. Zenaida le adusese binecuvîntarea medicinii, cea care aduna ierburile umile de pe stînci şi de la colţurile caselor, transformîndu-le în miracole. Ahile îi lăsase pe toţi urduroşii, leproşii, jegoşii, buboşh să-i intre în casă, în camera unde Zenaida îi întindea pe o pătură din păr de cămilă şi le pansa cu grijă bubele, le storcea furunculele, le scobea pielea după mărăcini şi viermi. în faţa lor, prinţesa îşi descoperea faţa. îi lăsa pe nefe-riciţii muribunzi să se hrănească din această ultimă clipă de frumuseţe. în zilele cînd în mica ei farmacie era linişte, le învăţa pe slujnice tainele infuziilor de ceai, ale mîncărurilor sinaple, dar cărora o simplă sămînţă de şofran le achimba culoarea şi gustul. Secretul era în gura lor, ea era aceea care putea fi păcălită. Prin

206

intermediul navigatorilor care brăzdau mările îşi procurase toate acele prafuri şi seminţe care puteau să o facă. Le învăţa că nu numai sarea trebuia să inunde mîncarea, ci şi zahărul şi plantele amărui şi zeama de lămîie, la care se adăuga miraculosul piper, ienibaharul, scorţi-şoara.

Dar ce însemna oare cu adevărat anotimpul rece?

Ce fac bărbaţii şi femeile pe o astfel de vreme? Nu au nici papirusuri, nu există muzicanţi şi nici dansatoare din buric. Cum supravieţuiau pulberii albe, umede ce se aştemea pe pămînt, transformîndu-se în timpul nopţii în sticlă alunecoasă? Cum de-şi pierdea soarele puterea de a menţine plantele verzi? Focul care nu se mai stingea în vatră îi aduna pe toţi ai casei în jurul lui. Purtau cu toţii cojoace, căciuli şi ciorapi groşi. Nici nu mai arătau a oameni, ci a sperietori. Trupul femeilor îşi ascundea frumuseţea, nu li se mai cunoşteau sînii, fesele ademenitoare. Mîinile şi pielea feţei se

207

"-g'Sşai-f-in'lî'ÎMpWeCTW*-

înroşea, se usca, se cojea. Ah, de ce îşi pusese atîtea speranţe în Enea? De ce nu se aruncase în valuri, să-şi afle moartea la poalele minunatei Troia? Cum să se lase arsă în acest loc, unde cenuşa se transforma pe dată în noroi, în loc să | fie spulberată în mijlocul tornadelor din deşert, \ cele care erau în stare să poarte în toată lumea | cîte o bucată din trupul ei? Zenaida se lăsase adusă într-un loc unde nu puteai nici să trăieşti şi nici să mori. ;

M-a trezit claxonul putemic al unei maşini.l vreme? Ploile se opriseră deja de două zile şi drumurileî

se uscaseră. Pămîntul era atît de însetat după arşiţa verii, încît sorbea cu poftă pînă în adînc, stropii reci.

Intr-un sac, George adusese cărbuni pentru grătar. Nu mai vroia să folosească bucăţi de lemn putred care ardea greu şi afuma carnea. A prăjit două bucăţi mari de carne, presărată din belşug cu condimente. Am băut vin nou., roşu, cumpărat de la o vinărie de pe marginea şoselii. Apoi ne-am uitat la televizor, băgaţi în plapumă pentru că în cameră se facuse frig. Soţia lui îşi luase lucrurile, îl părăsise definitiv. Gata, se terminase şi cu cărţile. Un singur raft nu-mi adusese, colecţia „Munţii noştri", cu ghiduri şi hărţi turistice. Le lăsase la urmă, pentru că vrusese să ne uităm împreună pe ele. Să ne facem planuri de călătorie. Acum trebuiau să se termine şi

Să mă bucur de tot ce se întîmplase între| gardurile părăsite ale curţii? j

Limpezită prin singurătate, mintea mea i crease cîteva falii în blocul compact al viitorului. ' îmi topisem cîteva cărări pînă la lucrurile care mă aşteptau. Şi în aceste călătorii de miimi de secundă, mă văzusem aşa cum voi fi, grasă, arţăgoasă, limbută, cicălitoare. Era de nesupor-;
tat cît timp voi pierde cu băutul şi cu ghicitulj cafelei, într-un cerc tot mai restrîns de prieteni. | Viitorul meu conţinea mîncăruri grase, cu multă carne, bijuterii din aur, haine orientale, păr vopsit galben. Dar viitorul meu nu conţinea nici măcar o copertă de carte. Am avut răgazul să ajung la inconştientul colectiv, dar am pierdut ocazia să aduc de acolo lucruri esenţiale. Alesesem o stupidă poveste de dragoste. în rest nu reţinusem nimic. Casa unde mă născusem nu era un loc oarecare. Era exact ghizdul pe unde aş fi putut să cobor în întunecimea trecutului lumii. Şi faptul că nu reuşisem săl ajung la el se datora întîmplării că nu fusesem | de tot singură. în primele luni de iamă alel anului trecut fusesm la un pas de descoperire.j Dar m-am întors înapoi. Nu ar fi trebuit să vm| pînă aici ca să înţeleg că viitorul meu, ca şij trecutul, era la fel de greu de suportat fără intermediari. . |

Mă trezisem acoperită de pămînt, cînq zgomotul se stinsese de multă vreme. ProbabiJ că una din grinzi mă lovise la cap. Pămîntui dezghiocat de pe stîlpii de lemn mă învelise cţ într-un mormînt. De la mijloc în jos nu-r simţeam trupul. Mîinile îmi erau şi ele blocat

Apucasem întoarsă pe partea stîngă. Cred că toate scîndurile, ţiglele şi cărămizile din pămînt care mă îngropau îrni zdrobiseră umărul şi chiar coastele. Dar inima, plămînii, rinichii erau oare în regulă?

Nu mă durea nimic. Nu ştiu dacă sîngeram. Eram ameţită. o dîră de lumină se strecura pînă la mine. Mi se părea chiar că aud fişîitul ploii. Şeara, cînd mă culcasem, începuse să plouă. înseamnă că se luminase de ziuă.

Dar, Doamne, în ce zi sîntem azi? E marţi sau luni? Sau poate miercuri? Poate totuşi, e luni. De pe buze, ţărîna îmi intra în gură de fiecare dată cînd le deschideam. Imi era sete. Ronţăiam firele de nisip de pe buze. Un fel de clei lipicios îmi stînjenea pleoapa dreaptă. Pielea frunţii mi-o simţeam de asemenea mînjită. Cîte lucruri simteam! Puteam să-mi mişc chiar şi degetele.

Cînd Dumnezeu plecase George? leri? îmi aminteam cum l-am condus pînă la poartă. Sîmbătă, nu uita, plecăm. Era cald. Căldura mi se scurgea m trup, de sus pînăjos.

celelalte călătorii ale mele, aiurea. o să ne căsătorim, o să avem copii, o să-l luăm pe Daniel la noi. Săptămîna următoare, dacă sînt gata, va veni să mă ia cu maşina.

George descoperise, cu totul întîmplător, că fintîna din curte avea apă. După atîţia ani de nefolosire, pînza freatică se împrospătase. Băusem prima cană de apă din fintîna noastră. Gustul nu era grozav, mi-l aduceam perfect aminte, mai ales după starea pe care mi-o producea. Pentru că tot ce-mi venea dinspre copilărie se insinua în sufletul meu mai întîi cu tristeţe.

In timp ce George strîngea fnmzele din curte cu o mătură din nuiele, eu stăteam aplecată pe ghizdul fintînii şi priveam înăuntru. Era intuneric ca şi-n sufletul meu.

Călătoream din nou în interiorul aisbergnlui. Numai cînd încercam să mă smulg din tăcerea de gheaţă simţeam durerea.

Dormeam? Dormisem? îmi încreţeam pielea de pe frunte. Clipeam din ochi. Buzele îmi era acum curate. Imi treceam limba peste cele cîteva crăpături sîngerînde.

Ah! Era vineri. Ştiu sigur că era vineri. Seara, adormisem gîndindu-mă că trebuie să-mi "tut calabalîcul în camera bunicii.

Voi fi salvată. Ah, salvată.

211

* *

Am stat în spital două luni. Cu tot pămîntul sub care mă găsise Mihai îngropată, mă alesesem doar cu cîteva coaste rupte. Eram la fel de rezistentă ca străbunica mea Maria, căreia, îmi spunea bunica, Petre, soţul ei îi rupea oasele la cîteva luni o dată.

Era rniercuri. Mihai venise să mă vadă şi să se lupte pentru ultima oară cu încăpăţînarea mea. Pe jumătate adormită, udă de propria mea urină, pentru a nu ştiu cîta oară, îl auzeam ca prin vis, strigîndu-mă. Cîteva ore a muncit să mă dezgroape şi apoi să mă scoată de sub dărîmături. Dar nu era nici un pericol, aş fi putut supravieţui aşa zile în şir pentru că planşeul de deasupra rămăsese ridicat într-o parte, sprijinit de lada dm lemn de la capătul patului.

La spital, doctorii m-au ţinut sub supraveghe-re nu dtn cauza oaselor rupte, ci a unor tulburări psihice. Dormeam mnlt, refuzam sau nu puteam să vorbesc şi, în plus, se părea că mmtea mea cădea prea des în goluri de memorie. Stăteam toată ziua întinsă în pat pe partea stîngă, aşa cum roă surprinsese accidentul. Cu ochii închişi, cu palmele lipite una de alta, băgate sub cap. Nu erbeam cu nimeni şi nu răspundeam la întrebări.

213

Treptat, am început să înţeleg că în fiecare **zi,** la marginea patului se aflau Mihai, Daniel **şi** Ileana. Le recunoşteam vocile şi ştiam că sînt ei. In rest nimic.

Cel mai adesea, îmi dădeam seama că mă aflu pe o plută. Valurile îmi legănau trupul în sus şi în jos. In jur, mirosea a picioare nespălate, a clor. Intr-o desagă murdară, chiar lîngă nasul meu, se afla o bucată veche de brînză. Ahile îmi ducea la buze o cană cu apă, din care beam fară să deschid ochii. Cu un ac, îmi scormonea prtn piele, căutînd capsulele cu otravă. Nu, nu mă voi trezi. Pentru că dtn nou voi fi dusă de el în cabina de sub punte, unde erau aştemute pieie neargăsite de oaie. Din nou îi voi mirosi transpiraţia. Dm nou va trebui să adun cu degetul, dm cupa trupului meu, lapţii lui gălbui.

După nu ştiu cît timp, petrecut în unduirile unei mări întunecate, frămîntată de valuri, am fost purtată pe braţe într-un pat dtn altă încăpere. M-au aşezat pe spate ca să-mi panseze rănile de pe şold, de pe pulpa piciorulni stîng şi de sub braţ. Am văzut tavanul alb, cu o lustră unde ardea un singur bec. Firul de păianjen care se lungea pînă aproape de faţa mea se legana la cel mai mici zgomot de pe hol.

Singuru.l care îndrăznea să mă atingă era Daniel. îl răseseră în cap, iar deasupra arcadel drepte avea un imens

pansament. Mîna dreaptă t' atîma într-o legătură roşie, înnodată după gît. Ci stînga îmi rotea veriga cercelului m ureche, aşî cum facea cînd era mic şi-l ţineam în braţe pîni adormea. Mă întreba dacă vreau să mănînc pîinei

Ileana venea de obicei după ce sora se chini să-mi dea masa de prînz. Tava cu cele două fa

de mîncare rămînea pe noptieră pînă venea ea. Ciorba se sleia, tocăniţele deveneau noroioase, peste prăjitură se aşezau muştele. Ileana încerca sîrguincioasă să-mi strecoare cîteva elinguri de zeamă groasă prmtre buzele încleştate. Intr-o zi l-a adus cu ea pe noul ei prieten. Şi ăsta era tot roşcat, după cîte îmi dădeam seama. Avea un nas imens pistruiat, iar sub buza dejos îşi lăsase un mic smoc de păr. Purta o vestă de piele, fară mmeci, pe trupul gol, iar pe umărul drept avea tatuată o salamandră neagră din a cărei gură ieşeau flăcări roşii. Era înotător. Se mutaseră împreună într-o clădire vis-a-vis de Universitate, construită pe vremea cînd avangarda era la modă. Chiriile erau deosebit de mici aici, pentru că blocul stătea să cadă. Nu era nevoie de un nou cutremur ca să se trezească într-o zi cu toţii sub dărîmături. Proprietarii îşi părăsiseră apartamentele, închiriindu-le la studenţi care nu se sinchiseau de nimic. Serile trăgeau rdşte chiolhanuri de săreau ferestrele. Ileana nu mai ţinea deloc la intimitate. în apartamentul ei se adăposteau, zi şi noapte, prietenii sportivului ei, veniţi în cantonament sau la competiţii.

Toate astea mi le toca Ileana la căpătîi, în timp ce înotătorul fuma, aşezat pe pervazul ferestrei. lar eu începeam să pricep totul. Ştiam cînd ploua, cînd bate vîntul în fereastră, cînd femeia de serviciu spăla holul, cînd venea să mă vadă doctorul meu sau un alt asistent care-mi pipăia, nu ştiu din ce cauză, mîtnile şi picioarele.

Mai ales, îl înţelegeam pe Mihai cînd îmi spunea că i-a murit mama. Că se mutase în apartamentul ei din Drumul Taberei, după ce îl vînduse pe al nostru, din Rahova. Mă întreba

dacă prietenii noştri pot să vină să mă vadă. Cî am dat din cap în semn că nu, am facuţ prin-n. gest conştient de cînd mă întorsesem. Imi mî spunea că la firma la care lucra se eliberase u post de secretară sau de traducător sau şi de **imi** şi de altu' şi că vom fi mereu împreună. Vom merge şi ne vom întoarce de la serviciu cu maşina noaştră.

îmi aminteam apartamentul socrilor mei. Se găsea la etajul întîi al unui bloc înconjurat din toate părţile de alte blocuri, cu ferestre pătrate, perfect aliniate, cu balcoane pline de rufe. Era **un** cartier liniştit şi curat, fară spaţii verzi. Acolo nimeni nu va sădi straturi de ceapă, nu va tăia viţa de vie, nu se vor auzi cocoşii cîntînd. Coloşii **de** beton se vor ridica în calea amintirilor de prisos. ,1 Din nou mirosurile şi anotimpurile nu vor mat| avea importanţă. Voi avea în permanenţă slujbăy| astfel că o singură zi pe săptămînă va fi| insuficientă pentru aducerile-aminte.

Ce puteam să fac mai mult? La treizeci de an făcusem prima şi probabil ultima încercai conştientă de schtmbare. Eşuasem. Poate nu tota Dar chiar dacă facusem vreo cucerire, nu voi pute să o folosesc. Dacă aflasem ceva despre mine, la c bun? Mă umplusem inutil de tristeţe, pentru c

orice demers în calea prăbuşirii noastre er zadamic. Ca şi ceilalţi, nu eram dispusă să învă Orice experienţă mă lăsa în cele din urmă rece ia lumea mă va obliga să fiu cu adevărat proastă. " acuin nimic nu-mi va opri căderea.